

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΓ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19—ΤΗΛ. 27.689 | 20 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1956 | ΑΡΙΘ. 24

ΕΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ ΕΥΔΟΚΙΑ

Ἡ πανήγυρις τῶν Χριστουγέννων εἶναι ἀπὸ τοὺς ὠραιότερους καὶ εὐγενεστέρους συμβολισμούς, τοὺς ὁποίους ἔχει καθιερώσει ἡ ἀγία ἡμῶν Ἐκκλησία.

Ἡ ὄλη δὲ ἱστορικὴ καὶ οἱ ψαλλόμενοι κατ' αὐτὴν θεσπέσιοι ὕμνοι ἀποτελοῦν πνευματικὴν γέφυραν, ἡ ὁποία μεταφέρει τὰς ψυχὰς εἰς τὴν θείαν ἐκείνην νύκτα, καθ' ἣν τὸ ἄπειρον συνστάλη ἐντὸς μιᾶς πτωχικῆς φάτης. Καὶ ἡ Θεότης, ἐξ ἀπροσμετρήτου ἐλέους πρὸς τὸν ἀνθρώπον, ἐνσαρκώθη καὶ καθήγιασε τὴν σάρκα τοῦ κόσμου.

Πρὸς πληρεστέραν δὲ κατανόησιν τοῦ ἀρρήτου ὄντως τούτου μυστηρίου, τῆς κενώσεως δηλαδὴ τοῦ Δημιουργοῦ τοῦ παντός ἐντὸς τῆς γενεαλογίας τοῦ Ἀδάμ — ἐπισκοπῶ τοῦ φατισμοῦ τῆς καὶ τῆς λυτρώσεώς της —

ἔχει ταχθῆ τεσσαρακονθήμερος προπαρασκευῆ ἐγκρατοῦς διαίτης καὶ προσευχῆς. Καθ' ὅσον σκοπὸς τῶν ἐορτῶν καὶ τῶν πανηγύρεων, δὲν εἶναι μόνον ἡ προσφορὰ τιμῆς πρὸς ἀγίους ἄνδρας ἢ ἡ εὐλαβῆς ἀνάμνησις γεγονότος σχέσιν ἔχοντος πρὸς

τὴν κατάκτησιν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ πρωτίστως καὶ κυριωδέστατα, ὁ πνευματικὸς προσανατολισμὸς καὶ ἡ ψυχικὴ ταύτισις τῶν πιστῶν πρὸς τὴν βαθυτέραν οὐσίαν καὶ τὴν ὑψηλοτέραν σημασίαν τοῦ πανηγυριζομένου γεγονότος.

*

Διότι ἡ ζήτησις τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἀποτελεῖ ἐκδήλωσιν Ἑλευθερίας, καὶ σημαίνει εἰσοδὸν εἰς τὸν κόσμον τοῦ Πνεύματος, εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον, πρὸ παντός ἄλλου, πρέπει νὰ ζητῶμεν. Καὶ αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ θεία ἐπι-

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ

(Διὰ χειρὸς Φωτίου Κόντογλου)

ταγή. «Ζητεῖτε πρῶτον τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ».

Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὁμως, ὅτι, ἐντὸς τοῦ φυσικοῦ κόσμου τὸ πνεῦμα, βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον, ἀπομονοῦται. Καὶ ἀποσκληρύνεται. Καὶ ὑποκύπτει εἰς τὸν ἐξαναγκασμὸν τῆς σαρκός. Αἱ καθημερινὰ μικροχαρεῖς ἀπασχολήσεις τῆς σκληρᾶς βιοπάλης ἀναστέλλουν τὴν δημιουργικὴν του πτῆσιν καὶ κίνησιν. Ὑπὸ δὲ τὰς καταιγιστικὰς καὶ παγερὰς πνοὰς τῆς Γῆς, σβύνει συχρότατα ἢ νοσταλγία τοῦ Οὐρανοῦ, ἢ μετατρέπεται εἰς αἰθάλην καπνίζουσαν ἢ τρισαγία τῆς δάς.

Πάντως περιπίπτει — ἀλλοίμονον — εἰς ἀδράνειαν ἢ ψυχὴ μας. Καὶ ἡ πνευματικὴ πραγματικότης κινεῖται ὀλοὲν εἰς ἓνα βράθος ἀπώτερον καὶ μεγαλύτερον, ὅπου ἐλλοχεύει ὁ ἀθεϊσμός. Καὶ θριαμβεῦει ὁ θάνατος! Καὶ τοῦτο, περισσότερο ἴσως ἀπὸ ποτέ, συμβαίνει εἰς τοὺς καιροὺς μας αὐτούς, ὅτε ἔχομεν φθάσει εἰς τὴν κορυφὴν τῶν ἐπιτεγγμάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀντιθέσεων τοῦ πολιτισμοῦ!

*

Ἴδου δὲ ἡ μεγίστη ὄντως σημασία τῶν θρησκευτικῶν ἐορτῶν. Εἶναι αὐταὶ ὁμοίαι πνευματικαὶ μέσα εἰς τὴν ἐρημίαν τοῦ κόσμου. Κατοπτρισμοὶ τῆς Αἰωνιότητος, καὶ τοῦ ἀνεσπέρου καὶ αἰδίου Φωτός. Ἡχώ καὶ ἀντίλαλος ἀπὸ τὴν ἀνέκφραστον ἀρμονίαν τῆς θείας ζωῆς. Καὶ συμβολικοὶ δεσμοὶ τοῦ Ἀοράτου πρὸς τὸν ὄρατόν μας αὐτὸν κόσμον!

Καὶ ὅταν, μέσα εἰς τὰ σκότη τῶν παγερῶν Δεκεμβριανῶν νυκτῶν σημαίνονν χαρμοσύνως οἱ κώδωνες τῶν Ἐκκλησιῶν προσκαλοῦντες τοὺς πιστοὺς, ὁ γλυκύτατος ἠχὸς τους μετονοιοῦται εἰς τὰ βράθη τῶν ψυχῶν εἰς ζωηφόρον πηγὴν ἀνανεώσεως τοῦ νοήματος τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως. Καὶ εἰσπνέομεν τὸ μεθυστικὸν ἄρωμα τοῦ ὑπερφυσικοῦ καὶ θείου ἐκείνου γεγονότος, ποὺ τὸ διεμήνυσεν μὲ τοὺς λαμπροὺς του σελαγισμοὺς τὸ ἄστρον τῆς Βηθλεέμ. Καὶ τὸ ὑμνησαν οἱ λευκοφόροι Ἄγγελοι τοῦ Οὐρανοῦ.

*

Ἄς τὸ ἐννοήσωμεν καλῶς. Σκιαὶ τοῦ Ἀπειροδυνάμου Ὄντος εἴμεθα. Καὶ ὄραται καὶ ἀπταὶ εἰκόνες τοῦ ἀρρήτου Μυστηρίου. Καὶ πυγολαμπικοὶ φωσφορισμοὶ τοῦ αἰδίου καὶ ἀκτί-

στου Φωτός. Πρὸς αὐτὸ ὁδοιποροῦμεν. Καὶ πρὸς τὴν κεντρικὴν του ἐστίαν μᾶς ὁδηγεῖ τὸ κάθε μας βῆμα.

Καὶ ὅτι ἀξιοποιεῖ τὴν ζωὴν μας αὐτὴν, δὲν εἶναι αἱ βαρεῖαι καὶ ἄγονοι ὥραι τῆς ἀδρανείας καὶ τῆς ἀνεπιγνώστου, ἀλλὰ συνεχιζομένης ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, φθορᾶς μας. Ἄλλ' αἱ δραπέτιδες καὶ δημιουργικαὶ ἐκεῖναι στιγμαί, καθ' ἃς αἰσθανόμεθα τὴν παρουσίαν τοῦ Αἰωνίου. «Ἄρτι μεν, δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι...». Ὅταν δὲ φθάσωμεν εἰς τὸ τέρμα τῆς ὁδοιπορίας μας «Πρόσωπον πρὸς πρόσωπον»!

Ἔ! εἶναι θλιβερόν, νὰ θεωρῶμεν ὡς σκοπὸν τῆς ὑπάρξεώς μας τὴν ἀλληλουχίαν καὶ τὸν τυχαῖον χαρακτήρα γεγονότων ἀσημάντων. Καὶ νὰ θεωρῶμεν ὡς εὐτυχίαν μας τὴν ἱκανοποίησιν εὐτελῶν καὶ ταπεινῶν ἐνοστίκτων!

*

Ἡ ἐπίγειος ζωὴ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὁποίου τὴν θεῖαν Γέννησιν πανηγυρίζομεν, εἶναι ἡ ἀναμφισβήτητος ἀπόδειξις τῆς δυνατότητος τῆς ἀνόδου μας ἐντὸς τοῦ πνευματικοῦ κόσμου. Καὶ ἡ ἐνανθρώπησίς του, οὔτε ὄνειρον ὑπῆρξε, οὔτε ὀπτασία, οὔτε λῆρος καὶ ἀπάτη. Ἀλλὰ γεγονός μεμαρτυρημένον. Περὶ τὸ ὅποιον ἔκτοτε ἀνελλίσσεται ἡ ἱστορικὴ ζωὴ τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ τὸ ὅποιον ἀπεκάλυψεν εἰς τὴν πεπερασμένην φύσιν μας τὸ Ἀπόλυτον. Καὶ τὸ Ἀπειρον. Καὶ τὴν πνευματικότητα τῆς πορείας τῆς ζωῆς.

*

Καὶ ὁ θεῖος καὶ ὑπέριτος Λόγος, ὁ ὁποῖος «σὰρξ ἐγένετο», οὔτε Λογικὴ ὑπῆρξεν, οὔτε Ἐπιστήμη, οὔτε καὶ Βασίλειον τοῦ Καίσαρος. Ἄβυσσος ἀνυπέρβλητος καὶ ἀγεφύρωτος ὑψοῦται μεταξὺ τῆς Θείας του Ὑποστάσεως καὶ αὐτῶν. Διότι διὰ τὸ Ἀπειρον δὲν ὑπάρχει μέτρον. Οὔτε καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Αἰωνίου εἶναι δυνατόν νὰ ἐννοηθῇ κατ' ἀναλογίαν πρὸς τοὺς χαμαιπετεῖς συναισθηματισμοὺς μας!

*

Ἐνεφανίσθη, μίαν ἡμέραν ὅπως σήμερον, ὡς μευδίαμα Βρέφους, εἰς τοὺς κόλπους μᾶς πανασπίλου Παρθένου. Καὶ θὰ γεννᾶται πάντοτε. Καὶ θὰ ζῆ, ὡς κίνησις τοῦ πνεύματος, εἰς τοὺς Αἰῶνας τῶν Αἰώνων. Καὶ θὰ ἐκδηλοῦται ὡς ἀβυθομέτρητος ἀγάπη τοῦ Πανοικτίρμου-

ΤΟ ΜΕΓΑ ΜΗΝΥΜΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΓΕΝΝΑΤΑΙ, ΔΟΞΑΣΑΤΕ!

Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἀσφαλῶς μία θρησκεία πλήρης ἀπὸ παράδοξα, ἀνέκφραστα καὶ ἀκατάληπτα γεγονότα καὶ φαινόμενα. Προβάλλει οὗτος ἐνώπιον τοῦ ἀνθρώπου γεγονότα ἐκκλησιαστικά, τὰ ὁποῖα προκαλοῦν τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν, θέτουν εἰς δοκιμασίαν τὴν πίστιν μας, ἐπιβάλλουν σιγὴν καὶ κατάνυξιν μετὰ τὸ μεγαλεῖόν των. Τοιοῦτο παράδοξον μυστήριον καὶ ἀπίστευτον γεγονός εἶναι ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ προαιωνίου Λόγου, τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν πρὸ 1956 ἐτῶν εἰς ἐν πανδοχεῖον τῆς πολίχνης Βηθλεὲμ παρὰ τὴν Ἱερουσαλήμ. Πῶς νὰ ἐννοήσῃ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς καὶ νὰ πιστεύσῃ ἡ καρδιά, ὅτι ὁ Ποιητὴς τῶν πάντων κατεδέχθη νὰ περιβληθῇ τὰ ἰδικά μας ῥάκη, νὰ προσλάβῃ δούλου μορφήν, καὶ νὰ γεννηθῇ εἰς μίαν φάτιν τῶν ἀλόγων, ἐπάνω εἰς μερικά χόρτα καὶ ἄχυρα, τὰ ὁποῖα ἐχρησίμευον ὡς τροφή ἢ κλίνη τῶν ζώων! Καὶ ὅμως τοιαῦτα ἐξιστορεῖ ὁ ἱατρὸς καὶ εὐαγγελιστὴς Λουκάς, χωρὶς κρίσεις καὶ σχόλια, μετὰ ἀπλότητα καταπληκτικὴν εἰς δύο σειρὰς μόνον περιλαμβάνων τὸ μεγαλεῖτερον γεγονός τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας: «καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτιν, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι» (Λουκ. 2,7).

*

Εἰς τὰ περιστατικά τῆς γεννήσεως τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς πίστεώς μας, τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου, παρατη-

νος Θεοῦ πρὸς τὸν ἀνθρώπον. Ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἡθικὴν του τελείωσιν. Καὶ εἰς τὸν πνευματικὸν μετασχηματισμὸν καὶ τὴν Θέωσιν τῆς ζωῆς μας αὐτῆς. Διότι ἡ σὰρξ τοῦ κόσμου δύναται νὰ γηράσκῃ. Ἐνα νέον ὅμως πνεῦμα θὰ γεννᾶται καὶ θὰ ἀποσπᾶται πάντοτε ἐξ αὐτῆς. Καὶ θὰ ἐμπεδοῦται ὁ Χριστιανισμὸς. Ὡς νίκη κατὰ πάσης εἰδωλολατρίας. Ὡς κατάρκτησις τῆς Ἐλευθερίας. Ὡς θρίαμβος τῆς αὐτοφώτου Ἀληθείας καὶ τῆς Ὁραιότητος. Καὶ ὡς Βασιλείον τῆς Ἀγάπης. Διότι «ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν». Καὶ ἡ Ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ «Φῶς τοῦ κόσμου». Καὶ ἡ «Ὁδός, καὶ ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ Ζωή».

*

Καὶ διὰ τοῦτο τὴν πάμφωτον ἐκείνην νύκτα τῆς θείας του Γεννήσεως, οἱ Ἄγγελοι του περὶπτάμενοι γύρω ἀπὸ τὴν φάτιν τῶν ἀλόγων, ἡ ὁποία ὑπῆρξεν τὸ λίκνον του, ἐμελώδουν «Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ. Ἐπὶ Γῆς Εἰρήνη. Ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

ΘΕΟΔ. Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ρεῖ τις πᾶν ὅ,τι ἡμπορεῖ νὰ καταρρίψῃ τὴν ἀνθρωπίνην ἀλαζονείαν καὶ τὸν ἐγωϊσμόν. Οὐδὲν ἐξ ἐκείνων, διὰ τὰ ὁποῖα καυχῶνται οἱ ἄνθρωποι, βλέπομεν εἰς τὴν γέννησιν Ἐκείνου, δι' οὗ διηρέθησαν διὰ παντὸς οἱ χρόνοι τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας εἰς χρόνους πρὸ Χριστοῦ καὶ εἰς χρόνους μετὰ Χριστόν. Ἡδύνατο νὰ παρουσιασθῇ ὁ Κύριος «ἐν μορφῇ Θεοῦ» (Κολ. 2,6), ἐν δόξῃ καὶ δυνάμει, ὅπως ἀνεμνον τὸν Μεσσίαν των οἱ Ἰουδαῖοι. Ἀντὶ τούτου προὔτιμησε τὴν ὁδὸν τῆς ἐσχάτης ταπεινώσεως καὶ ἀσημότητος: «οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγᾶσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις καὶ φωνὴν αὐτοῦ» προεῖπεν ὁ προφήτης περὶ αὐτοῦ (Ἠσ. 42,4).

*

Καὶ ἡ ὑπὸ τοιαύτας ἀνεκδιηγῆτους συνθήκας γέννησις τοῦ Σωτῆρος μας ὑπῆρξε μία θαυμασία εἰσαγωγή καὶ προμήνυμα διὰ τὸν τρόπον τῆς μετὰ ταῦτα ἐπιγείου ζωῆς του. Ἀνάλογος πρὸς τὰς σινθῆκας τῆς γεννήσεώς Του ὑπῆρξε καὶ ἡ μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἀναστροφή του. Ἐζῆσε βίον καθ' ὅλα ταπεινόν, ὡς ἀπλοῦς καὶ ἄγνωστος ἐργάτης εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ τέκτονος Ἰωσήφ, προσέλαβεν ὡς μαθητὰς ἀμορφώτους ἀλλεῖς, ὡς σύνθηδες περιβάλλοντες τὸν ὄχλον τῶν Ἰουδαίων, ἦτο «τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν», ἠνείχετο προσβολὰς καὶ ὕβρεις, ἐκρύπτετο καὶ ἐλάμβανε μέτρα προφυλακτικά ἐναντὶ τοῦ μίσους καὶ τῆς διώξεως τῶν ἐχθρῶν του, ἐν τέλει ἐδέχθη νὰ ὑποστῇ τὸ ἐκούσιον πάθος, συνελήφθη, ἐκακοποιήθη, ἐμαστιγώθη, ἐσταυρώθη ὡς εἰς κοινὸς κακοῦργος ἐν τῷ μέσῳ δύο κακοῦργων Αὐτὸς, ὁ ὁποῖος ἀπέδειξεν, ὅτι εἶχε τὴν δύναμιν νὰ διδῇ ζωὴν εἰς τοὺς νεκρούς, τὰ ὄμματα εἰς τοὺς τυφλοὺς, τὴν υἰεῖαν εἰς τοὺς παραλύτους, νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίας, νὰ τρέφῃ μετὰ πέντε ἄρτους πεντακισχιλίους, νὰ περιπατῇ ἐπὶ τῆς θαλάσσης, νὰ διατάσῃ τοὺς ἀνέμους καὶ τὰ κύματα, ὅπως κοπάσουν. Αὐτὸς ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ἀνάστασίν Του καὶ ἐξῆς ἕως σήμερον ἀπέκτησεν ἀναρίθμητα πλήθη πιστῶν καὶ ἀφωσιωμένων εἰς Αὐτὸν ὁπαδῶν καὶ ἐπλήρωσε μετὰ ἀγάπην καὶ φῶς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ' ἡ τοιαύτη ταπεινὴ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐμφάνισις Του ἔχει συναρπάσῃ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, τῶν πνευματικῶν καὶ ἁγίων ἀνθρώπων, ἐν ᾧ διὰ τοὺς σαρκικούς καὶ φάυλους πάσης ἐποχῆς ὑπῆρξε μέγιστον ἐμπόδιον, ὅπως ἀναγνωρίσωσιν Αὐτὸν ὡς Σωτῆρα καὶ Θεόν των. Χρειαζέται νὰ ἔχη τις πνευματικότητα θείαν τινὰ ἀίσθησιν, ἵνα ἐννοήσῃ τὴν τοιαύτην ταπεινώσιν Ἐκείνου, ὅστις ἠξίου ὅτι εἶναι Υἱὸς Θεοῦ καὶ ἐποίει ἑαυτὸν «ἴσον τῷ Θεῷ» (Ἰωάν. 5,18). Ἄλλ' ὁ ἴδιος ὁ Κύριος προλαβὼν εἶπεν: «μακάριός ἐστιν, ὅς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοὶ» (Λουκ. 7,27).

*

Τὸ ἄπειρον καὶ μεγαλοπρεπὲς αὐτὸ σύμπαν, τοῦ ὁποῖου τὰς διαστάσεις, τὸ κάλλος, τὴν ἁρμονίαν

είναι αδύνατον να συλλάβη ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, ἀποκαλύπτει τὴν παντοδυναμίαν, τὴν πανσοφίαν καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' ἢ ἐνσάρκωσις τοῦ Κυρίου καὶ ἡ μετὰ ταῦτα ζωὴ καὶ δρασίς Του ἀποκαλύπτουν μίαν ἔτι βαθυτέραν ἰδιότητα τοῦ Θεοῦ, ἥτοι τὴν ἀπειρόν Του ἀγάπην πρὸς τὰ ἁμαρτωλά του πλάσματα. Αὐτὸ εἶναι τὸ μέγα μήνυμα τῶν Χριστουγέννων, ἡ ἀποκάλυψις τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ἦτο αδύνατον ἄλλως νὰ ἐνοήσωμεν πόσον μᾶς ἀγαπᾷ ὁ Θεός! Ἐν μέγα κακόν, ἢ πῶσις τῶν πρωτοπλάστων, μᾶς ἔφερον ἐν παμμέγιστον ἀγαθόν, τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Κυρίου, ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ πρὸς σωτηρίαν, ἀναγέννησιν καὶ θέωσίν του. «Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν. Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ». «Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου Υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίζεται;» (Ἰωάν. 4,8. Ρωμ. 8,31). Τί εὐτυχεῖς ποῦ εἶναι οἱ χριστιανοί, οἱ πραγματικοὶ χριστιανοί! Ἀχ! νὰ ἤξευραν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι πόσον ὁ Χριστὸς ἀγαπᾷ ἕνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν καὶ ἂν ἀκόμη εἶναι ἀσεβῆς καὶ ἁμαρτωλός! διότι ὁ Θεὸς «ἐστὶν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν» (Τιμ. 4,10). Καὶ ἡ τοιαύτη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ δὲν ἔχει ὄρια, δὲν φείδεται θυσιῶν, κάμνει ὅλα, ἀρκεῖ νὰ σωθῇ ὁ ἄνθρωπος. Τί δὲν κάμνει μία φιλόστοργος μήτηρ, ὅποιας θυσίας καὶ κόπους ὑφίσταται διὰ νὰ ἀναθρέψῃ καὶ κάμῃ ὑγιές, ὠραῖον, μικρὸν ἄγγελον τὸ σπλάγγνον της, τὸ βρόφος της; Ἦμπορεῖ αὕτη νὰ λησμονήσῃ καὶ μίαν ἀκόμη στιγμὴν τὸ τέκνον της; Ἦ μήτηρ ὡς ἄνθρωπος Ἦμπορεῖ, ἀλλ' ὁ Θεὸς οὐδέποτε λησμονεῖ τὰ τέκνα του, τὰ πλάσματά του, ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν. «Μὴ ἐπιλήσεται γυνὴ τοῦ παιδίου αὐτῆς ἢ τοῦ μὴ ἐλεῆσαι τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας αὐτῆς; εἰ δὲ καὶ ταῦτα ἐπιλάθεται γυνή, ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἐπιλήσομαι, λέγει Κύριος» (Ἠσ. 49,15).

*

Ὁ ἀρχαῖος Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς ἐστηρίζετο εἰς τὴν πίστιν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὠνούμενος ἀπὸ τὰ ἐν αὐτῷ καλὰ καὶ θεῖα στοιχεῖα, ἠδύνατο νὰ ἀνέλθῃ διὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς τὸν Θεόν, διότι παρεγνώριζον τότε τὸ μέγεθος καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἁμαρτωλότητος τῶν ἀνθρώπων. Ἰδίᾳ ὁ Πλάτων διὰ τῆς περὶ οὐρανοῦ ἐρωτος διδασκαλίας του ἐξάγει τὴν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἔμφυτον ὁρμὴν ἢ τὸν ἐρωτα πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς τὰ θεῖα. Ὁ ἀρχαῖος δηλαδὴ πολιτισμὸς ἐκφράζει τὴν ἄνοδον τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τῶν ἰδίων της δυνάμεων πρὸς τὸν ἐπέκεινα τῶν αἰσθητῶν ἀόρατον καὶ τέλειον κόσμον τῶν ἰδεῶν. Ὁ Χριστιανισμὸς ἀντιθέτως ἐκφράζει ἀντίθετον φορὰν καὶ κίνησιν. Διδάσκει οὗτος καὶ διακηρύττει τὴν κάθοδον τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὄν, ἁμαρτωλὸν ὄντα, βοηθεῖ νὰ ἀνέλθῃ πρὸς τὰ ἄνω. Ὁ Θεὸς κατέρχεται ἐπὶ τῆς γῆς, ἵνα ἀνέλ-

θωμεν ἡμεῖς εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐνανθρωπίζεται Ἐκεῖνος, ἵνα θεωθῇ ὁ ἄνθρωπος: «ἡμεῖς ἀγαπῶμεν τὸν Θεόν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς» (Ἰω. 4,19). Ἡ πρωτοβουλία εἰς ὅλα καὶ πάντοτε εἶναι ἀπὸ τὸν Θεόν. Ὁ ἄνθρωπος μόνος ἦτο αδύνατον νὰ σωθῇ, νὰ ἀνορθωθῇ, διὰ τοῦτο καταβαίνει ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς καὶ ταπεινοῦται διὰ τῆς ἐνσαρκώσεως, ἵνα ἀνυψῶσθαι αὐτόν. Δὲν δύναται πλέον ὁ ἄνθρωπος νὰ εἴπῃ ποῖος θὰ μοῦ δώσῃ πτερά, ἵνα πετάξω πρὸς τὰ ὕψη, πρὸς τὸν οὐρανόν: «μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου: τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν, τουτέστιν Χριστὸν καταγαγεῖν» (Ρωμ. 10,7). Ἴδου ὁ Χριστὸς κατέβη ἐκεῖνος ἐπὶ τῆς γῆς, εἶναι ἐγγύς σου καὶ κρούει τὴν θύραν τῆς ψυχῆς σου, ἵνα εὕρῃ τόπον καὶ κατάλυμα εἰς αὐτήν: «ἰδοὺ ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω» (Ἄποκ. 3,20).

*

Ἐκεῖ εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν τῆς Βηθλεέμ, διὰ τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου γίνεται ἡ συνάντησις Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, οὐρανοῦ καὶ γῆς, τοῦ Ἀλωνίου καὶ ἀπειροῦ Θεοῦ μετὰ τῶν πεπερασμένων ἀνθρώπων. Θεὸς καὶ ἀνθρωπότης, θεῖα ἀγάπη καὶ ἀνθρωπίνη ζωὴ διασταυροῦνται εἰς ὠρισμένον σημεῖον τῆς ἱστορίας, ἐπὶ Καίσαρος Αὐγουστοῦ καὶ ἐν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἔκτοτε ἀρχίζει νέα ζωὴ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐκτοτε «τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα» (2 Κορ. 5,17). Ἐκτοτε νέα, θεῖα ζωὴ ἐνεφυσήθη εἰς τὴν ζωὴν τοῦ κόσμου καὶ ὁ βίος τῆς ἀνθρωπότητος συνυφαίνεται καὶ ζυμῶνεται πλέον μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ παρὰ τὴν τρομερὰν ἀντίδρασιν καὶ ἀντίθεσιν τῶν ἀντιχριστιανικῶν δυνάμεων, παρὰ τὴν βραδύτητα εἰς τὴν ἀνάπλασιν καὶ τὸν ἐκχριστιανισμὸν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Ὁ Χριστὸς ἦλθε καὶ ἐταπεινώθη καὶ ὑπέστη τὰ πάντα διὰ νὰ σώσῃ, νὰ ἐμπνεύσῃ, διὰ νὰ ἀναζωογονήσῃ καὶ οὐδεὶς ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ματαιώσῃ τὸ ἀπολυρωτικόν του ἔργον, ποῦ ἐπέδωξεν ἀπὸ ἀγάπης πρὸς ἡμᾶς μὲ τοσαύτας θυσίας καὶ ταπεινώσεις. Ἦ τοιαύτη ἀγάπη του «συνέχει ἡμᾶς», μᾶς αἰχμαλωτίζει, μᾶς ἐλκύει (2 Κορ. 5,14). Ἦμπορεῖ νὰ μὴ ἀγαπήσῃ τις ἕνα τοιοῦτον Σωτῆρα; Εἶναι ἀφελῆς ἢ ἀπάντησις, ἢν ἔδωκε μία γυνὴ τοῦ λαοῦ, ὅταν τὴν ἠρώτησαν τί πιστεύει, ἀλλὰ πόσον εἶναι ἐνδεικτικὴ τῆς σημασίας τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Κυρίου! «Πιστεύω, εἶπεν, εἰς τὸν Θεόν, ἀλλά... πιστεύω πρὸ πάντων εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν». Καὶ εἶναι ἀπὸ μιᾶς ἀπόψεως λίαν ἐκφραστικὴ ἡ ἀπάντησις αὕτη, διότι μὲ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἀπόλυτος ἀγάπη τοῦ Θεοῦ αἰσθητοποιεῖται, ὥστε καὶ ὁ ἄνθρωπος νὰ λάβῃ ἄμεσον γνῶσιν καὶ πείραν τοῦ Οὐρανοῦ Πατρὸς, ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Κύριος εἶπεν: «ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν Πατέρα» (Ἰωάν. 14,9).

*

Εἴχομεν ἀνάγκην τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ μᾶς σώσῃ, διὰ νὰ μᾶς ἀναζωογονήσῃ, διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ἀληθινὴν ζωὴν. Ἦ ἀνθρωπότης ἐκαίετο ἀπὸ τὴν δίψαν ἀπολυτρώσεως καὶ προσεδόκα Σωτῆρα. Καὶ

ἰδοὺ ὁ ἄγγελος ἀναγγέλλει πρῶτον εἰς τοὺς ποιμένας τὸ εὐχάριστον μήνυμα: «ἰδοὺ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σωτὴρ» (Λουκ. 2,11). Ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων εἶναι ἑορτὴ χαρᾶς, ἀγάπης, εἰρήνης. Γεννᾷ εἰς τὴν ψυχὴν εὐσεβῆ καὶ ἑορταστικὴν διάθεσιν. Πληροῖ ταύτην ἀπὸ θεῖαν ἔκστασιν, ἰδίως ὅταν ἀναλογιζώμεθα τὰς ταπεινὰς συνθήκας τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος. Τὰ Χριστουγεννα εἶναι μίᾳ λαμπρᾷ εὐκαιρίᾳ νὰ ἀναρριπίσωμεν τὴν φλόγα τῆς ἀγάπης, τῆς λατρείας πρὸς τὸν Χριστόν μας. Ἴσως τὰ βήματα καὶ αἱ ἀνησυχίαι τῆς καθημερινῆς ζωῆς, τὰ μίση καὶ τὰ πάθη, οἱ ἐγωῖσμοι καὶ αἱ φιλοδοξίαι, τὸ χρῆμα καὶ τὰ θέλητρα καὶ ἡ λάμψις τοῦ κόσμου τούτου ἔχουν καὶ ἡμῶν τῶν χριστιανῶν ἐξασθενίση ἢ ἀποσβέση τὴν λατρείαν μας πρὸς τὸν Σωτῆρα. Κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων, καθ' ὃν χρόνον γράφομεν καὶ ἀποστέλλομεν εἰς τοὺς ἀγαπητούς

μας εὐχετηρίους ἐπιστολάς, καὶ ἀνταλλάσσομεν δῶρα καὶ κάμνομεν ἐπισκέψεις, ἅς στρέψωμεν ὀλίγον τὰ βλέμματά μας καὶ πρὸς τὸ πνευματικὸν περιεχόμενον τῆς ἑορτῆς καὶ ἅς σαρώσωμεν ὅλα τὰ εἶδωλα καὶ τὰ πάθη, ποὺ ἔχουν καταλάβῃ ὅλον τὸν χρόνον τῶν καρδιῶν μας καὶ ἅς κάμωμεν τόπον καταλύματος ἐν αὐταῖς διὰ τὸν Χριστόν μας. Οἱ ἄγγελοι ἀνέπειψαν ἐπὶ τῇ γεννήσει Του τὸν θαυμάσιον ὕμνον: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Πολὺ περισσότερον ἡμεῖς, οἱ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενοι ἐπὶ τῇ γεννήσει ταύτῃ τοῦ Σωτῆρος, ὀφείλομεν νὰ καλῶμεν ἀλλήλους εἰς μίαν παρομοίαν δοξολογίαν, ψάλλοντες ἐν χαρᾷ καὶ ὁμοιοῖα «Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε· Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν, ἀπαντήσατε· Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε· ἄσατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ καὶ ἐν εὐφροσύνῃ ἀναμνήσατε λαοί, ὅτι δεδοξασται».

ΒΑΣ. Χ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἡ ΓΕΝΝΗΣΙΣ

Τοιχογραφία εἰς τὸν ἀρχαῖον ναὸν τοῦ ἀγίου Ἀνδρέου τὸν ὁποῖον ἐκτίσεν ἡ ἀγία Φιλοθέη (ἔδδος Λευκωσίας).

(Ἔργον Φ. Κόντογλου)

Η "ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΑΝΑΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ,"

Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καλεῖ τὴν ἡμέραν τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως «εορτὴν τῆς ἀναδημιουργίας». «Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει Κύριος, συνάξω τὴν συντετριμμένην, καὶ τὴν ἐξωσμένην εἰσοδέξομαι, καὶ οὐδ' ἀπωσάμην» (Μιχαίας 4,6). Ἐν τῇ ἐνσαρκώσει συντελεῖται ἡ ἀνακαίνισις τῆς ἐκπεσοῦσης ἀνθρωπίνης φύσεως, ἐκφυλισθείσης διὰ τῆς πτώσεως τοῦ Ἀδάμ, ἡ ἀναγέννησις τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου, καὶ διὰ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ἀνακαίνισις τῆς ὅλης Δημιουργίας. Δοθέντος ὅτι ὁ Θεὸς ἐγένετο «Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου», ὁ ἀνθρώπος καθίσταται «υἱὸς τοῦ Θεοῦ». Τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ νέου ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ νέου δημιουργήματος.

Ἐορτάζουσα τὴν τοῦ Χριστοῦ Γέννησιν, ἡ Ἐκκλησία ἀποκαλύπτει εἰς ἡμᾶς διὰ τοῦ λόγου καὶ διὰ τῆς εἰκόνης τὴν πραγματικὴν ἔννοιαν τοῦ γεγονότος, ὅπερ συντελέσθη ἐπὶ Ἀβρουστοῦ Καίσαρος. Τῷ ὄντι, πᾶν ῥῆμα, ὅπερ ἀκούομεν μὲ τὰ σάκκινα ἡμῶν ὡτα, μᾶς κάμνει νὰ ἐννοῶμεν ὅ,τι εἶναι πνευματικόν· ὡσαύτως παρατηροῦντες εἰκόνα τινὰ μὲ τοὺς σαρκίνοους ἡμῶν ὀφθαλμοὺς ὀδηγοῦμεθα εἰς πνευματικὴν ἔκστασιν, λέγει Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός. Εἰς τὴν εἰκόνα βλέπομεν αὐτό, διὰ τὸ ὅποιον μᾶς ὀμιλεῖ τὸ Ἐθαγγέλιον καὶ παριστᾷ ἡ θεία Λειτουργία: Τὸ θεῖον βρέφος ἐν τῇ φάτῃ τῶν ἀλόγων ζώων, τὴν Μητέρα τοῦ Θεοῦ, τοὺς Ἀγγέλους, τοὺς ποιμένας, τοὺς Μάγους ἀκολουθοῦντας τὸν ἄστέρα κλπ. Ἄλλ' ὅπως πᾶν θεῖον ῥῆμα, οὕτω καὶ ἡ εἰκὼν δὲν περιορίζεται νὰ μεταδώσῃ ἡμῖν τὸ ἱστορικὸν μόνον γεγονός καὶ τὰς λεπτομερείας του. Αὕτη ἀποκαλύπτει εἰς ἡμᾶς τὴν ἔννοιαν τοῦ γεγονότος καὶ δεικνύει αὐτό, τὸ ὅποιον δὲν εἶναι δρατὸν εἰμὴ μόνον διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς πίστεως· αὐτό, τὸ ὅποιον δὲν κατανοεῖ ὁ κόσμος, ἀλλ' ὅμως εἶναι καταφανὲς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν: Ὁ πνευματικὸς θρίαμβος τοῦ δημιουργήματος. «Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ συναγάλλονται προφητικῶς τὴν ἡμέραν αὐτήν, οἱ Ἄγγελοι καὶ οἱ ἀνθρώποι πνευματικῶς θριαμβεύουν». «Προφητικῶς» ἐν τῇ πεποιθήσει δηλαδὴ καὶ τῇ ἐκ τῶν προτέρων γνώσει περὶ τῆς ἐν τῷ μέλλοντι μεταμορφώσεώς των. Αὐτό, τὸ ὅποιον μετεδόθη ἡμῖν δι' εἰδικῆς συμβολικῆς γλώσσης, σαφοῦς μόνον ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ εἰκόνι, μιᾶς γλώσσης ἐπεξεργασμένης οὐχὶ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ ζωγράφου, ἀλλ' εἰς τὸ βάθος τῆς ἐκκλησιαστικῆς σοφίας, εἶναι ἡ μορφή τῆς μελλούσης ἀγιότητος τοῦ κόσμου, ἡ ἀναμενόμενη μεταμόρφωσις τοῦ ἀνθρώπου· τοιαύτη δὲ θὰ εἶναι ἡ δόξα ἐκείνη, ὥστε «ἡ ἀποκαρδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται... ἐπ' ἐλπίδι ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ» (Ρωμ. 8,19-21).

Πραγματικῶς τοῦτο εἶναι· ἡ εἰκὼν δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητος, ἀλλ' ἀποκαλύπτει ὡσαύτως εἰς ἡμᾶς καὶ τὴν πνευματικὴν ἔννοιαν τὴν περιεχομένην εἰς τὴν ἱστορικὴν πραγματικότητα· ἐν τῇ εἰκόνι βλέπομεν τὴν κατὰ τὴν στιγμήν τῆς γεννήσεως τοῦ Ἀνθρωποῦ ἡμῶν ὄψιν τοῦ σύμπαντος κόσμου, ἐναλλασσομένην ἐκ τῆς ἐπαφῆς του μὲ τὸν θεῖον κόσμον. Ἡ γῆ, ὁ ζωϊκὸς καὶ φυτικὸς κόσμος, εἰκονίζονται οὐχὶ τόσον, ἵνα δείξουν εἰς ἡμᾶς τὸν κόσμον, ὅστις περιέβαλλε τὸν Χριστὸν κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἐλεύσεώς του εἰς τὴν γῆν (τοῦτο ἴσως καθιστᾷ τὴν θρησκευτικὴν τέχνην βέβηλον), ὅσον διὰ νὰ δείξουν τὴν συμμετοχὴν τοῦ γηίνου κόσμου εἰς τὸν πνευματικὸν θρίαμβον, εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου θέωσιν, ἥτις ἐξαγνίζει καὶ καθαίρει τὸν ἐκπεσόντα κόσμον. Διὰ τῆς παραστάσεως, δηλαδὴ, τῶν ἱστορικῶν γεγονότων, ἡ εἰκὼν δεικνύει εἰς ἡμᾶς τὸν ἀνθρώπον καὶ τὸν λοιπὸν κόσμον οὐχὶ εἰς κατάστασιν ἀπολύτου συγχύσεως, λόγῳ τῆς καταπτώσεως καὶ διαφθορᾶς του, οὔτε κατακείμενον ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλ' εἰς κατάστασιν θείας τάξεως καὶ ὑπερκοσμίου εἰρήνης, δι' ἣν καὶ ἡ θεία τοῦ Χριστοῦ γέννησις ἐγένετο. Ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ οὔτε οἱ φυσικοὶ νόμοι, οὔτε ἡ ἀνθρωπίνη λογικὴ κυριαρχοῦν, ἀλλ' ἡ θεία χάρις. Εἶναι μία νέα τάξις εἰς τὴν νέαν κτίσιν: ὁ καινὸς οὐρανὸς καὶ ἡ καινὴ γῆ. Διὰ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Σωτήρος ἐπὶ τῆς γῆς ἐλευθερωθεὶς ἀπὸ «τὰ δεσμὰ τοῦ ἐχθροῦ», ὁ ἀνθρώπος φέρει «τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ» (Α' Κορ. 15,49), καὶ μετ' αὐτοῦ πᾶσα ἡ κτίσις ἐνδύεται τὴν ὡραιότητα τῆς ἀφθαρσίας. Εἶναι ἀκριβῶς ἡ μορφή τῆς θείας αὐτῆς ὡραιότητος, τὴν ὁποίαν παρουσιάζει εἰς ἡμᾶς ἡ εἰκὼν. Δι' αὐτὸ διαφέρει ὅ,τι βλέπομεν εἰς μίαν Ὁρθόδοξον εἰκόνα ἀπὸ ὅ,τι μᾶς περιβάλλει εἰς τὸν κόσμον.

Ἡ συμβολικὴ αὕτη γλῶσσα τῆς εἰκόνης ἐπεξεργασμένης ἀπὸ τὴν Βυζαντινὴν Ἐκκλησίαν, εἶναι ἡ γνησία γλῶσσα ὀλοκλήρου τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Ἐκφράζει τὴν πνευματικὴν αὐτῆς πείραν, τὴν γνώσιν, τὴν ὁποίαν ἔλαβε ἀπὸ τὴν θείαν ἀποκάλυψιν, ἣν πιστῶς διατηρεῖ καὶ διὰ τῆς ὁποίας ζῆ. Προβάλλουσα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν τὴν εἰκόνα αὐτῆς τῆς «εορτῆς τῆς ἀναδημιουργίας», ἡ Ἐκκλησία ὡθεὶ ἡμᾶς νὰ συμμετάσχωμεν, ὅπως οἱ ποιμένες καὶ οἱ Μάγοι, εἰς τὸ θαῦμα αὐτό, τὸ ὑπερβαῖνον πάντα νοῦν, ἵνα ἀπὸ τὴν φυσικὴν ἔκστασιν ἀχθῶμεν εἰς τὴν πνευματικὴν, καὶ καταστῶμεν «εὐάρεστοι καὶ ἐπαινετοὶ Αὐτῷ, ὅστις τὴν φύσιν τῶν γηίνων ἐδέωσε, τῷ Χριστῷ καὶ Θεῷ ἡμῶν».

Α. ΟΥΣΠΕΝΣΚΥ

Καθηγητὴς τοῦ ἐν Παρισίοις Ρωσικοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΕΝ ΤΗ ΟΡΘΟΔΟΞΩ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ

Ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἰκονογραφίᾳ, δὲν εἰκονίζεται ὡς ἐν τῇ τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἀπλή τις ἀναπαράστασις τοῦ γεγονότος τούτου, ἡγουν ὡς θέαμα ἐξωτερικόν, ἀλλὰ ὡς μυστήριον ὑπερφυές, ζωγραφούμενον κατὰ τρόπον λειτουργικόν καὶ πνευματικόν. Οὕτω ζωγραφίζονται ὅλαι αἱ εἰκόνες κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον παράδοσιν. Εἰκονίζεται δὲ οὕτω :

Σπήλαιον. Καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ἡ Θεοτόκος ἀνακειμένη, ἔχουσα πλησίον τῆς κεφαλῆς Αὐτῆς τὸν Χριστόν, ὡς βρέφος ἐσπαργανωμένον, ἀποκείμενον ἐν τῇ φάτνῃ, καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ βοῦς καὶ ὄνος. Ὑπερᾶνω δὲ τοῦ σπηλαίου ἄγγελοι ὕμνουντες, εἰς στάσιν δεήσεως, καὶ ἕτερος, εὐαγγελιζόμενος τοὺς ποιμένας, οἵτινες ἴστανται ἐξεστηκότες.

Ἀριστερὰ φαίνονται οἱ Τρεῖς Μάγοι, ὁδοιποροῦντες ἔφιπποι, καὶ δεικνύοντες τὸν Ἀστέρα, ὅστις ἐπικρέμαται ὑπερᾶνω τοῦ σπηλαίου, ἐντὸς ἀκτίνος, ἐξ οὐρανοῦ κατερχομένης.

Εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς εἰκόνος εἰκονίζεται, πρὸς τ' ἀριστερὰ μὲν ὁ δίκαιος Ἰωσήφ, καθήμενος σκυθρωπὸς καὶ περίφροντις ἐκ τοῦ παραδόξου τῆς ὑπερφύσιν κήσεως, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἰστάμενος γέρων ποιμὴν, φέρων δέρμα προβάτου καὶ ἐρειδόμενος ἐπὶ ράβδου, πρὸς τὰ δεξιὰ δὲ τὸ λουτρὸν τοῦ παιδίου, τὸ ὁποῖον κρατεῖ εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς ἡμαῖα Σαλώμῃ, ἐνῶ θεραπευαίνε τις χύνει ὕδωρ ἐντὸς κολυμβήθρας. Ἡ παράστασις αὕτη εἶναι ἔμπνευσμένη ἐκ τῶν Ἀποκρύφων Εὐαγγελίων, εἶναι δὲ ζωγραφισμένη εἰς ἀπάσας τὰς ἀρχαίας εἰκόνες τῆς Γεννήσεως, ἀπὸ τοῦ 1' μέχρι τοῦ 14' αἰῶνος.

*

Ἐπὶ τῇ εἰκόνι αὐτῇ εἰκονίζεται καὶ ἡ Παναγία, καθήμενη ἐπὶ θρόνου, βρεφοκρατοῦσα. Ἄνωθεν δὲ αὐτῆς, ἡ ἀψὶς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀκτὶς κατερχομένη μετὰ τοῦ Ἀστέρος.

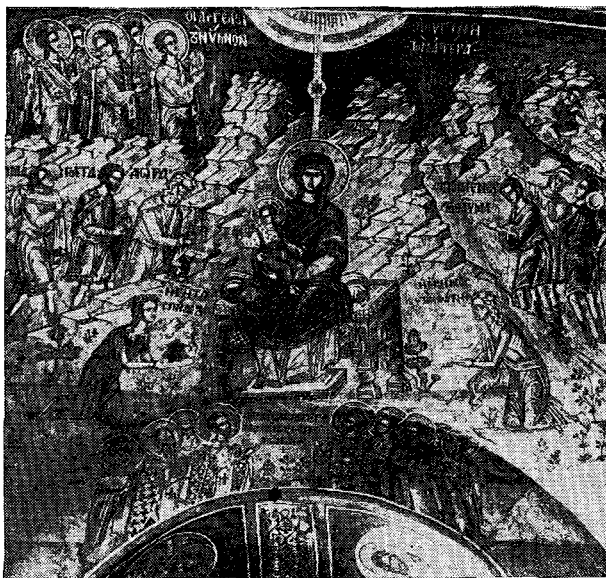
Εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος καὶ ἄνω, παρίστανται ἄγγελοι ὕμνουντες, μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν «οἱ ἄγγελοι τὸν ὕμνον». Δεξιὰ τῆς οὐρανιας ἀψίδος, ἡ ἐπιγραφὴ «οἱ οὐρανοὶ τὸν ἀστέρα». Κάτωθεν τῶν Ἀγγέλων, ἀριστερὰ, εἰκονίζονται οἱ τρεῖς Μάγοι, προσφέροντες τὰ δῶρα, μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς «οἱ Μάγοι τὰ δῶρα», δεξιὰ δὲ ζωγραφίζονται οἱ Ποιμένες, μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν «οἱ ποιμένες τὸ θαῦμα». Καὶ πάλιν, εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος, κάτωθεν τῶν Μάγων, εἰκονίζεται νέα γυνή, γονυπετής, ἐστεφανωμένη μετὰ ἄνθη, προσφέρουσα ὁμοίωμα σπηλαίου πρὸς τὴν Θεοτόκον, μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν «ἡ γῆ τὸ σπήλαιον». Ἀπέναντι δὲ αὐτῆς, ἄλλη γυνή, γραῖα καὶ ἡμίγυμος, γονυπετής, κρατεῖ ὁμοίωμα φάτνης, τὸ ὁποῖον προσφέρει ὁμοίως πρὸς τὴν Θεοτόκον, μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν «ἡ Γῆ τὸ σπήλαιον».

Τέλος, κάτωθεν τοῦ ὑποποδίου τῆς Παναγίας, εἰκονίζονται ἅγιοι δεόμενοι, μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν «ἡμεῖς δὲ Μητέρα Παρθένον».

Τὴν εἰκόνα ταύτην τὴν ἐνεπνεύσθησαν οἱ Ὁρθόδοξοι εἰκονογράφοι ἀπὸ τοῦ ἰδιόμελου τοῦ Ἑσπερινοῦ τῶν Χριστουγέννων, τὸ ὁποῖον λέγει :

«Τί Σοι προσενέγκωμεν, Χριστέ, ὅτι ὤφθης ἐπὶ γῆς ὡς ἄνθρωπος, δι' ἡμᾶς; Ἐκαστον γὰρ τῶν ὑπὸ σοῦ γενομένων κτισμάτων, τὴν εὐχαριστίαν Σοι προσάγει: Οἱ ἄγγελοι τὸν ὕμνον, οἱ οὐρανοὶ τὸν ἀστέρα, οἱ Μάγοι τὰ δῶρα, οἱ Ποιμένες τὸ θαῦμα, ἡμεῖς δὲ Μητέρα Παρθένον. Ὁ πρὸ αἰῶνων Θεός, ἐλέησον ἡμᾶς».

ΦΩΤΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

«Τί σοι προσενέγκωμεν Χριστέ;»
Τοιχογραφία Μονῆς Δοχειαρίου, 15' αἰῶνος.

ΟΙ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΑΓΙΩΝ ΕΟΡΤΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΝ

B'

Ὁ ἅγιος Παῦλος ὁ ἐν τῷ Λάτρῳ.
Ἐκ τοιχογραφίας Μονῆς Βαρλαάμ τῶν Μετεώρων, 15' αἰ.

† Παῦλος ὁ ἐν τῷ Λάτρῳ. Εἰκονίζεται ὡς γέρον φалаκρός, μὲ γένειον ἀναταραγμένον καὶ αὐχμηρὸν καὶ ὄψιν ἀσκητικὴν εἰς τὸ ἔπακρον, ἐνδεδυμένος μὲ χιτῶνα κοντομάνικον ἐξ αἰγίου δέρματος, καὶ περιεζωσμένος ζώνην δερματίνην, γυμνόπους μέχρι τῶν γονάτων. Κρατεῖ εἰλητάριον ἐπὶ τοῦ ὀποίου εἶναι γεγραμμένα ταῦτα: «Ὁ ἑαυτὸν ἀγαπῶν, τὸν Θεὸν ἀγαπῆσαι οὐ δύναται».

† Διονύσιος ὁ ἐν Ζακύνθῳ. Παρίσταται ὡς γέρον κοντοδιχαλογένειος, μὲ ἠπίαν ἔκφρασιν, φέρων ἀρχιερατικὴν στολὴν καὶ ἐπανωκαλύμμαχον.

† Μιχαὴλ ὁ Σύγκελλος, ὁ Ὁμολογητής. Γέρον πολλά, μὲ κατάλευκον τὴν πολιάν, κρατεῖ εἰλητάριον ἐπὶ τοῦ ὀποίου ἀναγινώσκειται «Οἱ μὴ προσκυνοῦντες τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, χριστιανοὶ οὐκ εἰσίν».

† Γρηγόριος, ἐπίσκοπος Αἰθιοπίας. Γέρον ὀξυγένης, φέρων ἀρχιερατικὴν στολὴν καὶ κρατῶν Εὐαγγέλιον.

† Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος. Γέρον μακροπλατυγένειος, μὲ ὄψιν αὐστηράν, πλήν πραεῖαν, ἡμ-

φιεσμένος τὴν ἀρχιερατικὴν αὐτοῦ στολὴν. Συνήθως εἰκονίζεται σπαρασσόμενος ὑπὸ δύο λεόντων ἐν τῷ κολοσσαίῳ, ἐγείρων τὰς χεῖρας καὶ δεόμενος.

† Ἀναστασία ἡ Φαρμακολύτρια. Παρίσταται νέα τὴν ἡλικίαν, κρατοῦσα φιαλίδιον.

† Οἱ ἅγιοι Δέκα οἱ ἐν Κρήτῃ. Εἰκονίζονται ὡς ἐξῆς: Θεόδουλος, νέος ἀγένειος, Εὐπορος, νέος στρογγυλογένειος, Γεράσιμος, νέος ἀρχιγένειος, Ἀγαθόπουλος, νέος ἀγένειος, Εὐάρεστος, νέος μυστακίζων, μὲ οὐλὴν τὴν κόμην, Σατωρνίνος, νέος ἀρχιγένειος, Εὐνικιανός, γέρον ὀξυγένης, Ζωτικός, νέος ὀξυγένης, Βασιλσκός, γέρον στρογγυλογένειος, Πόμπιος, γέρον ὀξυπώγων.

† Ἡ εἰς Αἴγυπτον φυγή. Ὁρῆ καὶ ἔρημος. Καὶ ἡ Θεοτόκος ἐποχομένη ἐπὶ ἡμίονου, φέρουσα ἐν ἀγκάλαις τὸν Κύριον, νήπιον ὑπομάζιον. Καὶ νεανίας σύρων τὸ ὑπαζύγιον ἐκ τοῦ χαλινοῦ, προπορεύεται. Ὁπισθεν δὲ τοῦ ἡμίονου, ὁ δίκαιος Ἰωσήφ ἀκολουθῶν, ἔχων εἰς τὸν ὄμον τὴν ράβδον του, ἐπὶ τῆς ὀποίας εἶναι ἐρριμένον τὸ ἱμάτιόν του. Κατὰ δὲ τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς εἰκόνας, παρίσταται πόλις τετειχισμένη, καὶ εἰς τὴν πύλην αὐτῆς ἰσταμένη νεάνις, πολυτελῶς ἐνδεδυμένη, καὶ ὑποδεχομένη τὸν Κύριον. Αὕτη παριστᾷ συμβολικῶς τὴν Αἴγυπτον. Ἐπὶ δὲ τῶν ἐπάλλεων τοῦ τοίχου ἰστανται, ἐν σχήματι ἀγαλμάτων, εἰδῶλα τινὰ τῶν Αἰγυπτίων, κλίνοντα καὶ ἔτοιμα νὰ κρημισθῶσιν, ἕτερα δὲ συντριβόμενα κατὰ γῆς, κατὰ τὴν προφητείαν τοῦ Ἠσαΐου, τὴν λέγουσαν «Ἰδοὺ Κύριος κάθεται ἐπὶ νεφέλης κούφης, καὶ ἕξει εἰς Αἴγυπτον, καὶ σεισθή-

Ἡ ἁγία Ἀναστασία ἡ Φαρμακολύτρια.
Τοιχογραφία ἁγίου Χαραλάμπους Πολυγώνου.
(Χεῖρ Φ. Κ.)

Η ΕΛΠΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἡ φύσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐκδήλως ἀσκητική. Ὅ,τι ἀποτελεῖ τὸν λόγον ὑπάρξεώς της, εἶναι, βεβαίως, ἡ σωτηρία τῶν πιστῶν. Καὶ ὅ,τι ἀπεργάζεται—σχετικῶς ἐννοεῖται—τὴν σωτηρίαν, εἶναι ἡ ἀσκησις. Τὸ στοιχεῖον τῆς ἀσκήσεως εὐρίσκειται ἐντὸς τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ψυχὴ εἶναι ἀσκητική, ὡς περιέχουσα τοὺς λόγους, οἵτινες καθιστοῦν αὐτὴν ἀσκητικήν. Ἀσκησις σημαίνει βίαν καθ' ἡμῶν, πρὸς ἄρσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ διχασμοῦ, καὶ εἶτα τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότιος ἐν εἰρήνῃ Χριστιανικῇ.

Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐπλάσθη ἀσκητικός. Ἐπλάσθη, ἀπλῶς, ἐλεύθερος, ἐνατενίζων ὀλοτρόπως πρὸς τὸν Θεόν, παρ' οὗ ἐνεπλήσθη πνευματικῆς χαρᾶς καὶ θείου φωτός. Ἡ ψυχὴ—πρὸ τῆς πτώσεως—ἦτο ἐνιαία, ἀκλινῶς ἐστραμμένη πρὸς τὸ ἀγαθόν, μὴ οὔσης ἀναγκαίας τῆς ἀσκήσεως, εἰμὴ μόνον τῆς προφυλακῆς ἑαυτῆς, εἰς τὸ «εργάζεσθαι καὶ φυλάσσειν».

σεται τὰ χειροποίητα Αἰγύπτου ἀπὸ προσώπου Αὐτοῦ. (Ἦσ. κεφ. ΙΘ').

† Εὐθύμιος, ἐπίσκοπος Σάρδεων, ὁ Ὁμολογητῆς. Γέρων πολλά, αὐστηρὸς τὴν ὄψιν, φέρων ἀρχιερατικὸν σάκκον καὶ μίτραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς κρατῶν τὴν τελετουργικὴν ράβδον, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς τὸ Ἅγιον Εὐαγγέλιον.*

† Στέφανος ὁ Πρωτομάρτυς. Ἰστορεῖται νεώτατος τὴν ἡλικίαν, ἀγένειος, φέρων στολὴν διακόνου, κρατῶν διὰ τῆς δεξιᾶς θυμιατήριον, ἐπὶ δὲ τῆς δεξιᾶς ἔχων ἐρριμένον τὸ ἐπιρριπτάριον, καὶ κρατῶν δι' αὐτῆς ἀρτοφόριον.

† Θεόδωρος ὁ Γραπτός. Ζωγραφίζεται ὡς γέρον ὕψηλόςσωμος, μὲ μακροὺς μύστακας καὶ φουντογένης, κρατῶν εἰλητάριον ἐν ᾧ γέγραπται «Ὁ διαπεράσαι θέλων τὴν νοτιὴν θάλασσαν, ταπεινοφρονεῖ, ἀγρυπνεῖ, ἐγκρατεύεται».

† Μάρκελλος, ἡγούμενος τῆς Μονῆς τῶν Ἀκοιμητῶν. Γέρον μακρογένειος, κρατῶν εἰλητάριον, ἐφ' οὗ εἶναι γεγραμμένον «Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν».

† Μελάνη ἡ Ρωμαία. Πρεσβύτις τὴν ἡλικίαν, μὲ τὴν ὄψιν λιπόσαρκον ἐκ τῆς ἀσκήσεως, φέρουσα τὸ ἀρχαῖον μοναχικὸν ἔνδυμα, ἡγουν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς ὁμοιάζον τιάραν.

† Ναοὺμ ὁ Προφήτης. Γέρον βραχυγένειος, κρατῶν εἰλητάριον ἐν ᾧ γέγραπται «Ἀπὸ προσώπου ὄρης Αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται;». (Ναοὺμ 1,6).

Φ. ΚΟΝΤΟΓΛΟΥΣ

* ΣΗΜ. Εἰς μνήμην τοῦ ἀγίου τούτου ἔχει ἀνεγερθῆ μέγας ναὸς ἐν τῷ προσφυγικῷ συνοικισμῷ Εὐγενίας, Πειραιῶς, ὃ δὲ ὑπογράφων τὰ σημειώματα ταῦτα ἐφιλοτέχνησεν, εἰς μέγα σχῆμα, τὰς εἰκόνας τοῦ εἰκονοστασίου, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ τὴν τοῦ ἀγίου Εὐθυμίου τοῦ Νέου.

Μετὰ τὸ ἐν Ἐδέμ ὀλίσθημα τῶν πρωτοπλάστων, ἡ ἐσωτερικὴ ἐνότις διεσπάσθη, προκληθείσης μιᾶς τραγικῆς ἀντιφάσεως ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ προσωπικότητι. «Ἐσχίσται ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου εἰς δύο». Ἐντεῦθεν ἡ ἀσίγητος ἐναντιότης μεταξύ καλοῦ καὶ κακοῦ, ἡ ἀμβλυνσις περὶ τὴν διάκρισιν τοῦ ἀληθοῦς ἀπὸ τοῦ ψευδοῦς, ἡ σύγκρουσις τῆς βουλήσεως πρὸς ἑαυτὴν, ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ ἠθικῶς ὀρθοῦ.

*

Διὰ τοῦ ἀγίου Βαπτίσματος ἡ Ἐκκλησία, αἶρει μόνον «δυνάμει» τὴν ὀξύτητα τοῦ «ἀντιστρατευομένου νόμου», ἀλλὰ δὲν ἐξαφανίζει ἀπὸ τὴν ψυχὴν τὴν ἀντικειμένην πρὸς τὸν ἠθικὸν καὶ εὐαγγελικὸν νόμον ἀμαρτητικὴν κλίσιν, ἣτις ἀποτελεῖ τὸ κατάλοιπον τῆς διαφθορᾶς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ὅπερ, οἶονεὶ ἐξ ἀναδοχῆς κληρονομικῆς, φέρεται ὑπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὅθεν τὸ αἴτημα τῆς ἀσκητικῆς ἀγωγῆς, ἣτις χαρακτηρίζεται ὑπὸ τοῦ στοιχείου τῆς πρὸς ἑαυτοὺς βίας, ἀνακύπτει ἐν ἡμῖν ὡς ἀξίωσις φυσικοῦ δέοντος, ἐπαληθεύοντος ἐμπειρικῶς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, καθ' ὃν «οἱ βιασταὶ ἀρπάξουσι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν».

*

Ἡ ἱστορία τῆς ἀγιοπάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας διέγρευσε δι' ἐποδύνων δοκιμασιῶν καὶ κακώσεων, διὰ θλίψεων καὶ ἀναιμάκτων μαρτυριῶν ὅπερ εἶναι ταῦτὸν τῆς ἀσκήσεως, εἴτε ἐκουσίου εἴτε ἀκουσίου. Διότι ἐν τῇ οἰκονομίᾳ τοῦ Θεοῦ, ἡ θλίψις δὲν εἶναι μόνον προσφορὰ ἀγάπης καὶ «κοινωνία» ἐν τοῖς παθήμασι τοῦ Κυρίου, ἀλλ' ἀποτελεῖ ἀναγκαϊότατον, ἐπὶ ποινῇ νεκρώσεως, ὄρον, διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀγιότητα τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ πολυπόθητον καὶ σπανιότατον τῆς ἀγιότητος κρίνον, δὲν θάλλει, εἰμὴ εἰς τὰ ἀπηλλαγμένα ἀκανθῶν ἐδάφη, εἰς τὰς καθαρὰς ἐξ ἀσκήσεως καρδίας. Καὶ πάντες γνωρίζομεν, ὅτι ἡ ἀγιότης ἀποτελεῖ πραγματικότητα ἀποκλειστικὴν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ λόγον μοναδικὸν τῆς ἰδρύσεώς της, τῆς ὑπάρξεως καὶ τῶν ἀγώνων της.

*

Οὐδὲν φοβεῖται οὕτω ἡ Ἐκκλησία, ὅσον τὴν «εὐθηνίαν», τὸν πλατυσμόν, τὴν ἀδράνειαν, τὴν εὐπάθειαν. Διότι τὸ κλίμα τῆς ἀγιότητος, ἐν τῷ ὁποίῳ ζῆ καὶ κινεῖται, εἶναι κεκραμμένον μὲ τὰς θλίψεις τοῦ Χριστοῦ, ἡ οἰκείωσις τῶν ὁποίων διασώζει αὐτὴν τὴν φύσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰς προϋποθέσεις τῶν αἰτημάτων της.

Οἱ Ἅγιοι Πατέρες, οἵτινες ἦσαν οἱ πλεόν ὑπεύθυνοι φορεῖς τοῦ πνεύματος τῆς Ἐκκλησίας, ὑπῆρξαν εἰς ἑαυτοὺς αὐστηρῶς ἀσκητικοί, ἐν δὲ τῇ ἐορμηνείᾳ τοῦ θείου λόγου, ἐτόνισαν χαρακτηριστικῶς τὴν ἀναγκαϊότητα τῆς ἀσκήσεως, ἣτις ἀποτελεῖ ἀναγκαϊοτάτατον μέσον ἐκπληρώσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ

Χριστοῦ. Ἀντιθέτως δέ, χριστιανική ψυχὴ ἄνευ ἀσκήσεως ἀποβαίνει χλιαρὰ καὶ ἀμφίβολος, ἀνίκανος νὰ ἐξαρθῇ εἰς κατανόησιν καὶ βίωσιν τῆς «ἐν Χριστῷ ζωῆς».

*

Ἄσκησις σημαίνει τὴν τέχνην, δι' ἧς ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἐλέγχει ἑαυτὴν ἐν πάσαις ταῖς κινήσεσιν αὐτῆς. Ἄλλ' ἡ ἐνάσκησις τῆς τέχνης αὐτῆς, προϋποθέτει γυμνασίαν εὐσεβείας ἐπὶ τοῦ «τριμεροῦς» αὐτῆς, καταβληθείσης πρότερον διὰ πολλῶν μόχθων. Ὡς ἀναλογισθῶμεν τὴν ἐν Κυρίῳ ἀναστροφὴν τῶν Ἁγίων, διὰ τὴν ἀντιληφθῶμεν τὴν φύσιν καὶ τὰς μορφὰς τῆς ἀσκήσεως, ἐξικνούμενοι μέχρις αὐτοῦ τοῦ Μεγάλου Παύλου, «ὑπωπιάζοντος» τὴν ἑαυτοῦ σάρκα, καὶ θαυμάζοντες τὸ γεγονός, πῶς, ὁ ἐν ᾧ ἔζη ὁ Χριστός, ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην «δουλαγωγίας» τοῦ κατωτέρου ἀνθρώπου, διὰ τὴν ἐπιτέλεση τὴν ἔξοχον ἀποστολὴν του, διὰ παννυχίων προσευχῶν, δι' ἀγρύπνων στάσεων καὶ μακρῶν νηστειῶν.

Τὸ νὰ δημιουργήσῃ τις εἰς ἑαυτὸν τὴν ἰκανότητα πειθαρχήσεως τῶν λογισμῶν καὶ τῶν αἰσθήσεων, ἀποτελεῖ τὴν πρώτην καὶ βασικὴν ἐπιδίωξιν τῆς ἀσκήσεως. Τὸ νὰ παράσῃ ὁμοίως τὴν ἑαυτοῦ καρδίαν καθαρὰν καὶ ἁμωμον τῷ Θεῷ, τοῦτο εἶναι ἀποτελεσμα, ὅπερ συνδέεται ἀναποσπαστως μετὰ τὴν ἀσκητικὴν παιδείαν, ἐν συναφείᾳ μετὰ τοῦ χαροποιοῦ πένθους καὶ τοῦ θείου ἔρωτος, ἅτινα προῆλθον ἐκ τῆς ἐπιγνώσεως τῆς οἰκείας ἀθλιότητος καὶ τῆς θεωρίας τοῦ Θεοῦ, ὡς ἀενάου Πηγῆς φωτὸς καὶ ἀγάπης.

*

Ὅ,τι ἐπιζητεῖται ἐν τῷ Χριστιανισμῷ, ὡς ἰδεώδης κατάστασις πνευματικότητος, εἶναι ἡ λέπτυνσις τοῦ νοός, διὰ τῆς ἀπαλλαγῆς του ἀπὸ τὰς ὑλώδεις «ἐπιβολάς», καὶ ἰκάνωσις αὐτοῦ εἰς τὴν «θεωρίαν», ἐντὸς τοῦ ὑπερκειμένου τῶν αἰσθήσεων πνευματικοῦ κόσμου, ἐνθα ἐμπολιτεύεται τῆς θεολογίας ἡ πολυτέλεια. Ἄνευ τῆς ἐν λόγῳ ἀπελευθερώσεως τοῦ νοός, συνεπῶς καὶ τῆς βουλήσεως καὶ τοῦ συναισθήματος, ἀποβαίνει ἀδύνατον τὸ διὰ Θεὸν θεολογήσαι ἢ κατανόησαι τὴν ὑψηλὴν θεολογίαν ἡμῶν.

Ἡ παράδοσις τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τονίζει καθ' ὑπερβολὴν τὴν θέσιν ταύτην καὶ οὐδεὶς τῶν Πατέρων ἐτόλμησέ ποτε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν γνόφον τῶν πνευματικῶν μυστηρίων, ἄνευ τῆς ἐξ ἀσκήσεως ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς καθαρότητος.

*

Ἡ «ἐν Χριστῷ» ζωὴ καὶ ὁ οὐσιώδης χαρακτὴρ αὐτῆς, δὲν εὐρίσκουν ἐκφρασιν μόνον εἰς τοὺς Μυστικὸς καλουμένους Πατέρας, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντας τοὺς διὰ μόχθων πολλῶν καὶ δακρύων, σὺν τῇ ἐνεργείᾳ τῆς θείας Χάριτος, εἰσελθόντας ἐν τῇ χώρᾳ τῆς ἀγιότητος. Διότι πάντες «ἠγάπησαν πολὺ». Καὶ μόνον ὅστις ἀγαπᾷ, ζῆ «ἐν Χριστῷ». Διότι ἐγνώ-

οῖσε τὸν Χριστὸν καὶ ἠγάπησε τὰς ἐντολάς του. Ἡ ψυχὴ πλατύνεται εἰς τὰς διαστάσεις τῆς ἀγιότητος καὶ τῆς γνώσεως τοῦ Χριστοῦ, δι' οὐδενὸς ἄλλου μέσου, εἰμὴ μόνον διὰ τῆς ἀγάπης. Ἀπασαὶ αἱ νοητικαὶ δυνάμεις, ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ πνευματικότητι, ὑπηρετοῦν τὴν ἡγιασμένην καρδίαν, ἕως οὗ καρδία καὶ νοῦς συγκραθοῦν ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ ἀποτελέσουν μίαν ἀδιαχώριστον καὶ ἁρμονικωτάτην ἐν Χριστῷ σύζυγιαν, ἢ ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ «γνώσις», δὲν εἶναι μία παρακεκινδυνευμένη καὶ ξηρὰ νοησιαρχικὴ λειτουργία, ἀλλὰ φωτισμὸς καὶ ἔμπνευσις καὶ Ἀποκάλυψις.

*

Κατὰ ταῦτα, οὐδόλως σημαίνει ὑπερβολὴν ἢ εἶναι ἔξω τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας, ἢ διατύπωσις ὅτι, ἡ ἀσκητικότης, ἐν τῇ διπλῇ αὐτῆς ἐκδηλώσει, ἀποτελεῖ τὴν ἐλπίδα τῆς Ἐκκλησίας, προκειμένου μάλιστα νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ ἀπὸ τοῦ ὑπευθύνου ἐρομηνεῖς τοῦ θείου λόγου, καὶ τὴν ἱεροσμένην ἐκπροσώπησιν τῆς. Διότι μόνον τότε θὰ ἔχωμεν συνέπειαν πρὸς τὴν Ἱ. Παράδοσιν. Καὶ Παράδοσις σημαίνει, τὴν διὰ Πατερικῆς μιμήσεως διαρκῆ ἀνανέωσιν, διὰ Πνεύματος Ἁγίου, τῆς συνεχείας τοῦ βίου τῆς Ὀρθοδοξίας. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὸν μέγαν ἀθλὸν εἰς τὴν σύγχρονον ἐποχὴν. Νὰ μὴ ἀπολέσωμεν παντελῶς τὰ σωτηριώδη ἔχνη τῆς τῶν Πατέρων δολιχοδρομίας, ἔξ ἀφορμῆς ὀθνεῖων πρὸς τὴν πνευματικότητα τούτων ἐπιδράσεων, ἤντινα πνευματικότητα γινώσκωμεν ὡς θεῖαν τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας κληρονομίαν.

*

Ἡ ἀρχαιοπαράδοτος συνήθεια τῆς Ἐκκλησίας, ἦτο νὰ πλαισιοῦται αὕτη διὰ στελεχῶν, προερχομένων ἐκ τῆς τάξεως τῶν Μοναχῶν. «Ἐν τῇ Ἀνατολῇ εἶτις μὴ μοναχὸς ἐγένετο, οὐ γίνεται Ἐπίσκοπος ἢ Πατριάρχης», γεγονός ὅπερ καταδεικνύει τὴν Μοναστικὴν πνευματικότητα τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας, καὶ τὸν ἀσκητικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα. Εἰς τὴν ἀπουσίαν τῆς ἐν Κυρίῳ ἀσκητικῆς ζωῆς, ἐξ ἧς τὸ τρίπτυχον τῆς καθάρσεως, τοῦ φωτισμοῦ καὶ τοῦ ἁγιασμοῦ, ὀφείλεται κυρίως ἡ ἐκκοσμίκευσις τῆς Ἐκκλησίας ἐν πάσαις ταῖς ἐκφράσεσιν, ἐπὶ τοῦ πρακτικοῦ καὶ θεωρητικοῦ αὐτῆς βίου. Ὅθεν μοναδικὴ ὁδὸς ἐπιστροφῆς πρὸς ἑαυτήν, πρὸς τὸν Χριστὸν τῶν Εὐαγγελίων, τὸν Ἐσταυρωμένον, εἶναι ἡ οἰκείωσις τοῦ ἀσκητικοῦ τῶν Πατέρων πνεύματος. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν ἐλπίδα τῆς Ἐκκλησίας ἐν ἡμέραις θολεραῖς. Τοῦτο θὰ γεννήσῃ ἐν ἡμῖν τὴν χαρμολύπην, τὴν κατάνυξιν, τὴν ταπεινώσιν καὶ τὴν θεῖαν ἀγάπην, ὧν ἄνευ, οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον, οὐ μόνον Ἐσταυρωμένον, ἀλλὰ καὶ Ἀναστάντα, πρᾶγμα ὅπερ θὰ διακρίωσιν τὴν ἁγίαν ἡμῶν κλήσιν ὡς χριστιανῶν.

Ἁγιον Ὄρος

ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ Μοναχὸς ΔΙΟΝΥΣΙΑΤΗΣ

ΤΑ ΑΝΑΚΑΛΥΦΘΕΝΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΑΣ

Πολύς λόγος ἐγένετο και μεγάλη συγκίνησης ἐπεκράτησεν εἰς πολλοὺς κύκλους ἀνθρώπων, ὅταν ἐγγνώσθη ὅτι εἰς τὴν ἔρημον τῆς Ἰουδαίας, πλησίον εἰς τὴν Νεκράν Θάλασσαν, ἀνεκαλύφθη σεβαστὸς ἀριθμὸς ἀπὸ διάφορα χειρόγραφα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἄγνωστον πόσον παλαιότερα εἶναι τοῦ ἔτους 68 μ.Χ. Τὰ ἀνευρεθέντα χειρόγραφα εἶναι γραμμένα εἰς τὴν ἑβραϊκὴν γλῶσσαν.

Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν αὐτὴν διευπλώθησαν διάφοροι εἰκασίαι, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς θὰ κατενοεῖτο τώρα ἐντελῶς και κάθε εἶδους ἀπορία σχετικὴ μὲ αὐτὸν θὰ διηκρινεῖτο, ὅτι εἰς τὴν πραγματικότητά τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ και τῶν Ἀποστόλων δὲν ἦτο τι καινόν, ἀλλὰ υἱοθέτησις ἀπ' αὐτοὺς και διάδοσις διαφόρων διδασκαλιῶν και ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι ἦσαν γνωσταὶ εἰς τὴν Παλαιστίνην και ἐξεπήγασαν ἀπὸ τὰς μοναστικοασκητητικὰς κοινότητας τῶν Ἑσσηίων (Ἰουδαϊκὴ αἵρεσις ἐφαρμοζούσα ἀσκητικὸν βίον εἰς τὰς ἐρήμους), τῶν ὁποίων ἦσαν κτῆμα τὰ εὐρεθέντα χειρόγραφα.

Ἄς παρακολουθήσωμεν ὁμως πῶς ἔχουν τὰ γεγονότα και τί ὑπηρεσίας προσφέρουν εἰς ἡμᾶς τὰ εὐρεθέντα χειρόγραφα.

Τὰ ἐν λόγῳ χειρόγραφα ἀνεκαλύφθησαν εἰς τὴν ἔρημον πλησίον τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης και κατέστησαν γνωστὰ μὲ τὴν ὀνομασίαν «Κύλινδροι τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης». Ὀνομάσθησαν δὲ «Κύλινδροι τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης», διότι εἶναι χειρόγραφοι μεμβράναι τυλιγμένα εἰς κυλίνδρους. Ὡς γνωστὸν αὐτοῦ τοῦ εἶδους οἱ κύλινδροι μὲ τὰς μεμβράνας, ἀπετέλουν τὰ βιβλία τῶν ἀνθρώπων και πρὸ παντὸς τῶν Ἑβραίων, ἀκόμη δὲ μέχρι και σήμερον χρησιμοποιοῦνται εἰς τὰς Ἰουδαϊκὰς Συναγωγὰς παρόμοιοι κύλινδροι.

Τὰ χειρόγραφα ἀνευρέθησαν διαδοχικῶς ἀπὸ τὸ ἔτος 1947 ἕως τὸ ἔτος 1952 εἰς τὸ τμήμα αὐτὸ τῆς ἐρήμου, ἢ ὁποῖα ἔχει ὡς κέντρον τὴν τοποθεσίαν Κιρμπέτ (=ἐρείπια) Κουμράν κειμένην νοτίως τῆς πόλεως Ἰεριχῶ και εἰς ἀπόστασιν 1080 μέτρων ἀπὸ τὴν Βορειοδυτικὴν παραλίαν τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης.

Τὰ ἐρείπια Κουμράν μετὰ ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφὰς, αἱ ὁποῖαι ἔλαβον χώραν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1951-1955 ἀπέδειξαν ὅτι ἀπετέλουν ἕνα εἶδος Μοναστικῆς Ἀδελφότητος, τὴν ὁποῖαν συνεκρότουν μία ἀπὸ τὰς πολλὰς ομάδας τῶν Ἑσσηίων, οἱ ὁποῖοι ἐλληνιστὶ ὀνομάζοντο και Ἑσσηνοί. Τὸ «Ἑσσαιονικόν» αὐτὸ «μοναστήριον» συμπεριελάμβανε ἐκτὸς ἀπὸ τὰς κατοικίας τῶν μελῶν τῆς ἀδελφότητος, ἐν ἀγγελιοπλαστεῖον, κλιβάνους, κιστέρνας, μίαν μεγάλην αἴθουσαν συναθροίσεων ἢ και κοινῶν θρησκευτικῶν γενμάτων ἢ δείπνων, δύο δεξαμενὰς διὰ τὰ θρησκευτικὰ λουτρά και καθαρμούς, καθὼς και ἕνα, οὕτως εἰπεῖν, «Συγγραφεῖον», δηλαδὴ συγγραφικὴν αἴθουσαν ἐντὸς τῆς ὁποίας συνεγράφοντο βιβλία ἢ ἀντεγράφοντο τὰ ἱερὰ κείμενα τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἐντὸς

τῶν ἐρειπίων τῆς αἰθούσης αὐτῆς τῶν συγγραφέων εὐρέθησαν και δύο μελανοδοχεῖα ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἐν περιεῖχε εἰσέτι ὑπολείμματα ἀπεξηραμένης μελάνης. Εἰς τὸ σύνολον τῶν ἐρειπίων τῆς Κουμράν εὐρέθησαν και 400 ἀργυρᾶ νομίσματα και ἕτερα νομίσματα, τὰ ὁποῖα διασαφηνίζουν, ὅτι ἡ Κουμράν κατεστράφη κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ ἔτους 68 μ.Χ., ὅποτε, ἐπικειμένης τῆς καταστροφῆς, τὰ ἱερὰ βιβλία και κείμενα ἐκρύβησαν ἐπιμελῶς ὑπὸ τῶν κατόχων των εἰς τὰ ἀνακαλυφθέντα σπήλαια.

Τὰ ἐν λόγῳ ἀνασκαφέντα ἐρείπια εὐρίσκονται εἰς τὸ μέρος ἀκριβῶς τὸ ὁποῖον περιγράφει ὁ Πλίνιος περὶ τῶν ἐγκαταστάσεων τῶν Ἑσσηίων. Περὶ τῶν ἐγκαταστάσεων αὐτῶν ὠμίλησαν και οἱ Ἰώσηπος και Φίλων ὁ Ἰουδαῖος, αἱ διαφοραὶ δὲ τῶν τριῶν περιγραφῶν εἶναι μικραὶ.

Τὰ χειρόγραφα εὐρέθησαν εἰς ἕξ σπήλαια ἄλλα τυχαίως και ἄλλα κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς, αἱ ὁποῖαι ἠκολούθησαν τὴν πρώτην τυχαίαν ἀνακάλυψιν. Εἰς ἕκαστον σπήλαιον εὐρέθησαν χειρόγραφα ὡς ἀκολούθως:

Πρῶτον σπήλαιον: Τὸ σπήλαιον αὐτὸ εὐρίσκεται 900 μέτρα βορείως τῆς Κουμράν και ἀνεκαλύφθη τυχαίως ἀπὸ Βεδουῖνους ποιμένας τὸ ἔτος 1947. Ἐντὸς τοῦ σπηλαίου αὐτοῦ εὐρέθησαν:

1. Τὸ βιβλίον τοῦ Ἡσαίου (ὀλόκληρον).
2. Τὸ βιβλίον τοῦ Ἡσαίου (κατὰ τὰ 2/3).
3. Ὑπόμνημα εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Ἀββακούμ.
4. Ἐγχειρίδιον Περὶ Πειθαρχίας.
5. Ὑπόμνημα εἰς τὴν Γένεσιν (τοῦτο κατ' ἀρχὰς ἐξελήφθη, ὅτι ἀφεώρα εἰς τὸν Λάμεχ και ὀνομάσθη «Κύλινδρος τοῦ Λάμεχ»).
6. Ὁ πόλεμος τῶν υἱῶν τοῦ φωτὸς μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ σκότους.
7. Ἐχαριστήριοι ψαλμοί.
8. Ἀριθμὸς μικρῶν τεμαχίων (fragmenta), τὰ ὁποῖα περιέχουν ἀγιογραφικὰ κείμενα.

Δεύτερον σπήλαιον: Τὸ σπήλαιον αὐτὸ εὐρίσκεται 125 μέτρα νοτίως τοῦ πρώτου σπηλαίου και ἀνεκαλύφθη ἀπὸ Βεδουῖνους ποιμένας τὸ ἔτος 1952. Ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθησαν περίπου 100 διάφορα μικρὰ τεμάχια χειρογράφων.

Τρίτον σπήλαιον: Τὸ σπήλαιον αὐτὸ εὐρίσκεται περίπου ἐνάμισον χιλιόμετρον βορείως τῆς Κουμράν και ἀνεκαλύφθη τὸ ἔτος 1952 ἀπὸ ἀρχαιολόγους ἐρευνητὰς. Εἰς τὸ σπήλαιον αὐτὸ, λόγῳ τῆς ὑγρασίας ἢ ὁποῖα ὑπῆρχε, μόνον μικρότατα τεμάχια χειρογράφων διεσώθησαν. Ἄλλ' εὐρέθησαν προσέτι δύο κύλινδροι χάλκινοι, οἱ ὁποῖοι κατόπιν πολλῶν προσπαθειῶν ἐξετυλίχθησαν και ἐκαθαρίσθησαν. Τὸ περιεχόμενον αὐτῶν ἔχει ἀπὸ τοὺς εἰδικοὺς ἀναγνωσθῆ ἄλλ' ἀκόμη δὲν ἐδημοσιεύθη. Αἱ διαστάσεις τοῦ καθενὸς κύλινδρου εἶναι 0,35×2,60 πιθανώτατα δὲ ἦσαν ἀμ-

φότεροι ἀνητημένοι εἰς τοίχους τοῦ διαμονητηρίου αὐτοῦ τῶν Ἑσσηίων.

Τέταρτον σπήλαιον: Τὸ σπήλαιον αὐτὸ εὐρίσκεται πολὺ πλησίον εἰς τὰς κλιτεῖς, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσι ἀπὸ τὴν Κιρμπέτ Κουμράν, ἀνεκαλύφθη δὲ ἀπὸ Βεδουῖνους τὸ ἔτος 1952. Οἱ Βεδουῖνοι προσεπάθησαν νὰ ὑπεξαίρουν τὸ περιεχόμενον τοῦ σπηλαίου ἀλλ' ἀνακαλυφθέντες ἐγκαίρως ἠμποδίσθησαν ἀπὸ τοὺς ἀρχαιολόγους. Τὸ σπήλαιον αὐτὸ εἶναι τὸ δεύτερον κατὰ σειρὰν ἐξ ἐπόψεως ἀξίας τοῦ περιεχομένου ἐπειδὴ εἰς αὐτὸ εὐρέθησαν.

1. Μικρὰ τεμάχια χειρογράφων ἀπὸ τὰ περισσότερα κανονικὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

2. Μικρὰ τεμάχια χειρογράφων ἀπὸ τὰ βιβλία τοῦ Γωβίτ, Ἐνώχ, Ἰωβηλαίων, Περὶ Πειθαρχίας, ὡς καὶ ἐκ τοῦ Πολέμου τῶν υἱῶν τοῦ φωτός μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ σκότους.

3. Παραδόξως ἀνευρέθησαν ὡσαύτως μικρὰ τεμάχια χειρογράφων εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Σ π ῆ λ α ι α, π έ μ π τ ο ν κ α ι έ κ τ ο ν: Εἰς τὰ δύο αὐτὰ σπήλαια, ἀνακαλυφθέντα τὸ ἔτος 1952 ἀνευρέθησαν μικρὰ τεμάχια χειρογράφων.

Ἡ ἀνεύρεσις τῶν χειρογράφων αὐτῶν ὀνομασθέντων «Κόλινδροι τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης», εἶναι σπουδαιότης διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους:

1ον. Ἀποδεικνύουν, ὅτι ὁ Ἰουδαϊκὸς κόσμος κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Χριστοῦ ἦτο πολὺ περισσότερον διηρημένος ἀπὸ ὅ,τι ἐνομιζέτο. 2ον. Ὅτι μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλὴμ ὅλα αἱ ἰουδαϊκαὶ Σχολαὶ Σκέψεως κατεστράφησαν, ἡ μόνη δὲ ἡ ὁποία ἐπέζησεν ἦτο ἡ τῶν Φαρισαίων. 3ον. Ὅτι ὑπάρχουσι ἀναλογίαι τινὲς μεταξὺ τῶν ὑπὸ τοῦ Κυρίου λεχθέντων καὶ τῶν εἰς τὰ χειρόγραφα κειμένων. 4ον. Ὅτι ὑπάρχουσι συγχρόνως πολὺ μεγαλύτερα τῶν συμφωνιῶν διαφοραί, ὑφιστάμεναι μετὰ τὸν κυνήγιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ περιεχομένου τῶν χειρογράφων. 5ον. Ὅτι τὸ ἑβραϊκὸν κείμενον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὸ ὁποῖον ὡς ἔχει σήμερον προέρχεται ἀπὸ χειρόγραφα τοῦ 9ου μ. Χ. αἰῶνος, δὲν διαφέρει οὐσιωδῶς ἀπὸ τὸ κείμενον τῶν ἀνευρεθέντων χειρογράφων, παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι τὸ ἐν κείμενον χωρίζεται ἀπὸ τὸ ἄλλο μετὰ περιόδον σχεδὸν μίαν χιλιετηρίδος. 6ον καὶ 7ον. Ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τῶν χειρογράφων αὐτῶν ἐπιβεβαιώνει τὴν ἀπόφασιν τοῦ Π. Δ. ἐκ χειρογράφων τοῦ 9ου καὶ 10ου μ. Χ. αἰῶνος. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀποτελεῖ εἰσέτι μίαν ισχυροτάτην ἀπόδειξιν διὰ τὴν γνώμην τῶν ἐδικῶν διὰ τὴν Π. Δ. ὅτι περὶ τὸ ἔτος 400 π. Χ. μέχρι τοῦ Χριστοῦ, ἐμεσολάβησεν μία περίοδος κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκυκλοφόρουσι δύο κείμενα Παλαιᾶς Διαθήκης, τὸ ἐν Βαβυλωνιοπαλαιστινιακόν, τὸ ὁποῖον διασώζεται εἰς τὸ προαναφερ-

θὲν Μασσοριτικὸν κείμενον καὶ τὸ ἕτερον, Αἰγυπτιακόν, τὸ ὁποῖον διεσώθη ἑλληνιστὶ διὰ τῆς Μεταφράσεως τῶν Ο', ἡ ὁποία ἤρχισεν ἐπὶ Πτολεμαίου Φιλάδελφου (285 - 246 π. Χ.) καὶ ἐτελείωσε περὶ τὸ ἔτος 150 π. Χ. Κατὰ τοὺς αὐτοὺς εἰδικοὺς ὅπου τὸ ἑβραϊκὸν κείμενον εἶναι σκοτεινὸν ἢ λανθασμένον δύναται νὰ διευκρινισθῇ ἀπεριφράστως καὶ νὰ διορθωθῇ ἀπὸ τὸ κείμενον τῆς ἑλληνικῆς μεταφράσεως τῶν Ο'.

Τέλος δύναται μετὰ βεβαιότητος νὰ λεχθῆι ὅτι τὰ εὐρεθέντα χειρόγραφα, ἐνῶ μᾶς βοηθοῦν εἰς τὸ νὰ κατανοήσωμεν περισσότερον τὸ Ἐδαγγέλιον, διότι παρέχουσι εἰς ἡμᾶς πληρεστέραν γνώσιν περὶ τῆς συγχρόνου ἐποχῆς τῆς Καινῆς Διαθήκης, παρὰ δὲ τὸ γεγονός, ὅτι ἰδέαι, αἱ ὁποῖαι ἀπαντοῦν εἰς τοὺς ἀποστόλους Ἰωάννην, Πέτρον καὶ Παῦλον εὐρίσκονται καὶ εἰς μερικὰ ἀπὸ τὰ εὐρεθέντα χειρόγραφα, ἐν τούτοις, πολὺ ἀπέχουσι ἀπὸ τοῦ νὰ δώσουν ἐπιχειρήματα εἰς τοὺς ἀρητάς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἐπίσης περισσότερον ἀπέχουσι ἀπὸ τὸ νὰ προσεγγίσουν πρὸς τὸ ὕψος καὶ τὴν «μοναδικότητα» τοῦ κηρύγματος τοῦ Θεανθρώπου.

Ἡ μελέτη τῶν χειρογράφων ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι γνωρίζουσι τὸ κήρυγμα τοῦ Ἐδαγγελίου, τοὺς κάνει ὥστε νὰ μένουσι ἐκπληκτοὶ ὄχι τόσο ἀπὸ τὰς ἰδέαι τῶν χειρογράφων ὅσον ἀπὸ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸ προκύπτον ἀσύγκριτον ὕψος τῆς τελευταίας.

Ἐπὶ παραδείγματι εἰς τὸ βιβλίον «Ὁ πόλεμος τῶν υἱῶν τοῦ φωτός», διδάσκει καθαρὰ ἡ ἀγάπη ἀπ' ἐνὸς πρὸς τοὺς «Υἱοὺς τοῦ φωτός» ἀλλ' ἀπ' ἑτέρου καὶ τὸ μῖσος ἐναντίον τῶν «Υἱῶν τοῦ σκότους». Οὕτως ἀνεγνώσκον, ἐπίστευον καὶ ἐδίδασκον οἱ Ἑσσηῖοι. Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίξης νὰ κατάγεται τὸ ἄνθος τῆς διδασκαλίας τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, ἥτις παρέχεται ἀδιακρίτως πρὸς φίλους καὶ ἐχθρούς; Ἴδου ἡ κολοσσιαία διαφορὰ μετὰ τῆς διδασκαλίας τῶν ἐλθόντων εἰς φῶς χειρογράφων τῶν Ἑσσηίων καὶ τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος.

Ὡς κατακλείς τοῦ παρόντος παρατίθεται σχετικῶς ἡ ἐκπεφρασμένη γνώμη ἐνὸς τῶν βαθέων μελετητῶν τῶν εὐρεθέντων χειρογράφων καθηγητοῦ Μίλλαρ Μπάρροους, (Millar Burrows. «The dead Sea Scrolls») ἡ ὁποία ἔχει ἐπακριβῶς ὡς ἐξῆς: «Μετὰ ἀπὸ ἐπταετη μελέτην τῶν χειρογράφων δὲν εὐρίσκω ὅτι ἡ κατανόησις τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐκ μέρους μου ἔχει οὐσιαστικῶς ἐπιηρεασθῆ. Ὁ ἰουδαϊκὸς αὐτῆς ὀρίζων εἶναι τώρα καθαρώτερος καὶ περισσότερον κατανοητός ἀλλὰ ἡ βαθύτερα ἐννοία τῆς οὔτε ἠλλαξε οὔτε οὐσιαστικῶς διυλίθη... Γνωρίζοντες περισσότερον τὸ κόσμον εἰς τὸν ὁποῖον ἦλθεν ὁ Χριστός, γνωρίζοντες τοῦ κόσμου αὐτοῦ τὴν βαθεῖαν εὐσέβειαν, τὰς ὑψηλὰς τῶν ἐλπίδας καθὼς καὶ τὰς ὑπερβολὰς του, δυνάμεθα καλύτερον νὰ ἀντιληφθῶμεν τί τὸ κήρυγμα τοῦ Ἐδαγγελίου ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον.»

Ἄρχμ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑΣ

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΜΕΓΙΣΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΠΑΝΣΕΛΗΝΟΥ

Αί «Ἐκδόσεις Ἀθηνῶν» εἶναι ἕνας πραγματικὸς ἄθλος! Καὶ μόνη ἡ ἐπιλογή τῶν θεμάτων, τὰ ὅποια παρουσιάζουν, ἀποκαλύπτει μιᾶς ἄνωτέρας ὕψους πνευματικότητα καὶ μίαν σοβαρότητα ἐντελῶς ἀσυνήθη εἰς τὰ ἐκδοτικὰ χρονικά, ὄχι μόνον τὰ ἑλληνικά, ἀλλὰ καὶ τὰ ξένα.

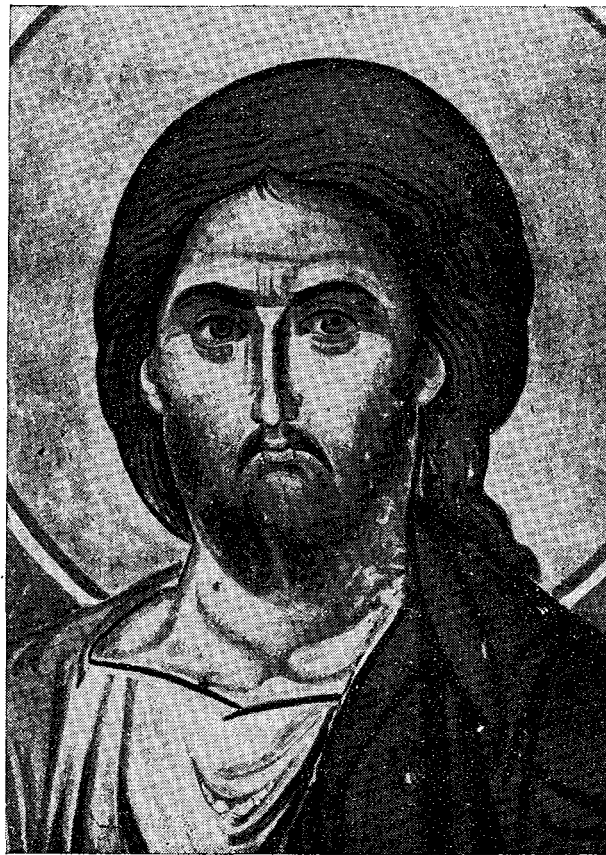
Οἱ ἐκδοταὶ ποὺ ἴδρυσαν καὶ διευθύνου τὰς «Ἐκδόσεις Ἀθηνῶν» ἐφυγαν ἐντελῶς ἀπὸ τὴν πεπατημένην, καὶ τὴν ξένην καὶ τὴν ἑλληνικὴν. Ἐφυγαν, ἀπὸ τοῦς Παρθενῶνας, τὰς Στήλας τοῦ Ὀλυμπίου Διός, τοῦς Ἑρμεῖς, καὶ διεδήλωσαν ἐμπράκτως, καὶ δημιουργικῶς μὲ τὸ ἔργον, ποὺ ἐπαρουσίασαν, ὅτι ἕνας λαὸς δὲν ἔχει μόνον προπάππους, ἀλλὰ καὶ πάππους καὶ πατέρας, ποὺ ὄχι μόνον δὲν ὑστεροῦν κατὰ τίποτε ἀπὸ τοῦς προγόνους των, ἀλλ' εἶναι καλλίτεροι. Καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς συλλήψεως ἀληθοῦς νοήματος ζωῆς. Καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ἐκφράσεως αὐτῶν τῶν ἀληθειῶν ποὺ συνέλαβαν. Ἄν οἱ προπάπποι εἶχαν συλλάβει τὴν πραγματικότητα τοῦ ἐφημέρου κόσμου, οἱ πάπποι καὶ οἱ πατέρες τῶν Χριστιανικῶν αἰώνων εἶχαν κάμει βίωμα τὰς αἰωνίους καὶ ἀκαταλύτους ἀληθείας τοῦ Ἐνσαρκωθέντος Λόγου, καὶ τὰς εἶχαν ἐκφράσει μετὰ τρόπου ἀναλόγου πρὸς τὴν ὑψηλὴν πνευματικότητα τοῦ χριστιανικοῦ τοπίου.

Ἔτσι ἡ προσφορά τῶν Ἐκδόσεων Ἀθηνῶν εἶναι ὁσμὴ εὐωδίας πνευματικῆς καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν εἶναι ἀποκαλυπτικά.

Μᾶς παρουσιάζουν ἕναν ἀπὸ τοῦς μεγαλύτερους ἐκπροσώπους τῆς Ὁρθοδόξου Βυζαντινῆς ἀγιογραφίας, τὸν Μανουὴλ Πανσέληνον, καὶ μᾶς τὸν παρουσιάζουν κατὰ τεχνικὴν μεθοδολογίαν ποὺ δὲν ἐπρόδωσε τὸν καλλιτέχνην καὶ τὸ ἔργον του.

Οἱ ἀρχαιολόγοι, ποὺ τὰς περισσότερας φορὰς διῶλίζουν τὸν κώνωπα καὶ καταπίνου τὴν κάμηλον, κατηγάλωσαν φαῖαν οὐσίαν καὶ μελάνην διὰ νὰ ἐξακριβωθῇ, ἂν ὁ ζωγράφος ποὺ ἐζωγράφησε τὸν ναὸν τοῦ Πρωτάτου εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἦτο ὁ Μανουὴλ Πανσέληνος ἢ ἂν ἐλέγετο Μανουὴλ Πανσέληνος, ὡς ἂν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶχε κάποιαν σημασίαν. Σημασίαν ἔχει ἡ ἐνόησις τῆς ζωγραφικῆς ἐκφράσεως ποὺ ὑπάρχει εἰς τὰς τοιχογραφίας τοῦ Πρωτάτου,

ἡ ὅποια ἀποδεικνύει ὅτι εἶναι ἔργα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς χειρὸς καὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐποχῆς. Εἶναι ἡ ἐποχὴ ποὺ τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ἡ Θεσσαλονίκη ἔχου τὸ πνευματικὸν προβάδισμα εἰς τὸν θαυμαστὸν περίβολον τῆς Ὁρθοδοξίας. Εἶναι ἡ ἐποχὴ ποὺ ἐκκολάπτεται τὸ Ἅγιορειτικὸν κίνημα τοῦ «Ἡσυχασμοῦ», μὲ τὸ ὅποσον ξεκαθαρίζει ἡ βαθυτέρα πνευματικὴ διαφορά ποὺ χωρίζει τὴν Παπικὴν λογικοκρατίαν ἀπὸ τὸν Ὁρθόδοξον μυστικισμόν, ὁ ὅποιος εὗρσκει τὴν θεολογικὴν του ἐκφρασιν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Γρηγορίου Παλαμά, τὴν εἰκαστικὴν εἰς τοῦς ἀγιογράφους τῆς Μακεδονικῆς καὶ κατόπιν τῆς Κρητικῆς σχολῆς, καὶ τὴν μουσικὴν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον ὕμνογραφίαν καὶ τὸ Βυζαντινὸν μουσικὸν σύστημα. Ὅλα αὐτὰ ἔχου ὡς γεωγραφικὸν κλίμα, τὸν 13ον καὶ 14ον αἰῶνα, τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ τὴν Θεσσα-

Ὁ Ἰησοῦς Παντοκράτωρ.

λονίκη. Καὶ εἴτε ὁ ἀγιογράφος τοῦ ναοῦ τοῦ Πρωτάτου ἐλέγετο Πανσέληνος, ὅπως τὸ μεταδίδει ἡ παράδοσις καὶ ὅπως τὸ βεβαιώνει ὁ μοναχὸς Διονύσιος, ὁ ἐκ Φουρνᾶ, εἰς τὴν «Ἐρμηνείαν τῶν ζωγράφων» κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα εἴτε ὄχι, ἡ πραγματικὸτης παραμένει μία καὶ ἀπαρασάλευτος. Ὅτι τὰ ἔργα τοῦ Πρωτάτου εἶναι ἔργα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀγιογράφου, μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, ἡ ὅποια καὶ ἀπὸ ἄλλας σοβαρὰς πνευματικῆς ἐκδηλώσεις της, εἶναι ἐποχὴ ὑψηλοῦ Ὁρθοδόξου πνευματικοῦ βιώματος, ἐποχὴ

σταθμός, τοῦ ὁποίου τὴν Ὁρθόδοξον πνευματικὴν γραμμὴν ἐκύρωσε ἡ σύνοδος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ποῦ ἐπελήφθη τοῦ θέματος τῶν Ἡσυχαστικῶν ἐρίδων. Ἡ βαθυτέρα μελέτη αὐτῆς τῆς ἐποχῆς ἀποκαλύπτει τόσον ὑψηλοῦ βαθμοῦ πνευματικὴν ἐνότητα, ὥστε νὰ μὴ εἶναι ἀπορίας ἀξίον τὸ γεγονός, ὅτι ἡ παράδοσις, ποῦ εἶναι κάποτε ἱστορικωτέρα ἀπὸ τὴν ἱστορίαν, νὰ θέλῃ τὴν Θεσσαλονικὴν πατρίδα τοῦ Πανσελήνου.

Μὲ τοὺς Ὁρθοδόξους ἕως πνευματικοὺς ἀνθρώπους καὶ μὲ τοὺς καλλιτέχνας, συμβαίνει ὅτι καὶ μὲ κάθε ἀνθρώπου ποῦ ἔχει βίωμα Χριστιανικόν. Παλαίου καὶ αὐτοὶ μεταξὺ δύο κόσμων. Τοῦ αἰωνίου καὶ τοῦ ἐφημέρου. Γνωρίζουν, ὅτι μόνον πρὸς τὴν μέλλουσαν πόλιν πρέπει νὰ ἔχουν ἀδιάκοπα στρέψει ἀγρυπνα τὰ μάτια τῆς ψυχῆς των. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ὑπάρχει καὶ ἡ μένουσα πόλις μὲ ὄλας τὰς ματαιοδόξους ἐγκοσμίας γοητείας, ὑφίστανται καὶ αὐτῆς τὴν ἐπιρροὴν καὶ κάνουν παραχωρήσεις πρὸς τὴν φυσικότητα, πρὸς τὸν ρεαλισμόν, μὲ ὠραιοπαθείας Ἑλληνιστικοῦ τύπου, ποῦ συγκρούονται κάπως μὲ τὴν πνευματικὴν αὐστηρότητα ποῦ ἔχει χαραῖξει ἡ ὀρθόδοξος ἀγιογραφικὴ παράδοσις.

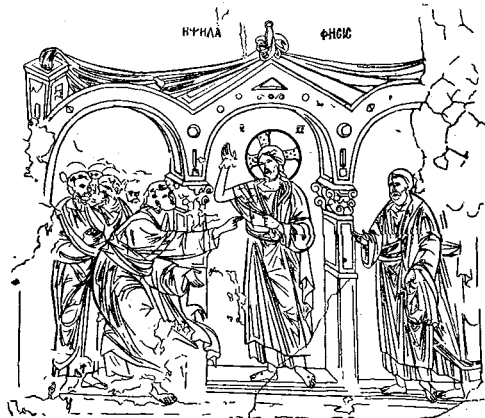
Ἔτσι καὶ ὁ Πανσέληνος καὶ Ὁρθόδοξος ἦτο, μὲ ἐντονον Χριστιανικόν βίωμα, καὶ θρεμμένος ἀπὸ τὰ συναξάρια, τὸ μαρτυρολόγιον καὶ τὰ μεγάλα παρὰ τὰ τικὰ γεγονότα τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἀλλ' ἦτο ἀνθρώπος, γέννημα μιᾶς χώρας ποῦ ἐγνώρισε πρὶν ἀπὸ τὸν Χριστιανισμόν, τὸ ἐγκόσμιον κάλλος τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν Ρωμαίων. Τὸν κυνικὸν ρεαλισμόν, καὶ ποῦ καὶ τοῦ ἀφήνει τὰς ἐπιρροὰς αὐτὰς νὰ διαφαίνωνται εἰς τὸ ἔργον του. Ἄλλοι νομίζουν ὅτι αὐτὸ εἶναι στοιχεῖον δυνάμεως τοῦ Πανσελήνου. Ἐγὼ ὑποπεύομαι, ὅτι εἶναι στοιχεῖον ἀδυναμίας, συμβιβασμοῦ πρὸς τὸ ἐγκόσμιον, ἀπαράλλακτα, ὅπως στοιχεῖον ἀκάρπου συμβιβασμοῦ θεωρῶ μερικὸς Πλατωνισμὸς ἢ Ἀριστοτελισμὸς ὀρισμένων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ἀδύνατον σημεῖον τοῦ ἔργου των, καὶ ἐξώφθαλμον παραφωνίαν, ποῦ καὶ οἱ ἴδιοι ἠναγκάσθησαν πολλὰς φορὰς νὰ ὁμολογήσουν μὲ συντριβὴν.

Εἰς τὸν Πανσέληνον ὅμως αἱ ἐπιρροαὶ αὐταὶ εἶναι τόσον ἐπεισοδιακαὶ καὶ παρεμπίπτουσαι, ὥστε νὰ μὴ ἀλλοιώνουν εἰς τίποτε τὸν Ὁρθόδοξον χαρακτήρα τοῦ μεγάλου ἔργου του, τοῦ ὁποίου ἡ γραμμὴ εἶναι ἡ πνευματοποίησις τῶν θεμάτων, καὶ ὄχι ὁ θεατρικὸς καὶ

στομφώδης ρεαλισμὸς, ἡ σαρκικὴ ἀποθέωσις τῶν Μιχαὴλ Ἀγγέλων, τῶν Ραφαέλων καὶ ὄλων τῶν μεγάλων βιρτουόζων τοῦ πινέλλου στὴν Ἰταλίαν καὶ πρὶν.

Δὲν ἔχει κανεὶς, παρὰ νὰ συγκρίνῃ τὸν Πανσέληνον πρὸς τοὺς μεγάλους Ἰταλοὺς διδασκάλους, διὰ νὰ κατανοήσῃ τὰ ἀπρόσιτα ὕψη πνευματικότητος τοῦ πρώτου καὶ τὸν σαρκικὸν καὶ θεατρικὸν ἐκτραχηλισμὸν τῶν δευτέρων.

Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον ὁ Μανουὴλ Πανσέληνος τῶν Ἐκδόσεων Ἀθηνῶν ἀποτελεῖ ἄθλον Ὁρθόδοξον καὶ ἄθλον ἐθνικόν. Εἶναι τάσις ὑψηλῆς προῆς νὰ καταστήσῃ συνειδησὶν τοῦ ἔθνους τοὺς ἀπαραμίλλους θησαυροὺς του, ποῦ δὲν ἐξαντλοῦνται εἰς τὰ μάρμαρα τῶν πρὸ δύο καὶ δύομισο χιλιάδων χρόνων, ἀλλὰ ὑπάρχουν σπουδαιότεροι, πνευματικώτεροι καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν πιὸ ἀληθινοὶ στοὺς αἰῶνας τοῦ Χριστιανικοῦ βιώματος, ὅταν ἡ σκέψις, ἡ δρασις καὶ ἡ φωνὴ εἶχαν τεθῆ στὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀληθείας, ποῦ ἀπεκαλύφθη. Καὶ εἶχαν τάξει σκοπὸν τοὺς νὰ ὑπομνηματίζουσιν τὸν Ἐνσαρκωθέντα Λόγον, νὰ θεολογοῦν, νὰ ἔχουν βαθυτάτην πνευματικὴν ἐνότητα καὶ νὰ εἶναι στοιχεῖα λειτουργικά, λατρευτικά καὶ ὄχι θεατρικά, σαρκικά, στομφώδη, αἰσθηματολογικὰ καὶ ματαιοδόξα.

Ἡ ψηλάφηση τοῦ Θωμᾶ.

Ἡ ἐκθεσις ὅμως τῶν ἀντιγράφων τοῦ Φώτη Ζαχαρίου ἔργων τοῦ Πανσελήνου εἰς τὸν ναὸν τοῦ Πρωτάτου, καὶ τῶν μωσαϊκῶν καὶ τοιχογραφιῶν τῶν βυζαντινῶν μνημείων Ἀττικῆς ποῦ ἐχρησίμευσαν ὡς πρωτότυπα διὰ τὴν ἐγχρωμον τυπογραφικὴν ἀναπαραγωγὴν εἰς τὰ βιβλία τῶν Ἐκδόσεων Ἀθηνῶν, ἔχει καὶ μίαν ἄλλην πλευρὰν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ὑψίστης σημασίας. Καὶ αὐτὴ ἡ πλευρὰ εἶναι ἡ σύγκρισις τῶν ἔργων τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Μακεδονικῆς ἀγιογραφικῆς σχολῆς τοῦ Πανσελήνου, πρὸς τοιχογραφίας προγενεστέρας ὅπως αἱ τοιχογραφίαι λ. χ. τῆς Ὁμορφοκκλησιᾶς κ. ἄ. Ὁ ἀνθρώπος ποῦ δὲν ἔχει χάσει τὴν δυνατότητα νὰ στοχάζεται, ἔχει τὴν εὐκαιρίαν νὰ συγκρίνῃ τὸν Χριστὸν τῆς Ὁμορφοκκλησιᾶς πρὸς τὸν Χριστὸν τοῦ Πανσελήνου. Καὶ αἱ δύο παντοκρατορικαὶ συλλήψεις. Ἀλλὰ πόσον διαφορετικὴς! Ἔτσι, ἡ θαυμαστὴ ἐργασία τῶν Ἐκδόσεων Ἀθηνῶν δὲν τονώνει μόνον τὴν Ὁρθόδοξον καὶ ἐθνικὴν συνειδησὶν μὲ τὴν ἀντιπαραβολὴν τῶν μεγάλων διδασκάλων τῆς Ὁρθόδοξου Ἀγιογραφίας πρὸς τοὺς διδασκάλους τῆς Δυτικῆς θεατρικῆς καὶ ψευτοχριστιανικῆς θεματογραφίας. Ἀλλὰ καὶ ἀποκαλύπτει ὅλην τὴν κλί-

μακα τῆς μυστικῆς καὶ τεχνικῆς προβληματικῆς μέσα εἰς αὐτὰ τὰ πλαίσια τῆς Βυζαντινῆς τέχνης. Δὲν εἶναι ἄλλωστε τυχαία ἡ ἐκλογή τῶν θεμάτων. Διότι ποτὲ τὸ τυχαῖον δὲν εἶναι τόσο ἀποκαλυπτικὸν προβλημάτων, πού ἴσως δὲν ἔχουν τεθῆ ἀκόμη μὲ τὴν σαφήνειαν, πού τοὺς ἀξίζει. Ἀλλὰ μοιραίως θὰ τεθοῦν, καὶ ἡ τοποθέτησις αὐτῆ θὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἀξιολόγησιν τῶν ἀγιογραφικῶν θησαυρῶν τῆς Ὁρθοδόξιας, ὅχι μὲ τὰ ἐγκόσμια κριτήρια τῶν Ἑστὲτ καὶ τὰς ὠραιοπαθείας du monde comme il faut, ἀλλὰ μὲ τὰ ἀλάθητα κριτήρια τῶν Ὁρθοδόξων ἀληθειῶν, πού ἡ τέχνη αὐτῆ εἶναι εἰκαστικὴ ἔρμηνεία καὶ ἔκφρασις καὶ ὑπομνηματισμός. Τότε θὰ ὑπάρξῃ ἡ ἀναγκαία ἀξιολογικὴ κλίμαξ καὶ μέσα εἰς αὐτὸν τὸν περίβολον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀγιογραφίας, ἡ ὁποία δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἔχη μόνον χονδροειδεῖς χρονολογικὰς διαιρέσεις, οὔτε νὰ κρίνεται μὲ τὰ ἰδιαίτερα κριτήρια πού κρίνεται μιὰ παστοράλ τοῦ Βατώ.

Αἱ Ἐκδόσεις Ἀθηνῶν εἶχαν καὶ μίαν ἄλλην εὐτυχή ἐμπνευσιν. Ἐκτὸς τῆς ἐκλογῆς τοῦ λαμπροῦ καλλιτέχου κ. Φώτη Ζαχαρίου, ὁ ὁποῖος μὲ τόσην θαυμαστὴν δεξιότητιαν ἐκαθάρισεν καὶ ἀποκατέστησε τὰς τοιχογραφίας τοῦ Πρωτάτου καὶ ὁ ὁποῖος τόσο ἀριστοτεχνικὰ ἀντέγραψε τὰ ἔργα τοῦ Πανσέληνου καὶ τὰς τοιχογραφίας τῶν Βυζαντινῶν μνημείων τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, ἐξέλεξαν καὶ τὸν καταλληλότερον Βυζαντινολόγον διὰ νὰ γράψῃ τὴν εἰσαγωγικὴν μελέτην διὰ τὸν Πανσέληνον καὶ τὸ ἔργον του, τὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἀνδρέαν Ευγγόπουλον. Ὁ κ. Ευγγόπουλος δὲν εἶναι ὁ ψυχρὸς ἀρχαιολόγος πού πλησιάζει μὲ ἀμαρτωλὴν γνωστικὴν περιέργειαν ἔργα πού εἶναι τὰ καλλίτερα ἄνθη τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐλαβείας. Ἀλλὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος πού τὰ ἐπλησίασε καὶ τὰ ἐμελέτησε μὲ τὴν ἀγάπην ἐκείνην πού εἶναι ἡ ἀπαρασάλευτος προϋπόθεσις πάσης γνώσεως πού δὲν εὐρίσκειται εἰς δυσαρμονίαν μὲ τὴν αἰώνιαν ἀλήθειαν πού ὑπομνηματίζουν αὐτὰ τὰ ἔργα. Καὶ δι' αὐτὸ ἡ μελέτη του δὲν ἔχει στομφώδεις ρητορισμούς, ἀλλὰ ἀπλότητα, πού τὴν καθιστᾷ τόσο προσιτὴν στὸν ἀμήτηον ὅσον πολῦτιμον στὸν μεμνημένον.

Τὰ βιβλία τῶν Ἐκδόσεων Ἀθηνῶν, εἶναι μιὰ προγραμματισμένη Ὁρθόδοξος καὶ ἐθνικὴ ὑπηρεσία. Διὰ τὴν Ἑλλάδα ἔχει τὸν ἐκκαθαριστικὸν χαρακτῆρα παλαιῶν πλανῶν, προκαταλήψεων καὶ ξενολατρικῶν δουλοπρεπειῶν. Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν τὰ βιβλία τῶν Ἐκδόσεων Ἀθηνῶν εἶναι προωρισμένα νὰ καταστή-

σουν συνειδητὴν τὴν ὑψηλὴν πνευματικότητα τῆς Ὁρθοδόξιας εἰς τὸν εἰκαστικὸν τομέα κατὰ τοὺς δύο τρόπους: Πρῶτον προσφέρουν τὰ καλύτερα ἄνθη τῆς Ὁρθοδόξου ἀγιογραφίας κατὰ τρόπον συστηματικόν, καὶ δεύτερον τὰ προσφέρουν μὲ τὴν ἀρτιοτέραν τεχνικὴν διαδικασίαν, ἡ ὁποία παραμερίζει τὰς προχειρότητας ξένων κερδοσκοπῶν φωτογράφων, πού στηρίζουν τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἐκδόσεών των εἰς τὴν ἄγνοϊαν τοῦ ξένου ἀγοραστικοῦ κοινοῦ περὶ τὸ θέμα. Μὲ ἄλλους λόγους χύνουν φῶς εἰς μίαν συσκοτισμένην περιοχὴν, ὅπου ὁ κάθε ξένος ἐκινεῖτο κατὰ τοὺς κερδοσκοπικοὺς προσανατολισμούς του.

Καὶ ἔχει μεγίστην καὶ θεμελιακὴν σημασίαν, ἡ τόσο πιστὴ καὶ ἀριστουργηματικὴ χρωματικὴ ἀπόδοσις τῶν πρωτοτύπων. Διότι ἐκδόσεις μονοχρωματικαὶ ἔγιναν, ὅπως λ. χ. τῆς Καστοριάς, ἀλλ' οὔτε ἐτυπώθησαν κατὰ τὸν καλύτερον τρόπον, παρὰ τὴν ἀτοπον προτίμησιν Ἰταλῶν ἐκτυπωτῶν, ἀφοῦ μία εἰκὼν ἀπὸ τὰς ὑπαρχούσας εἰς τὸ βιβλίον τοῦ κ. Πελικανίδου ἔχει τυπωθῆ εἰς τὰς Ἀθήνας εἰς τὸ περιοδικὸν τοῦ καθηγητοῦ κ. Ὁρλάνδου κατὰ τρόπον συντριπτικῶς καλύτερον. Καὶ γενικῶς τὸ μονόχρωμον, ὅσον καὶ καλὸν νὰ εἶναι οὐδὲ πόρωθεν πλησιάζει τὸ ἐγχρωμον. Διότι ὅταν ἀπὸ τὴν ζωγραφικὴν καταργήσωμεν τὸ χρῶμα, καταργούμεν τὴν ψυχὴν τῆς.

Οἱ Ἅγιοι Ἰωάννης ὁ Θεολόγος καὶ Πρόχορος.

Αἱ Ἐκδόσεις Ἀθηνῶν φιλοδοξοῦν καὶ τὰς Ἐκκλησίας τῆς Ἀρτίας νὰ ἐκδώσουν, καὶ Καστοριανὴν καὶ Μετέωρα καὶ ἄλλα, διὰ νὰ ὑπάρξῃ μιὰ πλήρης σειρά, ἀπολύτως ἀντιπροσωπευτικὴ τῆς Ὁρθοδόξου ἀγιογραφίας.

Τὸ ἔργον πού ἀνέλαβαν οἱ ἐκδότες κ. Ἡλιοπούλου, ὁ κ. Τάσος καὶ οἱ διακεκριμένοι συνεργάται των, εἶναι μέγα καὶ βαρὺ καὶ ἀποστολικὸν καὶ σπουδαῖον.

Εἶναι μιὰ ἀπὸ τὰς ὑψηλοτέρας καὶ εὐγενεστέρας πρωτοβουλίας πού εἶδαν τὸ φῶς εἰς αὐτὸν τόντοπον.

Ἐν συντομίᾳ αἱ Ἐκδόσεις Ἀθηνῶν εἶναι τέτοιος σταθμός, ὥστε θὰ ἦτο πιστεύομεν ἀδικία καὶ πράξις ἀντορθόδοξος καὶ ἀντεθνικὴ, ἂν δὲν κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον ὅλων τῶν ἀρμοδίων Ἐκκλησιαστικῶν, πνευματικῶν, πολιτικῶν καὶ δημοσιογραφικῶν παραγόντων, πρὸς σταυροφορίαν διὰ τὴν διάδοσιν καὶ στερέωσιν μιᾶς ἐργασίας μοναδικῆς εἰς τὸν τόπον μας καὶ εἰς μίαν ἐποχὴν σιελώδους ἀηδεστάτης ξενολατρείας καὶ προχειρότητας.

ΚΩΣΤΗΣ ΜΠΑΣΤΙΑΣ

Η ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΙΜΝΙΟΝ ΜΑΣ

Τὸ ποιμνιον τῆς Ἑλληνορθόδοξου Ἐκκλησίας ἐν ταῖς Ἡ. Π. τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῷ Καναδᾷ τὸ συνθέτουν τριῶν εἰδῶν συναισθηματικοὶ τύποι.

Α'. Οἱ εὐχαριστημένοι μετὰ τὴν τήρησιν, ὡς ἐν Ἑλλάδι, τῆς ἐθιμοτυπικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς διατηρήσεως τῶν Πατριῶν, μετὰ νοσταλγίαν ἀναζῶσι τὴν νεανικὴν τῶν ζῶν γύρω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν.

Β'. Οἱ ζητοῦντες προσαρμογὴν τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς τὸ ψυχοπνευματικὸν κλίμα τοῦ Ἀμερικανικοῦ περιβάλλοντος, καὶ μὴ ἱκανοποιούμενοι μετὰ τὰ πάλαι, μέσα εἰς τὰ ὅποια δὲν εὐρίσκουν πλέον τὸν ἑαυτὸν τους.

Γ'. Οἱ ἰστάμενοι εἰς τὸ μέσον τῶν δύο αὐτῶν ἀκροτήτων καὶ οἱ ὅποιοι μετὰ πνεῦμα ἀγωνίας ἐρωτῶσι ποῖον θὰ εἶναι τὸ Ἑλληνορθόδοξον περιεχόμενον τῆς Ἐκκλησίας ἐδῶ, ὅταν ἐκλείβουν οἱ παλαιοί. Τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀφήνει νὰ φανῆ ἡ ἔλλειψις ἐμπιστοσύνης τῶν χριστιανῶν μας αὐτῶν, πρὸς τὴν Ἐθνικὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας μας ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ.

Οἱ παλαιοὶ μετανάσται εἶναι τὰ θεμέλια τῶν κοινοτήτων μας καὶ τὰ παιδιὰ τῶν τῶν οἰκοδόμημα, μετὰ ἀρχιτέκτονα τὴν Ἐκκλησίαν μας.

Ὁ κάθε συνετὸς στοχαστὴς ρίπτων ἕνα ἐρευνητικὸν βλέμμα εἰς τὴν ζωτικότητα τῶν κοινοτήτων μας, μετὰ Ἐθνικὴν ὑπερηφάνειαν θὰ διακηρύξει ὅτι: Διὰ τὸν Ἑλληνισμόν Ἀμερικῆς καὶ Καναδᾷ δὲν ὑπάρχει Βατερλώ! Οἱ ἀπαισιόδοξοι ὅμως δὲν λείπουν καὶ συχνὰ μᾶς ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα μετὰ τὰς Κασάνδρας τῶν. Ἀλλὰ τὸ Βατερλώ δὲν ὑπάρχει. Ἡμποροῦμεν ὅμως ἡμεῖς οἱ κληρικοὶ νὰ τὸ δημιουργήσωμεν, ὅταν λησμονήσωμεν, ὅτι εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δὲν εἴμεθα μόνον κληρὸς ἀλλὰ καὶ ἐθναπόστολοι τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ψυχοπνευματικὴ λοιπὸν οἰκοδομὴ πρέπει νὰ συνεχίζεται μετὰ τὰ ἐθνικοθρησκευτικὰ ὕλικά, διὰ νὰ μὴ χαθῆ ἡ φυλετικὴ συνείδησις καὶ γλώσσα.

*

Ἐδῶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὑπάρχουν καὶ διατηροῦν ναοὺς λατρείας τοῦ Θεοῦ περισσότεραι ἀπὸ 225 διάφοροι προτεσταντικαὶ ὁμολογίαι, τῶν ὁποίων οἱ ὅπαδοι ἀποτελοῦν τὸν μεγαλύτερον πληθυσμὸν τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ἔθνους.

Τὸ ποιμνιον μας μοιραίως ἀπὸ τὴν τηλεόρασιν, τὸ ραδιόφωνον, σχολεῖον, τύπον καὶ συναναστροφὴν ἔρχεται εἰς πνευματικὴν ἐπαφὴν μετὰ τὴν προτεσταντικὴν Θεολογίαν, ἡ ὅποια, ὡς γνωστὸν, μετατοπίζει

τὸ βάρος τῆς θρησκείας ἀπὸ τὴν μεταφυσικὴν εἰς τὴν ἠθικὴν, ἡ ὅποια εἶναι ἐμποτισμένη ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴν φιλοσοφίαν τοῦ Πραγματισμοῦ.

Ἡ Ἀμερικανικὴ Θεολογία διακρίνεται κυρίως διὰ τὴν πίστιν τῆς, ὅτι, «τὸ Εὐαγγέλιον ἀποσκοπεῖ πρωτίστως τὴν ἐπίγειον εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου», ἐνῶ ἡ Ὁρθοδοξία συνδυάζουσα καὶ τὰ δύο κηρύττει, ὅτι πρωτίστως «ὁ Χριστὸς παραγένετο Ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν». (Ἑβρ. 9.22). Ὑπάρχουν δὲ καὶ ἄλλα χωρία τῆς Ἁγίας Γραφῆς τὰ ὅποια συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδοξίας μας. Διὰ τοῦτο πρέπει ἐπαρκῶς νὰ διαφωτίζωμεν τὸ ποιμνιον μας περὶ τῆς ἀγεφυρώτου ἀποστάσεως, ἡ ὅποια μᾶς χωρίζει ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴν Θεολογίαν.

Εἶναι λυπηρὸν, ὅτι μέρος τοῦ ποιμνίου μας στερεῖται Ἑλληνορθόδοξου ἀγωγῆς, καὶ τὸ διακρίνει καὶ τὸ συναίσθημα τῆς μειονεκτικότητος ἀπέναντι τῶν Ἀμερικανῶν, κακὸν ποῦ ἐκδηλοῦται περισσότερο εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι κρύπτουν τὴν Ἑλληνικὴν καταγωγὴν τῶν, καὶ ποῦ πρέπει νὰ θεωρηθῆ ἀπὸ τὰ ἐπείγοντα πρὸς μελέτην προβλήματά μας. Πολλοὶ εἶναι οἱ τρόποι καὶ ἄφθονα τὰ μέσα, δι' ὧν ἡ ὀρθολογισμένη Ἀμερικανικὴ Θεολογία πλησιάζει τὸ ποιμνιον μας, τὸ ὅποion ἔχομεν χρέος νὰ τὸ ἐπαναπλάσωμεν μετὰ Ὁρθόδοξον πίστιν καὶ γνῶσιν καὶ μετὰ μαχητικὸν ἀπολογητικὸν πνεῦμα. Καὶ νὰ ἀφήσωμεν τὰς δικαιολογίας ποῦ φανερώουν νυσταγμένους ἀνθρώπους, ποῦ θέλουν νὰ ἡσυχάσουν.

Ἐδῶ, καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶχε μεγάλην κυκλοφορίαν καὶ προβολὴν τὸ καθαρᾶς Ἀμερικανικῆς Θεολογίας ἔργον «Ὁ Χιτῶν τοῦ Χριστοῦ» τοῦ Ντάγκλας. Κανεὶς ὅμως ἀπὸ τοὺς διανοουμένους κληρικοὺς μας δὲν ἐδημοσίευσεν κάτι τὸ διαφωτιστικὸν περὶ τοῦ μὴ ὀρθόδοξου θεολογικοῦ πνεύματος τοῦ ἔργου αὐτοῦ, τὸ ὅποion τὸ ποιμνιον μας καὶ ἐδιάβασε, καὶ ὡς κινηματογραφικὸν ἔργον παρηκολούθησεν.

Συχνὰ λέγομεν «πέρασε ξεχάσθηκε!...»

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ λησμονώμεν ὅτι, καὶ τὸ ποτάμι περνᾷ καὶ φεύγει. Ἀφίνει ὅμως τὴν ἄμμον ὀπίσθου, καὶ μάλιστα ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν τὰ κενά. Καὶ τὸ ποιμνιον μας ἔχει πολλὰ κενά, τὰ ὅποια αἱ διάφοροι προτεσταντικαὶ προπαγάνδαι φροντίζουν νὰ τὰ γεμίσουν μετὰ τὴν προτεσταντικὴν τους θεολογίαν. Καὶ διὰ τοῦτο χρειάζεται ἐπαγρύπνησις καὶ ἐθνικοθρησκευτικὴ διαφώτισις μετὰ Ὁρθόδοξον ἀπολογητικὸν πνεῦμα, τὸ ὅποion ἐδῶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν πρέπει νὰ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Δὲν εἶναι καὶ πολὺ περίεργον ὅτι δύο ἀπὸ τὰς μεγαλύτερας καὶ πλέον ἰδιοτύπους φυσιογνωμίας τοῦ νεωτέρου λογοτεχνικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης καὶ ὁ Ἀνδρέας Κάλδος, ἔζησαν ἀπατραθηγμένοι εἰς τὸ περιθώριον τῆς ζωῆς, ἐπέρασαν τὰς ἡμέρας των χωρὶς ἐνεργὸν ἀνάμιξιν εἰς τὸ ἐπίκαιρον καὶ τὸ καθημερινόν, ἀνάμιξιν, πού συχὰ ἀπασχολεῖ τοὺς μετριωτέρους λογοτέχνους καὶ τοὺς παρέχει μίαν ἐφήμερον, ἀλλ' αἰσθητὴν δημοσιότητα. Καὶ ὁ μὲν Ἀνδρέας Κάλδος ἔμεινεν ἐν ζωῇ εἰς τὴν ἀφάνειαν, χωρὶς ἴσως νὰ τὸ θέλη ὁ ἴδιος. Συνθῆκαι τῆς ζωῆς του, συμπτήσεις, ὁ ξενητευμὸς του, κάποια δυστροπία τοῦ χαρακτῆρος, τὸν ἀπεμάκρυνεν ἴσως ἀπὸ τὴν δυνατότητα νὰ γίνῃ ἀμέσως αἰσθητὸς εἰς τοὺς συγχρόνους του. Εἶναι πάντως χαρακτηριστικὸν ὅτι ὁ λαμπρὸς αὐτὸς καὶ Ἑλληνικώτατος ποιητῆς ἐπέρασεν δίπλα ἀπὸ τὸν Σολωμὸν χωρὶς νὰ γίνῃ αἰσθητὸν τότε τὸ πέρασμά του. Ὅμως ὁ Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης ἔμεινεν μακρὰν τῆς τύρβης καὶ τῆς ἀμέσου προβολῆς ἐξ ἰδίας ἀποφασιστικῆς καὶ ἐπιμόνου θελήσεως. Καὶ αὐτό, ὅπως σημειώνεται ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος, δὲν εἶναι περίεργον: Ὁ Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης εἶχε γεμίσει τὴν ψυχὴν του, εἶχε οἰκοδομήσει τὸν κόσμον του, εἶχε ρυθμίσει τὸν βίον του ἐπάνω εἰς δύο μεγάλας καὶ λατρευτὰς δι' αὐτὸν ἀφοσιώσεις: τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν καὶ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὴν μικρὰν ἰδιαιτέραν του πατρίδα, τὴν Σκιάθον. Ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης ἐπάλλετο, μὲ τόσον μάλιστα γνήσιον καὶ λυρικὸν παλμόν, ἀπὸ τὰς δύο αὐτὰς λατρείας, αἱ ὁποῖαι, ὅχι «φιλολογικῶς», ἀλλ' ὡς βιώματα ἐπλήρουν τὴν ψυχὴν καὶ τὴν νόησίν του, δὲν ἠσθάνετο καμμίαν ἀνάγκην συναναστροφῆς μὲ τὴν γύρω του ἐπικαιρότητα, δὲν μπορούσε παρὰ νὰ εἶναι ἕνας ἀθόρυβος καὶ ξένος περαστικὸς εἰς τοὺς δρόμους τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου ἐκ προοιμίων ἐπιφυλακτικὸν καὶ κουρασμένον πεζοπόρον τὸν ἔφερον ἢ ἀνάγκη τοῦ βίου, καὶ ἴσως ἐν ἀρχῇ καὶ ἡ δίψα μιᾶς περαιτέρω μαθήσεως.

Συμβαίνει καὶ εἰς τὰς ἡμέρας μας νὰ συναντῶ κανεὶς κάποτε εἰς τοὺς δρόμους τῆς πρωτευούσης τοὺς τύπους αὐτοὺς τῶν ὄνειροπαρμένων νοσταλγῶν, πού ἐνῶ τὰ βήματά των σβύνονται ἐπάνω εἰς τὴν ἀσφαλτόν, ἡ ψυχὴ των ταξιδεύει καὶ πλανᾶται εἰς τὰ χλοερὰ μονοπάτια μιᾶς ἀγαπημένης γενέθλιας γῆς ἢ στρέφεται ἀπερίσπαστος πρὸς μίαν καὶ μόνην πίστιν. Ὅμως ὅλοεν καὶ γίνονται ὀλιγώτεροι αὐτοὶ οἱ νοσταλγοί, οἱ «ἰδεόληπτοι», οἱ «ξενομοναχισμένοι».

εἶναι ἐμποτισμένον καὶ μὲ ἐθνικοθρησκευτικὸν φανατισμόν, ὅστις εἶναι πολὺ τουρκικὸς διὰ τὴν ἀσθενοῦσαν πίστιν καὶ γνώσιν τοῦ ποιμνίου μας, τὸ ὁποῖον ζῆ μὲσα εἰς προτεσταντικὸν περιβάλλον.

Αἰδ. ΖΑΝΟΣ ΓΟΥΓΟΥΤΑΣ
Mansfield. OHIO

Ἡ κοσμικὴ κοινωνικότης, ἡ ἀνάγκη τῆς ἀμέσου προβολῆς μὲ τὰς διακρίσεις τῆς καὶ τὰς ὕλικας συνεπειᾶς τῆς, ὁ κοσμοπολιτισμὸς, πού μάλιστα εἰς τὰς παρούσας εἰδικώτερον ἡμέρας τείνει νὰ γίνῃ μονόπλευρος, ἦτοι ἀπλῶς «ἀμερικανισμὸς», ἢ συναλλαγὴ, ἢ μαστιγωτικὴ ταχύτης τῶν μέσων ἐπικοινωνίας, ὅλα αὐτά, ἀπλώνουν, ἀν ὅχι σκοτεινά, πάντως πυκνὰ παραπετάσματα ἐμπρὸς μας. Καὶ τὰ παραπετάσματα αὐτὰ ὑποχρεώνουν σιγὰ-σιγὰ ὅχι πλέον μόνον τὸν ὀφθαλμόν, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν νὰ συνειθίσῃ εἰς τὸ τεχνητὸν φῶς μιᾶς ὁμοιομόρφου «φθοριζούσης» ἡλεκτρικῆς λυχνίας, ἢ ὅποια ἐνῶ κατ' ἐπιφάνειαν καταυγάζει τὸν χῶρον εἰς ἀπεριόριστον ἔκτασιν, εἰς τὴν πραγματικότητά ρίπτει εἰς μίαν ἄτονον καὶ μονότονον τεχνητὴν γλαυκότητα τὰ πάντα καὶ καλύπτει τὰς παλλομένας, τὰς ἐναλλασσομένας, τὰς φευγαλέας φωτοσκιάσεις, πού μέσα των προβάλλεται κάποτε μία ἀληθινὰ ποιητικὴ καὶ δροσερὴ μορφή ἐνὸς ἐπιμόνου ἰδεολόγου ἢ ἐνὸς προικισμένου ποιητοῦ μὲ ἰσχυρὰν ἀτομικότητα. Σήμερον τὸ φαινόμενον π. χ. ἐνὸς Παπαδιαμάντη εἰς τὴν λογοτεχνίαν, τὸ φαινόμενον, δηλαδή, ἐνὸς δυνατοῦ δημιουργοῦ, ὁ ὁποῖος μάλιστα εἶχε συνειδησιν τῆς ἀξίας του, νὰ ἐπιμένῃ, νὰ ἐπιδιώκῃ, νὰ ἐπιζητῇ τὴν μόνωσιν, τὸν ἀποτραθηγμὸν εἰς τὴν ἀφάνειαν, νὰ ἀποκρούῃ τὰς τιμὰς καὶ τὰς διακρίσεις καὶ νὰ ζῇ αὐτάρκης μέσα εἰς τὸν κόσμον τῶν διωμάτων του, ὅταν μάλιστα αὐτὰ εἶναι ξένα πρὸς τὸ σύγχρονόν του ρεῖμα, ὅπως ἡ «στενὴ» πατριδολατρεία καὶ ἡ «φανατικὴ» θρησκευτικὴ πίστις, εἶναι φαινόμενον ὅλοεν καὶ σπανιώτερον.

Οἱ ἄνθρωποι κυκλοφοροῦμεν σήμερον πάρα πολὺ εἰς τὴν ἀγοράν, ἐπωχούμεθα, κατ' ἀκρίθειαν, πάρα πολὺ εἰς τὰ αὐτοκίνητα, τρέχομεν μὲ αὐτὰ πάρα πολὺ ἢ ἰπτάμεθα πολὺ ὑψηλὰ μὲ τὰ ἀεροπλάνα, ὅστε δὲν μᾶς μένει καιρὸς νὰ νοσταλγοῦμεν μέχρις ὀδύνης κάποιαν μικρὴν ποθητὴν μας Σκιάθον ἢ νὰ φάλλωμεν ἐσπερινούς εἰς κάποιον ἀπόκεντρον Ἁγίον Ἐλισσαῖον μιᾶς φτωχογειονομίας.

* *

Ὅμως καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης ἔκαμνε σχεδὸν κάθε χρόνον μίαν παραχώρησιν πρὸς τὴν ἐπικαιρότητα. Ἀλλὰ πρὸς μίαν ἐπικαιρότητα, πού δὲν τὸν ἀπεμάκρυνεν καθόλου ἀπὸ τὴν πίστιν του καὶ ἀπὸ τὴν αὐστηρὰν συνέπειάν του: Ἐδέχετο παραγγελίαν καὶ ἔγραφεν Χριστουγεννιάτικα διηγήματα διὰ τὰ πανηγυρικὰ ἐπὶ ταῖς εορταῖς φύλλα τῶν ἐφημερίδων τῆς ἐποχῆς του. Κατὰ κυριολεξίαν ἐξεχώρει ἕνα μέρος τῆς ψυχῆς του, τοῦ κόσμου του, τῶν ἀναμνήσεών του εἰς τὴν ὥραιον ἄλλως τε καὶ ἱερὰν αὐτὴν ἐπικαιρότητα. Ἔτσι μόνον ἐξηγεῖται τὸ γεγονός, ὅτι ἡ σχετικὴ διηγηματογραφικὴ ἐργασία τοῦ Παπαδιαμάντη μένει ἀκόμη σχεδὸν ἀνεπανάληπτος καὶ εἶναι μιὰ προσφορά πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα πολύτιμος. Μερικὰ ἀπὸ τὰ Χριστουγεννιάτικα καὶ τὰ ἄλλα εορταστικὰ διηγήματα τοῦ Παπαδιαμάντη

είναι από τὰ ωραιότερα καὶ Ἑλληνικότερα διηγήματα τῆς ἐποχῆς μας.

Ὁ κ. Πέτρος Χάρης εἰς ἓνα δοκίμιόν του ἀφιερωμένον εἰς τὸν Παπαδιαμάντην (Πέτρου Χάρη: «Ἑλληνες πεζογράφοι», ἔκδοσις βιβλιοπωλείου τῆς «Ἐστίας», 1954) σημειώνει πολὺ εὐστοχα τὰ ἑξῆς: «Ὁ Παπαδιαμάντης καὶ τὸ ἑορταστικὸ διήγημα εἶναι γωνιστὴ σελίδα τῆς λογοτεχνίας μας. Τρεῖς φορές τὸ χρόνο ὁ μελετητὴς τῆς νέας λογοτεχνίας μας ἔχει νὰ γιορτάσῃ τὸν Ἅγιό της καὶ νὰ κάμῃ ἓνα προσκύνημα. Κάθε Χριστοῦγεννα, κάθε Πρωτοχρονιά, κάθε Πάσχα αἰσθάνεται πλάι του ἓναν πιστόν, ἀκούει τὶς προσευχῆς του καὶ τὸ κελᾶνδρον τῆς φωνῆς του σὲ μικροὺς καὶ ταπεινοὺς ναοὺς, τὸν βλέπει νὰ κάμῃ τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ μὲ τὴν ἴδια πάντα ἐπισημότητα καὶ τὴν ἴδια θερμὴ φρικίαση, τὸν νοιώθει βυθισμένο στὴν κατάνυξή του, τὸν ἀκολουθεῖ στὴ χαρὰ καὶ στὴν ἀγαλλίασή του, πού εἶναι πάντα ὕμνος στὸ θεο καὶ τραγοῦδι στὴν Ἑλληνικὴ φύση, προσπαθεῖ νὰ τὸν πλησιάσῃ στὴν ἀπλὴ καὶ στενὰ προσωπικὴ ζωὴ του». Καὶ ὁ κ. Πέτρος Χάρης συνεχίζει: «Ἐπαιρνε καὶ ὁ Παπαδιαμάντης τὶς παραγγελίες του καὶ λίγες μέρες πρὶν ἀπὸ τὰ Χριστοῦγεννα, καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν Πρωτοχρονιά, καὶ λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ Πάσχα. Δὲν ἔπαιρνε ὅμως παραγγελίες γιὰ ὁποιοδήποτε θέμα, ἀλλὰ γιὰ τὸ θέμα, πού εἶχε δημιουργήσει ὁ ἴδιος, γιὰ τὴ χρησιμοποίησιν τοῦ ὕλικου πού εἶχε στὴν διαθεσὴ του ὅλες τὶς ὥρες τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νύχτας. Ἡ διαφορὰ εἶναι μεγάλη καὶ ἡ ἀπόστασις, πού χωρίζει τὸ «θέμα» τῶν ἄλλων λογοτεχνῶν μας ἀπὸ τὸ θέμα τοῦ Παπαδιαμάντη δὲν εἶναι μικρότερη ἀπὸ τὴν ἀδυσσο πού ἀνοίγεται ἀνάμεσα στὸν ἱερέα τὴν ὥρα πού ἱερουργεῖ, καὶ στὸ θεατὴ πού ἀνήκει σ' ἄλλο θρήσκευμα καὶ δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβῃ καὶ νὰ αἰστανθεῖ τὸ παραμικρὸ ἀπ' ὅσα γίνονται μπροστά του μὲ τέτοια κατάνυξι καὶ τέτοια ἀπόστασι ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Ἄλλο θρήσκευμα ἔχει ὁ Παπαδιαμάντης καὶ ἄλλο οἱ μιμητὲς του καὶ οἱ συνεχιστὲς του. Ὁλόκληρο λοιπὸν κεφάλαιο τὰ ἑορταστικὰ διηγήματα τοῦ Παπαδιαμάντη. Ὁλόκληρα καὶ ἀπρόσιτα».

Αἱ κρίσεις αὗται τοῦ κ. Πέτρου Χάρη εἶναι καὶ πολὺ δίκαιαι καὶ πολὺ ὀρθαί. Καὶ ὅποιος θέλει νὰ βεβαιωθῇ δι' αὐτὸ δὲν ἔχει παρὰ νὰ ἀνοίξῃ ὁποιοδήποτε τόμον μὲ διηγήματα τοῦ Παπαδιαμάντη καὶ νὰ διαβάσῃ ἓνα ἀπὸ αὐτὰ — π. χ. ἐκεῖνο τὸ θαυμάσιον «Στὸ Χριστὸ στὸ Κάστρο» — διὰ νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν γνησιότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλληνικότητα καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἑορταστικῆς διηγηματογραφίας τοῦ Χριστιανοῦ αὐτοῦ συγγραφέως.

* *

Τὴν ἑορταστικὴν λοιπὸν λογοτεχνικὴν προσφορὰν τοῦ Παπαδιαμάντη ἀξίζει νὰ τὴν γνωρίσουν ὅλοι οἱ Ἑλληνες Χριστιανοί. Μετὰ τὴν θείαν μυσταγωγίαν τῆς λειτουργίας τῶν Χριστοῦγεννῶν, ἡ ὁποία εἰς τὸν μετὰ πίστewς, ἀλλὰ καὶ αἰσθηματικότητος θρησκευόμενον ἄνθρωπον χαρίζει μίαν ψυχικὴν εὐφροσύνην ἀφατον καὶ τὸν κατακλύζει ἀπὸ τὴν δημιουργικὴν χα-

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ

Τὸ κατωτέρω ἀφήγημα τοῦ μεγάλου μας διηγηματογράφου, τὸ ὁποῖον κρῖνομεν σκόλιμον νὰ δημοσιεύσωμεν, ἀποτελεῖ ἀληθὲς ἐντύπωμα λαϊκῆς ἀφηγήσεως, καὶ εἶναι ἐξόχως χαρακτηριστικὸν καὶ τῶν ἱκανότητων του, καὶ τοῦ εδσεβεστάτου χριστιανικοῦ του βιώματος.

«Τὴν διήγησιν ταύτην ἤκουσα ἐκ στόματος τῆς κυρᾶ-Ρήνης Ἐλευθεράνας, τοῦ ποτὲ Ροδίτη, σεβασμίας γεροντίσσης Ἀθηναίας.

Ἐἴχαμε ἓνα χρόνο στεφανωμένοι μὲ τὸν μαρμπα-Λευθέρη, αὐτὸν πού βλέπεις, καὶ ὅλον τὸν χρόνον δὲν ἔπαυσε νὰ εἶναι ἄρρωστος.

Δὲν τοῦ ἔλειπεν ὁ πυρετός. «Ὀλὴ ἡ γειτονιά, κι' οἱ συγγενιστές μου, κι' οἱ κουμπάρες μου, ἔλεγαν, πὼς εἶχε καταντήσῃ νὰ γίνῃ φθισικός. Εἶχε χτικιάσει, μοῦ εἶπαν. Ὡ! σφοδρὰ μοῖ! Γιατροί, γιάτρισσες, γιατρικά, μαντζούνια, τίποτε δὲν ὠφέλησαν. Ἡ φτώχεια μᾶς ἔδερνε, νὰ δουλέψῃ ὁ ἴδιος δὲν μποροῦσε. Ὁ θεὸς ἔρει πὼς τᾶφερνα βόλτα, μὲ φέματα, μὲ ἀλήθεια.

Μοῦ εἶπε ἡ κουμπάρα μας μιὰ γνώμη, νὰ τάξω στὴν Καισαριανή, μεγάλ' ἡ χάρη της, νὰ σηκωθῶ νὰ τὸν πάω, ἴσως λυπηθῇ ἡ Παναγία καὶ τὸν κάμῃ καλά. Χάρες μεγάλες ἀκούονταν, πὼς γίνονται τὸν καιρὸ ἐκεῖνο. Ἐγὼ σὰν τᾶκουσα, νὰ τί εἶπα μέσα μου, σοῦ ξεμολογοῦμαι: «Καλὰ, ἀνίσως δὲν τὸν κάμῃ καλὰ ἡ χάρη της, μπορεῖ, τὸ ἐλάχιστο, νὰ πεθάνῃ κεῖ δά, νὰ τὸν θάψω στὸ βουνό, γιὰ νὰ γλυτώσω ἀπὸ ἔξοδα πού δὲν ἔχω, κι ἀπὸ ἄλλα βάσανα καὶ μελάδες». Τὸ χειρότερο, ἐφοβοῦμουν, ἂν πέθαινε στὸ σπίτι, μὴν κολλήσῃ τίποτε στὰ ρούχα, καὶ κολλήσω κι ἐγὼ. Ὅλοι μοῦ λέγανε, πὼς τὸ χτικιὸ κολλάει.

Λεπτὸ δὲν εἶχα, οὔτε πολύτιμο κανένα μὲς στὴν κασέλα μου, ἔξω ἀπ' τὸ δαχτυλίδι τοῦ ἀραβῶνα πού φοροῦσα. Εἶχα μερικὰ χαλκώματα. Ἐπῆρα ἓνα ταψὶ πού εἶχα, καινούργιο, κατακόκκινο, νὰ το, ἐκεῖ βρίζεται—ἔδειξε πρὸς ἓνα ράφι, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦσαν ὀλίγα χάλκινα σκευῆ—κι ἐπῆρα στὴ γειτονίσα μὰς τὴν Παναγίνα.

—Κυρὰ Παναγίνα, πάρε αὐτὸ τὸ ταψὶ ἀμανάτι νὰ μὲ δα-νείσῃς τέσσερα σβάντζικα: θέλω νὰ πάω τὸν ἄνδρα μου, πού τὸν ἔχω ἄρρωστο, στὴ χάρη της, στὴν Καισαριανή, καὶ λεφτὰ δὲν ἔχω.

—Νά, πάρε σβάντζικα, εἶπεν ἡ Παναγίνα, αὐτὰ μοῦ βρίσκονται. Ἄφισε τὸ ταψὶ σου ἐδῶ, καὶ σὰν εὐκολοῦθῃς, φέρε τὰ δυὸ σβάντζικα, νὰ τὸ πάρῃς.

Ἐπῆρα τὰ δυὸ σβάντζικα, ἂν καὶ λίγα μοῦ ἔπεφταν γιὰ τὸ

ρὰν τῆς βαρυσημάντου ἐλεύσεως τοῦ Θεανθρώπου εἰς τὴν γῆν, ἀκολουθεῖ σήμερον εἰς τὰ σπίτια τῶν Χριστιανῶν ἡ ἑορταστικὴ εὐωχία, ἡ οἰκογενειακὴ συνεστίασις. Αὗται εἰς μέτρον τελοῦμεναι, καὶ πλαισιούμεναι ἀπὸ κάποιαν προσφορὰν τῶν εὐπορούντων, ἢ καὶ τῶν πενεστέρων, τῶν εὐτυχοῦντων ὅμως νὰ διαθέτουν κατὰ τὰς ἀγίας αὐτὰς ἡμέρας ἔστω καὶ τὰ στοιχειώδη, πρὸς τοὺς παντελῶς στερουμένους, ἵνα καὶ οἱ τελευταῖοι συνεορτάσουν τὰ Χριστοῦγεννά των, εἶναι συμπληρώματα τῆς θρησκευτικῆς ἐορτῆς δικαιολογούμενα κατὰ τὴν παράδοσιν καὶ τὰς συνηθείας τῆς Ἑλληνικῆς Χριστιανικῆς οἰκογενείας. Εἰς συμπλήρωσιν ὅμως τῆς ἐορτῆς καὶ κατὰ τὰς ὥρας τῆς συγκεντρώσεως τῆς οἰκογενείας γύρω ἀπὸ τὴν πραγματικὴν ἢ συμβολικὴν ἐστίαν τοῦ οἴκου μετὰ τὴν ὑλικὴν εὐωχίαν, πόσον εὐχάριστος πνευματικὴ καὶ αἰσθητικὴ τέρψις θὰ ἦτο ἡ ἐντύφωσις εἰς τὸ ἔργον ἐνὸς συγγραφέως τόσο εὐλικρινῶς χριστιανικοῦ, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τόσο λυρικοῦ, ὅσον ὁ Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης!

ΠΕΤΡΟΣ ΓΛΕΖΟΣ

ταξίδι πού ήθελα νά κάμω, άφησα τὸ ταψί μου κι εἶπα κι εὐχαριστώ. Ἐκινήσαμε μὲ τὸν άντρα μου, παραμονὴ τῆς Ἀναλήψεως, βράδυ-βράδυ. Στὸ δρόμο ἤβραμ' ἕνα καροτσιέρη, κουμπάρο μιανῆς συγγένισσάς μου. Τὸν ἐπερικάλεσα κι ἐπῆρε τὸ Λευθέρη στὸ κάρο του, τὸν πλιότερο δρόμο. Ἐγὼ ἐπῆγα μὲ τὰ πόδια.

Ἐνόχτωνε δταν, φτάσαμε στὴν Καισαριανή. Πρὶν φτάσουμε στὴν ἐκκλησιά, μὲς' στὸ ρέμα, ἤβραμ' ἕνα τσέλιγκα, μ' ἕνα κοπάδι πρόβατα. Καθίσαμ' ἐκεῖ κοντά, νά ξεποστάσουμε καὶ νά σιγυρισθοῦμε, πρὶν πάμε στὴν ἐκκλησιά. Ἡ γυναίκα τοῦ τσέλιγκα μᾶς εἶδε, πού καθίσαμε, κι ἤρθε κοντά μας.

Ἡ Λευθέρη, πού ἀπὸ βδομάδες μπροστὰ ἦτον κοιμμένη ἢ ὄρεξή του καὶ δὲν ἔτρωγε τίποτε, σάν ἐκαθίσαμε, μοῦ λέει:

— Πείνασα, καημένη γυναίκα. Κόψε μου λίγο ψωμί.

Τοῦ ἔκοφα ψωμί, κι ἄρχισε νά τρώη μὲ τόση ὄρεξη, πού ἀπόρησα κι ἐγώ. Τοῦ εἶχα κόψει μικρὴ φέτα, ζεύροντας πᾶς δὲν μπορούσε νά φάη. Στῆ στιγμή τὴν ἔφαγε, καὶ μοῦ γύρεψε νά τοῦ κόψω κι ἄλλο.

Ἡ τσοπάνισσα πού ἤρθε κοντά μας μοῦ λέει:

— Ἄνδρας σου εἶναι, τσοῦπα; Σὰν ζαμπούνη τὸν γλιέπω...

Πίνει γάλα, νά σᾶς φέρω;

— Πίνει, εἶπα ἐγώ, γιατί εἶναι ἄρρωστος.

Ἐνοοῦσα πού ἦτον Τετράδη. Μᾶς ἔφερε ἕνα μεγάλο μπρίκι καὶ γεμάτο γάλα. Ὁ Λευθέρης ἔβουτούσε τὸ ψωμί του μέσα, ἐμάσαε τίς μπουκιές, κι ἔρροφούσε τὸ γάλα. Ἐγὼ ἔτρωγα ψωμί καὶ ἐλιές.

Ἡ τσοπάνισσα τότε, σάν εἶδε πού τὸ ψωμί μας ἦτο μπαγιάτικο, δυδ-τριῶν ἡμερῶν, μᾶς ἔφερε μιά μεγάλη πλακόπιττα ἀνεβατή, φρέσκη τῆς ἡμέρας, καὶ μοῦ τὴν ἔδωκε.

— Τί πειράζεσαι; εἶπα.

Κι ἔβαλα τὴν πίττα μὲς στὸ ταγαράκι μου.

Ὁ ἄνδρας τῆς ἦλθε καὶ μᾶς ἔφερε δύο μεγάλα κομμάτια χλωρὸ τυρί, ἀλατισμένο.

— Νά, πάρε, τσοῦπα, γιὰ νά φάτε αὔριο, μοῦ λέει. Τὸ πουρνό, πού θῆχουμε σφαχτὰ στὴ σοῦβλα, περνᾶτ' ἀπ' αὐτοῦ καὶ σᾶς φιλεῖω καμμιὰ πλάτη.

Ἐγὼ ἔβγαλα κάτι πεντάρες πού εἶχα, τὰ ρέστα ἀπὸ ἕνα σβάντζικο, πού τὸ εἶχα χαλάσει, καὶ τοῦ εἶπα νά κρατήσῃ δ,τι θέλει γιὰ τὸ τυρί. Ἐκεῖνος τὰ ἔσπρωξε πίσω, μὲ τὴ ράχη τοῦ χεριοῦ του, κι εἶπε:

— Δὲ χρειάζονται λιεφτά... Κράτα τα νά κολλήσης καμμιὰ λιαιπάδα στὴ χάρ' τ'ε γιὰ τὸν μορφονιό σ', πού εἶναι ζαμπούνης.

Σὰν παράξενα σοῦ φαίνονται αὐτά;—ἀπέστρεψεν αἰφνης τὸν λόγον πρὸς ἐμὲ ἢ ἀφηγήτρια. Τότε ἦτον ἄλλος κόσμος. Οἱ ἄνθρωποι εἶχαν πόνου, εἶχαν ἀγάπη ἀναμεταξύ τους. Ἐβρίσκεις πολλοὺς καλοὺς ἀνθρώπους, κι ἐδῶ μέσα, καὶ στὰ βουνά ἔξω. Τὸ εἶχαν σὲ καλὸ τους νά δίνουνε. Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς τοὺς εὐλόγησε, κι εἶχαν μπερικέτια. Ἄλλος κόσμος τότε! Ποῦ κείνα τὰ χρόνια;

Πῆγαμε στὴν ἐκκλησίαν, προσκυνήσαμε, κολλήσαμε μιά λιαιπάδα. Ἦστερα ὁ Λευθέρης ἐκάθισε κοντά στὴν Ἁγίαν Εἰκόνα, μέσα στὴν ἐκκλησιά, καὶ σάν νά ἐνούσταζε. Ἐγὼ ἐβῆγα νά πιῶ νερό, στὴν περιφημῆ, τὴν ἀθάνατη βρύση...

Ἦτον ὡς τρεῖς ὥρες νύχτα. Δροσιά, ἀστροφειγιά, χαρὰ Θεοῦ. Ἐκεῖ ἀντίκρυ, πέρ' ἀπ' τὰ πλατάνια, στὸ ξέφαντο, εἶχαν ἀρτίσει νά παίζουσαν λαλούμενα, φλογέρες, νταούλια, ζουρνάδες, καὶ μερικοὶ εἶχαν στήσει χορὸ. Ἐγὼ, σάν τρελοκόριτο πού ἦμου ἀκόμα—εἶχα πανδρευτὴ πολὺ μικρὴ, (καθὼς σοῦ εἶπα,) καὶ τώρα δὲν θὰ ἦμου παραπάνω ἀπὸ δεκαεφτὰ χρόνων—ξέγασα καὶ ἄνδρα ἄρρωστο, καὶ τάξιμο, κι ἐκκλησιά, κι ἐπῆγα ἴσα πρὸς τὸ μέρος πού ἔπαιζαν τὰ λαλούμενα κι ἐγινόνταν ὁ χορός, γιὰ νά κάμω χάρι.

Ἐστάθηκα ἐκεῖ ὀλίγην ὥρα, ὕστερ' ἀπόστασα νά στέκωμαι, κι ἐκάθισα στὰ χορταράκια. Ἐβρίσκα μεγάλη διασκεδάση. Ἐκεῖ, ἀκούω ἀπὸ μερικῆς γυναίκες κάτι φωνές, πού ἔλεγαν ἢ μιά μὲ τὴν ἄλλη.

— Στὴν Ἐβρεσί!... εἶναι ὦρα... πᾶνε στὴν Ἐβρεσί!

— Ἡ Περιστετέρα... στὴν Ἐβρεσί... στὴν σπηλιά.

Ἐκεῖνες πού τὸ ἔλεγαν αὐτό, ἢ μιά μὲ τὴν ἄλλη, εἶχαν ἐρθεῖ τώρα κοντά, ἐκεῖ, στὸ μέρος πού ἦτον τὸ γλέντι τὸ νυχτερινό, κι ἐφώναζαν ἄλλες νά τίς ἀκολουθήσουν... Κι ἔφυγαν ὅλες μαζί, ἢ μιά κατόπι τῆς ἄλλης, κι ἄδειασε πολλὸς τόπος. Γυναίκες παραπολλές καὶ καμπόσοι ἄνδρες καὶ παιδιὰ, μονοκο-

πανιά ἔφυγαν ἀπὸ καὶ πού ἦμου, κι ἄρχισαν νά τρέχουσαν τὸν ἀνήφορο.

Ἐγὼ δὲν ἤξευρα καλὰ καλὰ τί ἦτον ἢ Ἐβρεσί, καὶ σχεδὸν δὲν εἶχ' ἀκούσει ποτέ μου γιὰ Περιστετέρα. Αὐτὴ τὴ στιγμή θυμήθηκα πού ἢ κουμπάρα μας, ἐκεῖνη πού πρώτη μοῦ εἶχε βάλει στὸ νοῦ γιὰ νά τάξω τὴν Καισαριανή, μοῦ εἶχε πῆ, ὅτι ἢ χάρη τῆς περισσότερο ἐνεργάει στὴν Ἐβρεσί, πού εἶναι στὴ σπηλιά, κι ὅτι ἐκεῖ κατεβαίνει, τινάζοντας τὰ φτερά της, μιά περιστετέρα...

Τότε μιά πού μὲ μισογνώριζε, καὶ μᾶς εἶχε ἰδεῖ ἀρχύτερα μὲ τὸν ἄνδρα μου στὸ δρόμο, κι εἶχε καταλάβει πὸς ὁ ἄνδρας μου ἦτον ἄρρωστος, καθὼς ἐσηκώθηκε νά φύγη, γυρίζει καὶ μοῦ λέει.

— Δὲν ἔρχεσαι κι ἐλόγου σου στὴν Ἐβρεσί;... Πάρε τὸν ἄνδρα σου, κι ἐλάτε.

Ἐσηκώθηκα ἐγὼ, ἔτρεξα κατὰ τὴ βρύση, ξαναἰπία νερό, ὕστερα μπαίνω στὴν ἐκκλησίαν, καὶ βρίσκω τὸ Λευθέρη, πού τὸν εἶχε πάρει καλὰ ὁ ὕπνος, δίπλα στὸ προσκυνητᾶρι πού καθότανε. Ἐπῆγα κοντά, τὸν ἔσεισα, κι' ἀνοίξε τὰ μάτια.

— Δὲν ξεκολλᾶς ἀπὸ κοντά μου; μοῦ λέει. Τώρα ἐγὼ λιανουσταζώ. Σῦρε ἔξω στὴ βρύση νά πάρης τὸν ἀέρα σου.

— Πάμε στὴν Ἐβρεσί, τοῦ λέω!

— Στὴν Ἐβρεσί;... τί Ἐβρεσί;

Τὸν ἔσεισα πάλι, τὸν ἐτράβηξα βιαστικά μὲ τὸ χέρι μου, καὶ τὸν ἐσήκωσα. Τότε μοῦ εἶχε ἐρθεῖ ἢ στόχαση, πὸς ἔπρεπε νά κάμω γλήγορα, γιὰ νά προφτάσω τ' ἀσκέρι πού ἔτρεχε τὸν ἀνήφορο, γιὰτὶ δὲν ἤξευρα ἀν ἦτον πολὺ κοντὰ ἢ μακριὰ, καὶ τὸν δρόμο ἐγὼ δὲν τὸν ἤξευρα. Ἐπειτα, ἔπρεπε νά προφτάσω νά ἰδῶ τὴν Περιστετέρα, καθὼς μισοθυμούμου, πού μοῦ εἶχε πεῖ ἢ κουμπάρα, πὸς τινάζε τὰ φτερά.

Ἐσουρα τὸν Λευθέρη κι ἐβῆγαμε ἀπ' τὸ μοναστήρι.

— Ἡ χάρη τῆς, τοῦ εἶπα, θὰ σὲ κάμῃ καλὰ.

Ἐκινήσαμε, καταπόδι σ' ἄλλους, πού τοὺς βλέπαμε νά τρέχουσαν μπροστὰ. Ἦτον μεσάνυχτα. Περιπατήσαμε κάμποσο ἀνήφορο, καὶ σὲ λίγην ὥρα φτάσαμε στὴ σπηλιά.

Ἦτον μιά σπηλιά ὠραία, στὸν βράχο τὸν θεόρατο, μὲ χρῶμα σταχτερό, πού ἐσταζε δροσιές ὀλόγουρα. Μισοχβολοῦσε ὁ τόπος ἀπὸ θυμάρια, ἀπὸ σκοίνους κι ἀγριοδοῦσομο. Κόσμος ἕνα πλῆθος, γυναίκες ἕνα σωρὸ, ἄνδρες πολλοὶ καὶ παιδιὰ ἕνα μελίσσι, ἄλλοι ὄρθοι, ἄλλοι καθισμένοι, μερικοὶ ἄρρωστοι ἀπὸ διάφορες ἀσθένειες, μισροὶ καὶ σακατεμένοι, βρίσκονταν ἐκεῖ, κι ἔκαναν τὸ σταυρὸ τους. Ἐνας παπάς μὲ τὸ πετραχλι ἔστεκε στὴ μέση· εἶχε κάμει Παράκλησι, καὶ τώρα ἦτον στὸ τέλος. Ἐψελναν «Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου», κι' ἔκαναν μετάνοιες. Σὰν εἶπε τὸ «Δι' αὐκῶν» ὁ παπάς, πάλι ἄρχισε νά ψέλνῃ ἀγιασμό, μέσα σὲ μιά λεκάνη μεγάλη, σάν κολυμβήθρα, φυσικὰ φτιασμένη στὸ βράχο, θεόχτιστη, ὡς φαίνεται.

Σὰν ἄρχισε ὁ ἀγιασμός, οἱ γυναίκες ἐψιθύριζαν ἢ μιά μὲ τὴν ἄλλη:

— Ἡ Περιστετέρα... τώρα θὰ φαηῖ!

— Τώρα θὰ κατεβῆ ἢ Περιστετέρα!

— Νά, τώρα... τώρα θὰ βγῆ ἢ Περιστετέρα.

Σὲ λίγην ὥρα, κοντὰ στὸ τέλος τοῦ Ἀγιασμοῦ, τὴν στιγμή πού ἢθελε νά βαπτίσῃ ὁ παπάς τὸ Σταυρὸ στὴ λεκάνη, ἀκούστηκ' ἔξαφρα ἕνα φρού-φρού, κι ἐβόιζ' ἢ σπηλιά, κι ἐπαρουσιάστηκε γιὰ μιά στιγμή, γιὰ ὅσην ὥρα σᾶς τὸ λέγω, ἕνα ὠραῖο πουλί, μιά περιστετέρα, μὲ ἄσπρα καὶ σταχτιά καὶ χρυσοῦ φτερά, κι ἐφτερουγιάσε φροστ!... φροστ!... κι ἐτίναξε τὰ φτερά της, κι ἐχτύπησε μὲ τὰ φτερά της τὸ νερό, πού ἦτον στὴ λεκάνη τοῦ Ἀγιασμοῦ, κι ἀμέσως ἔγινε ἄφαντη... Γιὰ δυδ-τρεῖς στιγμῆς ἐξακολουθοῦσε ἀπ' τὸ ὄλοο τῆς σπηλιάς, νά πέφτῃ νερὸ ἐμῆς στὴ λεκάνη, ὕστερα ἔπαψε. Ὁ κόσμος ἐκοίταζε χωρὶς φωνῆ, χωρὶς πνοή... Ἦστερα μονομιᾶς ἀπὸ πολλῶν τὰ στήθια ἐβῆγ' ἕνα «Μέγας εἰ, Κύριε!» καὶ δυδ τρεῖς χωριάτισσες εἶπαν «Χριστός δὲ σερΜαρία!»

Τὴν ἴδια στιγμή ἐβούτηξ' ὁ παπάς τὸ Σταυρὸ, κι ἔψαλε «Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου» καὶ ὕστερα ὅλος ὁ λαός, παιδιὰ, ἄνδρες, γυναίκες, ἔπεσαν μὲ τὰ μοῦτρα στὴν ἀγιαστούρα τοῦ παπά καὶ μέσα στὴ λεκάνη, κι ἔπαιρναν ἀγιασμα μὲ τὰ φλασκιά τους, μὲ τὰ τασάκια τους, κι ἔπιναν, κι ἐξεφωνοῦσαν «Δόξα σοι, Κύριε, δόξα σοι!».

Μὲ πολὺν κόπο, ἐπῆρα κι ἐγὼ ἀράδα, κι ἔσουρα σπρώχοντας μὲ ὄλη τὴ δύναμή μου τὸ Λευθέρη ἀπ' τὸ μπράτσο, κι ἀπ' τίς πλάτες, καὶ μπορέσαμε μὲ πολλὰ βάρσανα νά πλησιάσουμε τὸν παπά, καὶ μᾶς φάτισε μὲ τὴν ἀγιαστούρα του· ὕστερα ἔσκυφα

Κ Υ Π Ρ Ι Α Κ Α

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΑΥΤΟΔΙΑΘΕΣΣΕΩΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ἐν Ἀθήναις τῆ 27 Νοεμβρίου 1956

Ἀριθ. Πρωτ. 1860/56

Τὰ τελευταία πιεστικά μέτρα τῶν Βρετανικῶν ἀρχῶν εἰς τὴν Κύπρον, διὰ τῶν ὁποίων ἐπεκτείνεται ἡ θανατικὴ ποινὴ εἰς ἀπειρίαν περιπτώσεων, διὰ τὰς ὁποίας ἄλλοτε οὐδὲ κἂν κράτησις θὰ ἐπεβάλλετο καὶ καταργεῖται ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ τὸ τελευταῖον ἐναπομείναν ἴχνος ἐλευθερίας ἐν τῇ νήσῳ, προκαλοῦν, δικαίως, τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἀναγκάζουν ἡμᾶς νὰ ὑψώσωμεν διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν φωνὴν διαμαρτυρίας πρὸς ἅπαντα τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη τῆς οὐρανόθεν.

Ἐπιστολαὶ περιελθοῦσαι ἡμῖν τελευταίως ἐκ Κύπρου, διεκτραγωδοῦν τὴν οἰκτρὰν θέσιν τοῦ ἐκεῖ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἐπικαλοῦνται τὴν συμπαράστασιν ἅπαντων τῶν ἐλευθέρων ἐθνῶν εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Παραλαμβάνομεν τὰ ἀκόλουθα χαρακτηριστικὰ ἀποσπάσματα ἐξ αὐτῶν:

«Ἡ κατάστασις ἐκτραχύνεται πολὺ. Ζωὴ, τιμὴ καὶ περιουσία μας εἶναι εἰς τὰ χέρια τῶν στρατιωτῶν. ἔχον νέους μάρτυρας, ὄχι μόνον εἰς τὰς φυλακὰς ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ βασανιστήρια. Ἀποθνήσκουν τώρα ἄνθρωποι ἀπὸ τὰ βασανιστήρια καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἠρώδων θὰ γεμίσῃ ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνας Κυπρίους. Ὅταν καθαρῶς, σὺν Θεῷ, ἡ πολιτικὴ ἀτμόσφαιρα καὶ γνωσθοῦν τὰ βασανιστήρια ποὺ κάμνουν οἱ πολιτισμένοι Ἀγγλοι, θὰ τρίβῃ τὰ μάτια του ὁ κόσμος! Ἀνευθῆθησαν τὰ μαρτύρια τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως ἐν εἰκοστῷ αἰῶνι...».

«...Μὴ δυνηθεῖσα νὰ καταβάλῃ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν τῆς Κύπρου ἢ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἐθέσπισε δρακον-

μὲ τὸ στόμα κι ἦπια ἀγίασμα, ὕστερα ἐγέμισα τίς δυὸ φουχτες καὶ τίς ἔφερα στὸ στόμα τοῦ ἀνδρός μου νὰ πιῇ. Ἦτον δροσερό, γλυκὸ νερὸ, ἀγίασμα: εἶχε μιὰ δροσοῦλα καὶ μιὰ μμοσχοβολιὰ ποὺ δὲν ξανάγινε.

Κατόπι γυρίσαμε πάλι, μὲ ὄλο τὸ μελίσι μαζι, κι ἐφτάσαμε στὴν ἐκκλησιά.

Τὸ πουνρό, ἀφοῦ ἐλειουργηθήκαμε, δὲν ξεχάσαμε νὰ περάσουμε ἀπ' τὸ μέρος ὅπου εἶχε τὴ στάνη του προσωρινὰ ὁ φεβραδυνὸς ὁ τσέλιγκας.

Μᾶς ἔδωκε γάλα, γιανούρι, χλωρὸ τυρὶ ὕστερα σὺν ἐψήθησαν τ' ἄρνια, μᾶς ἐφίλεψε ἕνα μεγάλο κομμάτι ἀπὸ παγίδα καὶ ἀπὸ πλάτη, κι ἐξεφαντώσαμε. Μιὰ φαμίλια ἀπ' τὴν Πλάκα, ποὺ κάθισαν ἐκεῖ κοντὰ νὰ ξεφαντώσουν, μᾶς ἐγνώριζαν: μᾶς ἔστειλαν ἕνα φλασκὶ γεμάτο κρασί, κι ἦπιαμε στὴν ὑγεία τους.

Περάσαμε πολὺ καλά ὀλημέρα. Τὸ βράδυ γυρίσαμε στὸ σπίτι μας. Στὴ στράτα ποὺ γυρίζαμε, δὲν εἶχε νυχτώσει ἀκόμα πολὺ, καὶ βλέπω ἕνα μικρὸ κομπόδεμα χάμου. Σκύφτω, τὸ μαζεύω, τ' ἀνοίγω καὶ βλέπω ποὺ εἶχε μέσα τρία σβάντζικα.

Ἡ φαμίλια ἢ Πλακιώτικη, ποὺ μᾶς εἶχε φιλέσει τὸ κρασί, μιὰ γυναίκα μὲ τὸν ἄνδρα τῆς καὶ μὲ δυὸ παιδιά, εἶχαν ξεκινήσει κι ἐκεῖνοι περὶ ὀλίγο μπροστὰ ἀπὸ μᾶς, κι εἶχαν προπεράσει ὡς μιὰ τουφεκιὰ τόπο. Κατ' ἀρχὰς ἔκαμα νὰ βάλω τὸ κομπόδεμα στὴν τσέπη μου, ὕστερα εἶπα: «κι αὐτοὶ φτωχοὶ σὺν ἐμᾶς εἶναι, μὴν τοὺς ἔπεσε, κι εἶναι κρίμα νὰ τὸ κρατήσω». Τοὺς φωνάζω:

— Μὴ σᾶς ἔπεσε κανένα κομπόδεμα; Τί λογῆς ἦτον καὶ

τίους νόμους αὐτὰς τὰς ἡμέρας. Σήμερον μὲ αὐτοὺς τοὺς νόμους δεκάδες νέων θὰ σύρονται εἰς τὴν ἀγχόνην. Θὰ καθιστοῦν ἀχρήστους ἀπὸ τὰς κακώσεις ἑκατοντάδας νέων, καὶ ὅποιος παραπονεθῆ θὰ πηγαῖν τρία ἔτη φυλακῆν. Ἐφίμωσε τὸν τόπον νὰ μὴ γράφῃ τίποτε. Μὲ τὰ διατάγματα αὐτὰ εἰσερχόμεθα εἰς τὴν χειρότεραν περίοδον τῆς δοκιμασίας μας...».

Αἱ ἐκ Κύπρου περιερχόμεναι ἡμῖν ἕτεροι πληροφορίαι δὲν ἀφίστανται δυστυχῶς τῶν διὰ τῶν δημοσιογραφικῶν πρακτορείων ἀναγγελλομένων ἐκάστοτε ὑπερβασίῶν τῶν Ἀγγλων, ἀπειρίαὶ δὲ περιπτώσεων μᾶς κατηγγέλησαν καθ' ὅς μελλοθάνατοι ἐβασανίσθησαν πρὸ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ των. Οἱ ἄνευ κατηγορίας ἢ ἐντάλματος καθ' ἑκατοντάδας κρατούμενοι ὑφίστανται μαρτύρια, τὰ ὁποία δὲν δύναται νὰ συλλάβῃ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, ἢ ἐλευθέρᾳ ἐπικοινωνίᾳ τῶν πόλεων ἀπαγορεύεται, αἱ οἰκίαι καὶ αἱ περιουσίαι παραβιάζονται ἀπὸ τοὺς μισθοφόρους τῆς ἀποικιοκρατίας, ὑπέρογκα πρόστιμα ἐπιβάλλονται καταλήγοντα εἰς τὴν ἐξουθένωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, ἐν ἐνὶ λόγῳ διαπράττονται σήμερον εἰς τὴν Κύπρον ἐγκλήματα, διὰ τὰ ὁποία αὐτοὶ οἱ οἱ Βρεταννοὶ αἰσχύνονται καὶ προσπαθοῦν νὰ τὰ συγκαλύψουν διαπράττοντες ἕτερα συναφῆ ἐγκλήματα. Διὰ τὰ ἐγκλήματα ταῦτα ἢ «Πανελλήνιος Ἐπιτροπὴ Ἀυτοδιαθέσεως Κύπρου» κατέχει στοιχεῖα ἀνευδῆ καὶ ἀδιάσειστα, ἱκανὰ νὰ κατακρημνίσουν τὸ σαθρὸν οἰκοδόμημα τοῦ πεπαλαιωμένου πλέον Ὑπουργείου Ἀποικιῶν εἰς τὴν Κύπρον, μίαν διοίκησιν ψεύδους καὶ τρόμου διὰ πάντα ἐλεύθερον ἄνθρωπον.

Μετὰ δύο παγκοσμίους πολέμους καὶ τόσας θυσίας ὁ κόσμος δὲν δύναται πλέον νὰ ἱκανοποιητῆ μὲ τὰ Ὑπουργεῖα Ἀποικιῶν καὶ τὴν ἀλλόφρονα πολιτικὴν

πόσα λεπτὰ εἶχε μέσα;

— Ὅχι, μοῦ εἶπαν δὲν μᾶς ἔπεσε τίποτε...

Τότι εἶπα καὶ ἐγώ, μπορεῖ νάπεσε καμμιανῆς ποὺ νῆχῃ τὸν τρόπο τῆς κισμέτι ἦταν ὅς τὸ κρατήσω.

Ὁ Λευθέρης ἦτον πολὺ καλλίτερα. Ἐγύρισε ὄλο τὸ δρόμο μὲ τὰ πόδια. Ἦ ὄψη του ἐκαλλιτέρεψε πολὺ. Εἶχε γυρίσει ἢ ὄρεξή του, κι ἔφαγε κι ἦπτε καλὰ στὸ πανηγύρι. Σὲ λίγον καιρὸ ἔγινε καλὰ, ἐδυνάμωσε, κι ἔζησε, κι εἶναι τώρα ὀγδοντάρης, ὅπως τὸν βλέπετε.

Τὸ πρωτὶ τῆς ἄλλης ἡμέρας πηγαῖνω στὴν Παναγίνα τὴν γειτόνισσα.

— Νὰ πάρε, κυρὰ Παναγίνα, τὰ δυὸ σβάντζικὰ σου καὶ δώσε μου τ' ἀμανάτι μου.

Εἶχα χαλάσει τὸ ἕνα σβάντζικο ἀπ' τὰ δυὸ ποὺ μὲ εἶχε δανεῖσει, ἔκαμα ὄλα τὰ ἔξοδα τοῦ ταξιδιοῦ, ἔφαγα καὶ ἦπια καλὰ, ἔφερα καὶ δυὸ μεγάλα κομμάτια τυρὶ στὸ σπίτι, καθὼς καὶ μισὸ καρβέλι ἀπὸ μαῦρο ψωμὶ χωριάτικο, ἔδωσα τὰ δυὸ σβάντζικα τὰ δανεῖκά, καὶ μοῦ περισσεύσαν καὶ δυὸ ἀκόμα σβάντζικα.

— Νά, πάρ' το, κυρὰ Λευθέρινα, τὸ ταψὶ σου, μοῦ λείπει ἢ Παναγίνα, ἀφοῦ ἐπῆρε τὰ δυὸ σβάντζικα. Ἐπῆρα τὸ ταψὶ μου, καὶ νὰ το αὐτὸ εἶναι! Βρίσκειτ' ἀκόμα, ὕστερ' ἀπὸ σαρανταοχτὼ χρόνια.

Ἐσηκώθη, ὕψωσε τὴν χεῖρα εἰς τὸ ράφι, καὶ μοῦ ἐπαρουσίασε χάλκινον ἀγγεῖον παλαιόν, ὀλίγον τρύπιον εἰς τὴν μίαν ἄκρην».

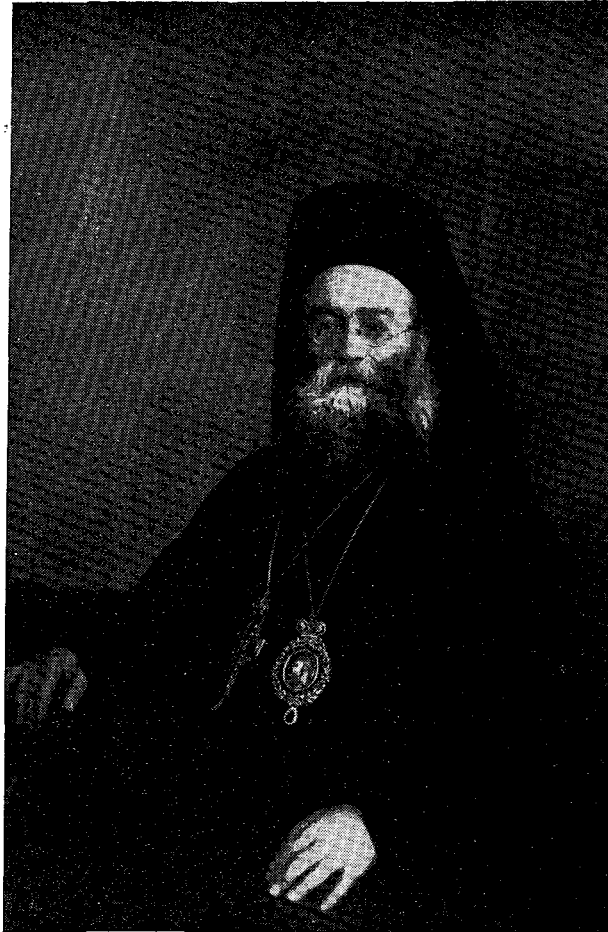
(1901)

ΛΑΒΕ. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

Ο ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ (†)

Τῆ 29 παρελθόντος μηνός Νοεμβρίου μετέστη εἰς Κύριον μετὰ πολυετῆ ἀσθένειαν ὁ Μητροπολίτης πρῶην Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κυρὸς Γερμανὸς (Χατζηανέστης). Ὁ ἀοιδίμος μεταστάς ἐγεννήθη τῷ 1880 ἐν Σινώπῃ τοῦ Πόντου ἐκ γονέων διακρινομένων ἐπὶ εὐσεβείᾳ καὶ ἀρετῇ. Τὰς πρώτας σπουδὰς αὐτοῦ διήνυσεν ἐν τῷ ἡμιγυμνασίῳ τῆς πατρίδος του ἀριστεύσας. Κατόπιν, ἐνεργείᾳ καὶ προστασίᾳ τοῦ ἐν Ἀθήναις, Μικρασιατικοῦ Συλλόγου «Ἡ Ἀνατολή», εἰσήχθη εἰς τὴν Ριζάρειον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν ὡς ὑπότροφος τῆς Ριζαρείου περιουσίας τῷ 1895 καταταχθεὶς εἰς τὴν Β' τάξιν. Ἀποφοιτήσας τῆς Σχολῆς ἀριστευχὸς ἐνεγράφη τῷ 1899 εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου λαβὼν τὸ πτυχίον του τῷ 1903 μὲ τὸν βαθμὸν «Ἄριστα». Μετὰ τὰς Πανεπιστημιακὰς του σπουδὰς διωρίσθη διευθυντὴς τοῦ σχολείου τῆς πατρίδος του Σινώπης. Ὑπηρετήσας ὀλόκληρον πενταετίαν ἐν αὐτῇ ἀπὸ τοῦ 1903 — 1908 ἐκλήθη ὑπὸ τῆς ἐλληνικῆς κοινότητος Ἀμισσοῦ, ἵνα ὑπηρετήσῃ ἐν τῷ Γυμνασίῳ αὐτῆς ὡς καθηγητὴς καὶ ὡς κήρυξ τοῦ θείου λόγου συγχρόνως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Τῷ 1910 ἐχειροτονήθη εἰς πρεσβύτερον ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ἀμασσίας Γερμανοῦ Καραβαγγέλη, οὗτινος καὶ τὸ ὄνομα προσέλαβε Δημήτριος κατὰ κόσμον ὀνομαζόμενος. Ἐπὶ

πενταετίαν ὀλόκληρον καὶ ἐνταῦθα εὐδοκιμώτατα ὑπηρετήσας ἀπὸ τοῦ 1908—1913, παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ Μικρασιατικοῦ Συλλόγου ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν Σάμῳ Ἱεροδιδασκαλείου, διευθύνσας αὐτὸ ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1913 μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου 1914, ὅπότε ἀφομοιωθέντος τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου πρὸς τὸ ἰδρυθὲν τότε Διδασκαλεῖον τοῦ Κράτους παρέμεινεν καθηγητὴς τῶν θρησκευτικῶν μέχρι τοῦ 1923. Μετὰ τὴν κατάργησιν τῶν ὀργανικῶν θέσεων τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων ὡς καὶ τῶν μαθηματικῶν ἐν τοῖς διδασκαλείοις μετετέθη εἰς τὸ γυμνάσιον τῶν Καρδαμύλων τῆς Χίου. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἔμεινε μέχρι τοῦ Μαΐου τοῦ 1924, ὅπότε διωρίσθη ἱεροκήρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας. Συσταθεισῶν τῶν πενταταξίων Ἱερατικῶν Σχολῶν διωρίσθη διευθυντὴς τῆς ἐν Μεσολογγίῳ Ἱερατικῆς Σχολῆς καὶ εἰς τὴν θέσιν ταύτην παρέμεινεν ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1924 μέχρι τοῦ Νοεμβρίου 1929. Καταργηθεισῶν πολλῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν λόγῳ οἰκονομιῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ Ἱερατικὴ Σχολὴ Μεσολογγίου, μετετέθη εἰς τὴν ἐν Κορίνθῳ Ἱερατικὴν Σχολὴν, ἣν διηύθυνεν ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1929 μέχρι τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1936, ὅτε ἐξελέγη Βοηθὸς Ἐπίσκοπος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς ἄλλοτε ποτὲ διαλαμφάσης Μητροπόλεως Βρεσθῆνης. Ὡς

των. Χρειαζέται κάτι καλύτερον. Δὲν ἀνησυχούμεν διὰ τὴν ἔκβασιν τοῦ ἀγῶνος τῶν Κυπρίων ἀδελφῶν μας. Λαὸς ἀγωνιζόμενος διὰ τὴν ἐλευθερίαν εἶναι ἄξιος δι' αὐτὴν καὶ ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ τὴν ἀποκτήσῃ, ὡς τὴν κατέκτησε καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαός. Δι' ἄλλο τι ἀνησυχούμεν, καὶ ἄλλο εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κινδυνεύει ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἀντιδράσεως εἰς τοιαῦτα ἐγκλήματα. Τὸ ζήτημα τῆς ἐλευθερίας τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ δὲν εἶναι ζήτημα λέξεων ἀλλὰ θέμα ἐφαρμογῆς καὶ κατοχυρώσεως ἡθικῶν ἀξιών, ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου ἐνὸς ὄλο-

κλήρον πολιτισμοῦ: Τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ μας. Τετρακόσκιαι πενήτηντα χιλιάδες καταδυναστευομένων Ἑλλήνων ἀπευθύνουν ὑστάτην ἐκκλησίαν πρὸς τοὺς ἐλευθέρους ἀνθρώπους, τοὺς τιμίους ἀγωνιστὰς καὶ προασπιστὰς τῆς ἐλευθερίας ἀπανταχοῦ τῆς γῆς. «Σώσατέ μας! Σώσατε τὴν μαρτυρικὴν ἐλληνικὴν Κύπρον!»

† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
Δ Ω Ρ Ο Θ Ε Ο Σ
Πρόεδρος τῆς Πανελληνίου Ἐπιτροπῆς
Ἀντοδιαθέσεως Κύπρου

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐπίσκεψις εἰς Γιουγκοσλαβίαν.

Ἐπειτα ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς ὑπὸ τὸν Μ. Ἀρχιεπίσκοπον κ. Δωρόθεον Ἐκκλησιαστικῆς Ἀποστολῆς εἰς Γιουγκοσλαβίαν, ἢ μετάβασις τοῦ Ἑλλῆνος Πρωθυπουργοῦ κ. Καραμανλῆ εἰς Βελιγράδι, οὐδεμὰ ἀμφιβολία ὑπάρχει, ὅτι θὰ συσφίγξῃ ἀκόμη περισσότερο τοὺς στενοὺς δεσμοὺς φιλίας καὶ συνεργασίας, οἱ ὁποῖοι συνδέουν ἤδη τὰς δύο χώρας μας.

Τοῦτο δὲ ἀποδεικνύεται καταφανέστατα, τόσον ἀπὸ τὴν θερμὴν ὑποδοχὴν τῆς ὁποίας ἔτυχεν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς καὶ ἡ ἀκολουθία του, ὅσον καὶ ἀπὸ τοὺς θερμοὺς καὶ ἀντικοκίτους λόγους οἱ ὁποῖοι ἀντηλλάγησαν ἐκατέρωθεν, καὶ οἱ ὁποῖοι κατοπτρίζουν τὰ πραγματικὰ αἰσθήματα τῶν δύο φίλων καὶ συμμάχων λαῶν.

Διότι πέραν τῶν ἐπισημῶν ἐκδηλώσεων, τὰς ὁποίας εἶναι δυνατόν νὰ ἰσχυρισθῇ τις ὅτι ρυθμίζει τὸ ἐκάστοτε συμφέρον, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συνεκίνησε βαθύτατα τὴν Ἐκκλ. Ἑλληνικὴν Ἀποστολήν, ὑπῆρξεν αἱ ἀσθρόμητοι καὶ συγκινητικώτατοι ἐξωτερικεῖς τῶν λαϊκῶν συναισθημάτων. Διότι ὁποῦδήποτε ἐνεφανίζετο τότε ὁ Μακαριώτατος καὶ ἡ ἀκολουθία του, κατεργάζοντο μὲ ἀνθρ. Καὶ συχνότατα διεσπᾶτο ἡ γραμμὴ τῆς παρατάξεως, διὰ νὰ καταφιλοῦν τὰ ράσα τῶν Ἱεραρχῶν μας. Καὶ αἱ ἐκδηλώσεις αὐταί, νομίζομεν, ὅτι περισσότερο παντὸς φανερόνουν καὶ τὸ εὐσεβὲς Ὁρθόδοξον φρόνημα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀδελφικὰ ὄντως συναισθήματα τῶν Σέρβων πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ Γιουγκοσλαβία ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Στρατάρχου Τίτο, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ ἀναμφιβόλως ἡρωϊκὴν

καὶ ἀκτινοβολοῦσαν φυσιογνωμίαν τοῦ συγχρόνου βίου, γνωρίζει ἡμέρας ἀλκῆς καὶ ἀκμῆς ἀναδημιουργικῆς. Ἐδλογηθεῖσα ἀπὸ τὸν Θεὸν μὲ ἀπροσμετρήτους ἐκτάσεις γονίμου καὶ καρποφόρου γῆς, μὲ παρθένα δάση, μὲ μεγάλους πλωτοὺς ποταμοὺς, μὲ ὄρυκτον πλοῦτον, ποὺ δλα αὐτὰ συνθέτουν τὴν μορφήν της, κατοικεῖται ἀπὸ φιλόπονον, ὑπερήφανον καὶ ἐξαιρετικῶς φιλοπάτριδα λαόν, ὁ ὁποῖος ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας συνέζησε καὶ συνεζυμώθη μὲ τὸν ἰδικόν μας. Καὶ ἀπὸ κοινοῦ συχνότατα ἀντιμετώπισαν τοὺς αὐτοὺς ἐχθρούς.

Καὶ ὀρθότατα ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως κ. Καραμανλῆς ἀντιφωνῶν τὸν Ἀντιπρόεδρον κ. Καρτέλι, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ ἐντελῶς ἐξέχουσαν φυσιογνωμίαν τῆς Γιουγκοσλαβίας, ἐτόνισεν ὅτι τὰ πάντα μᾶς ἐνώνουν καὶ οὐδὲν μᾶς χωρίζει.

Κοινὰ ὄντως ὑπῆρξαν εἰς τὸ παρελθὸν αἱ τόχαι μας. Κοινὰ καὶ ταυτιζόμεναι εἶναι αἱ Ἐκκλησιαστικὰί μας ἀπόψεις, ὅπως διεπιστώθη τοῦτο κατὰ τὰς μακρὰς καὶ ἐμπεριστατωμένας συζητήσεις μεταξὺ τῶν δύο Προκαθημένων τῶν Ἐκκλησιῶν μας. Καὶ ὄχι μόνον συνδεόμεθα σήμερον μὲ σχέσεις φιλίας καὶ καλῆς γειτονίας. Ἀλλὰ συμπέπτουσαι εἶναι αἱ ἀπόψεις μας καὶ ἀντιμετωπιζόμεναι ἀπὸ τῆς αὐτῆς σκοπιᾶς τὴν κρισιμότητα τῶν περιστάσεων καὶ τὴν χαώδη σύγχυσιν ποὺ μᾶς περιβάλλει. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἀνεπιφύλακτος ἀναγνώρισις ὑπὸ τῆς Γιουγκοσλαβίας τῆς πρωταρχικῆς σημασίας τὴν ὁποῖαν ἔχει διὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ Κυπριακὸν ζήτημα.

Ἡ δὲ ἁρμονικὴ ἐν παντὶ συνεργασία τῶν δύο

δοηθῶς Ἐπίσκοπος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς παρέμεινε μέχρι τῆς 19 Ὀκτωβρίου 1945, ὅτε προήχθη εἰς Μητροπολίτην Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως. Ἐκτοτε διαποικίμας θεοφιλῶς τὴν ἡν ἔλαχεν αὐτῷ Ἱ. Μητρόπολιν ἐπὶ δεκαετίαν περίπου παρητήθη διὰ λόγους υγείας τὴν 9 Δεκεμβρίου 1954. Ἐπὶ dietίαν βαρέως ἀσθενῶν παρέδωκε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς Κύριον τὴν 29 Νοεμβρίου 1956.

Κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀειμνήστου κυροῦ Γερμανοῦ τελεσθεῖσαν ἐν τῷ Καθεδρικῷ ναῷ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, τὸν νεκρὸν ἀπεχαιρέτησε ἐξ ὀνόματος τῆς Ἱ. Συνόδου ὁ Σεβ. Σάμου κ. Εἰρηναῖος, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

«Ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ ἀειμνήστε Γερμανέ,

Ἐξ ὀνόματος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου σοῦ ἀπευθύνω τελευταῖον χαιρετισμὸν κατὰ τὴν ἐκδημίαν Σου εἰς τὰς αἰωνίους Μονάς.

Ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐδοκίμασες βαθύτατα ἓνα αἰσθημα ἀποκλίσεως πρὸς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ δὲν ἐδίστασες νὰ ἀφιερῶσες ἑαυτὸν εἰς τὸ ἔργον της εἰς τὴν μεγάλην ἀποστολήν της. Ὅπου δήποτε ἐτάχνης νὰ ὑπηρετήσης, ἀνταπεκρίθης εἰς τὰς προσδοκίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ πληρώ-

ματος. Ὡς Ἱεροκήρυξ καὶ Καθηγητὴς τῶν Θεολογικῶν συνεκίνεις τὸ ἀκροατήριόν Σου καὶ τοὺς μαθητὰς Σου, εἰς τρόπον ὅστε ἡ φυσιογνωμία Σου νὰ προκαλῆ τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην ἐκείνων ὅσοι διέβλεπον εἰς τοὺς λόγους Σου δύναμιν στηρίξεως καὶ οἰκοδομῆς τῶν ψυχῶν των. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐπαρχίας, τὴν ὁποῖαν ἐποίμανες θεοφιλῶς, οὐδέποτε ἠρνεῖσο νὰ ἐπιτελῆς ὅ,τι ἀνταπεκρίνετο εἰς τὴν θεολογικὴν συνείδησιν τοῦ ποιμνίου. Ἡ καλωσύνη Σου, ἡ πραότης τοῦ χαρακτήρος Σου Σὲ ἐπέβαλον εἰς τὴν καθολικὴν ἐκτίμησιν, καὶ τὸ Χριστιανικὸν πλήρωμα τῆς Ἐπαρχίας Σου Σὲ ἐθεώρει ὡς καύχημά του, ἡ δὲ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Σὲ κατέτασσε μεταξὺ τῶν συνετῶν ποιμένων της.

Νόσος ὁμως ἀπροσδόκητος ὑπέσκαψε προῶρας τὴν υγείαν Σου καὶ δὲν ἠδυνήθης νὰ ἱκανοποιήσης πλήρως τὴν συνείδησιν Σου πραγματοποιῶν τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὥραιων δραματισμῶν Σου.

Ἡ Ἐκκλησία, τὴν ὁποῖαν ὑπηρετήσες τόσον πιστῶς, Σὲ προπέμπει μὲ θλίβιν εἰς τὴν τελευταίαν Σου κατοικίαν καὶ εὐχεται ὅπως ὁ Κύριος ἀναπαύσῃ τὴν μακαρίαν Σου ψυχὴν εἰς τὰς σκηνὰς τῶν Δικαίων».

λαών μας, όπως ορθότατα έτονίσθη «θα άσκήση εδερ-
γετικήν και άποτελεσματικήν επίδρασιν διά την δια-
τήρησιν τής ειρήνης και τής σταθερότητος εις τό μέ-
ρος τούτο τού κόσμου».

Ἡ καλύτερα αντιμετώπισις.

Ἡ κρίσις ἡ ὁποία συνετάραξε τήν Μέσην Ἀνατο-
λήν, καί ἡ ὁποία πρὸς στιγμὴν ἠπειλήσεν νέαν πα-
γκόσμιον αἱματοθύελλαν καί τήν καταστροφὴν τοῦ
συχρόνου πολιτισμοῦ, βαίνει πρὸς τήν λύσιν της.

Αἱ ἐπιδρομικαὶ δυνάμεις τῶν Ἀγγλων καί τῶν Γάλ-
λων ἀποικιοκρατῶν ἀποσύρονται εἰς τήν μαρτυρικὴν
μας Κύπρον, τήν ὁποίαν ἐχρησιμοποίησαν ὡς βάσιν
των, καί ἡ ὁποία στενάζει ὑπὸ τὸ βάρος των!

Ὅπως δὴποτε ὁμως, ὁ κόσμος ἀναπνέει ἐλευθερώτε-
ρον. Ἄν καί αἱ ἐστίαί τής ἐξάφρευς καί τοῦ φανατισμοῦ
διατηροῦνται ἀνεπαφοί. Διότι οὔτε τὸ πρόβλημα
τοῦ Σουέζ, οὔτε ἡ Ἀραβοϊσραηλιτικὴ διένεξις ἐρυθμί-
σθησαν. Οὔτε ἡ Κύπρος ἀνέκτησε τήν ἐλευθερίαν της.

Πάντως τὸ ράπισμα τὸ ὁποῖον ὑπέστησαν οἱ «δυ-
ναμικοὶ» ἐπιδρομεῖς, καί τὸ ἄδοξον τέλος τής ἐξάλ-
λου ἐναντίον τής Αἰγύπτου ἐπιθέσεώς των, ὑπὸ τήν
γενικὴν κατακραυγὴν, ἐλπίζομεν, ὅτι θὰ σωφρονίσῃ
εἰς τὸ μέλλον τοὺς ἀδιστακτοὺς. Καί τὸ μέγα δυστό-
χημα εἶναι, ὅτι ἔδωκαν εὐλόγα ἐπιχειρήματα εἰς τοὺς
φανακιστὰς τής εἰρηρικῆς δῆθεν συμβιώσεως τῶν λαῶν,
διὰ νὰ πνίξουν εἰς ὤκεανὸν μαρτυρικοῦ αἵματος τήν
ἡρωικὴν ἐξανάστασιν τής Οὐγγαρίας.

Ἡμεῖς εὐρισκόμενοι εἰς τὸ ἐπίκεντρον τής παγκο-
σμίου αὐτῆς δίνης, ὀφείλομεν μὲ ἀνυστάκτους τοὺς
ὀφθαλμοὺς μας ν' ἀγρυπνῶμεν πάντοτε ἐπὶ τῶν ἐπάλ-
ξεων, καί νὰ χαλυβδώνωμεν τήν ψυχὴν μας μὲ τήν ζέου-
σαν πάντοτε πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν τῶν Πατέρων μας
καί πρὸς τὸν ἐνανθρωπήσαντα Λόγον, ἔτοιμοι πρὸς
πᾶσαν θυσίαν, τήν ὁποίαν τυχὸν θὰ μᾶς ἐπιβάλλῃ ἀδή-
ριτος ἀνάγκη καί ἡ συνείδησις τής ἱστορικῆς ἀποστο-
λῆς τής Φυλῆς μας.

Καί ἄς ἔχωμεν πάντοτε ὑπ' ὄψει μας, ὅτι ὁ καλύ-
τερος τρόπος ἀποφυγῆς τοῦ οἰουδήποτε κινδύνου, θὰ
εἶναι ἡ σωφροσύνη μας, καί ἡ ἐνόησις μας, καί ἡ στερεὰ
μας ἀπόφασις, νὰ τὸν ἀντιμετωπίσωμεν ὅλοι μαζύ, καί
χωρὶς ὑπολογισμὸν θουσιῶν.

Τὸ κήρυγμα τής λιτότητος.

Ἐπεδείχθη προσφάτως ἐπισήμως ἡ ἀνάγκη μεγα-
λυτέρας λιτότητος εἰς τήν ζωὴν μας. Καί συναφῶς ὁ
περιορισμὸς εἰδῶν πολυτελείας, πρὸς ἐξοικονόμησιν
συναλλάγματος διὰ σκοποὺς περισσότερον παραγω-
γικούς.

Δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία, ὅτι παρὰ τὰς κατα-
βαλλομένας πρὸς τοῦτο φιλοτίμους προσπάθειας, ὑπο-
ανεπτυγμένη καί ἀνοργάνωτος εἶναι ἀκόμη ἡ οἰκονο-
μία μας. Διὰ τοῦτο εἶναι ὀρθὴ κατὰ πάντα ἡ ὑπόδειξις
τῆς λιτότητος, καί ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸ δημόσιον
αἶσθημα, ἀλλὰ καί πρὸς τὸ γενικὸν συμφέρον.

Διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συνεχισθῇ, χωρὶς με-
γάλους κινδύνους, ἡ ἐκδηλος ἀντίθεσις πού ἐπικρατεῖ
μεταξὺ τῆς ζωῆς τῆς πρωτευούσης, καί τοῦ τρόπου

μὲ τὸν ὁποῖον ζῆ ὁ ἡμῖς τοῦλάχιστον πληθυσμὸς τῆς
ὑπαίθρου μας, ὁ ὁποῖος διατελεῖ εἰς μόνιμον ἀπαθλί-
ωσιν. Ὑπάρχουν δὲ περιφέρειαι, ὅπου αἱ ἐπικρατοῦσαι
εἰς αὐτὰς κοινωνικαὶ καί ἐκπολιτιστικαὶ συνθήκαι ἐξευ-
τελίξουν κυριολεκτικῶς τὸν ἄνθρωπον. Πῶς εἶναι δυ-
νατὸν νὰ εἰσάγονται π. χ. συνεχῶς αὐτοκίνητα πο-
λυτελείας, καί ταῦτοχρόνως νὰ ὑπάρχουν μυριάδες
Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζονται νὰ εἶδουν μίαν οἰ-
κωδῆποτε ἐργασίαν, χωρὶς νὰ τὸ κατορθώσῃ; Ἀπο-
τελεῖ τοῦτο, νομίζομεν, ἀβδηριτισμὸν, καί ἐντροπήν
δι' ὄλους μας. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐπικρατήσῃ λιτό-
της. Καί τὸ κήρυγμα αὐτὸ πρέπει νὰ γενικευθῇ. Καί
νὰ γίνῃ συνείδησις καί βίωμα ὄλων μας. Ταῦτοχρόνως
δὲ πρέπει νὰ ἀναστηλωθῇ καί ἡ πίστις, καί ὁ κόσμος
νὰ συνηθίσῃ νὰ ἀποταμιεύῃ καί πάλιν τὰς οἰασδήποτε
οἰκονομίας του, ὄχι εἰς χρυσᾶς λίρας, ἀλλὰ εἰς τὰς
Τραπεζὰς καί τὰ διάφορα Ταμιευτήρια.

Τα κεφάλαια, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαραίτητα διὰ νὰ
δημιουργηθῶν πρόοδος καί καλύτεροι ὅροι ζωῆς, μὲ
δημοσίας καί ἰδιωτικὰς ἐπενδύσεις, δὲν δημιουργοῦνται
κατ' ἄλλον τρόπον, παρὰ μὲ τήν ἀποταμίευσιν. Εἶναι
ὁμως δυστυχῶς ἀκόμη ἀνοικταὶ αἱ πληγαὶ ἀπὸ τὰς
ἐπανεπιλημμένας χρεωκοπίας. Καί διὰ τοῦτο, ὄχι ἀπλῶς
δουσιπία ὑπάρχει, ἀλλὰ καί πᾶς σχεδὸν συναλλασ-
σόμενος μὲ τὸ Δημόσιον προσπαθεῖ μὲ κάθε τρόπον
νὰ τὸ καταδολευνθῇ, ἐπειδὴ τὸ θεωρεῖ ἀνελεγκρινὲς
καί κακόπιστον. Δὲν εἶναι βεβαίως τῆς ἀρμοδιότητος
τῶν στηλῶν αὐτῶν νὰ ὑποδεικνῶν οἰκονομικὰ μέτρα.
Ἄλλὰ ἄς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ νομίζομεν ὡς δίκαιον καί
ὡς ὀρθὸν τὸ αἴτημα, ὅπως ἀφεθῶν ἀδέσμευτα τὰ
κεφάλαια τῶν διαφόρων ἀσφαλιστικῶν ὀργανισμῶν,
διὰ νὰ ὑπηρετοῦν λογικῶς καί σωφρόνως—τοὺς ἡσφα-
λισμένους των.

Τοῦτο θὰ τονώσῃ τήν οἰκονομικὴν μας ζωὴν, καί
ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ ἐδεργετήσῃ ἀμέτρητον πλῆθος πτω-
χῶν οἰκονομειάρχων, θὰ ἀποτελέσῃ καί σπουδαίαν συμ-
βολὴν διὰ τήν ἐξυγίανσιν τῆς πίστεως καί τήν ἀπο-
κατάστασιν τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινῶ πρὸς τὸ
Κράτος.

Ἄν μάλιστα συνδυασθῇ τὸ μέτρον μὲ τήν ἐπιβαλ-
λομένην ἀμειλικτον σκληρότητα ἀπέναντι τῶν δια-
φόρων ἀσχημονούντων ἐπιτηδείων, ὁ π ο υ δ ἡ π ο τ ε
καὶ ἂν εὐρισκῶνται οὔτοι, ἔχομεν τήν ἀπόλυτον πεποι-
θησιν, ὅτι θὰ ἀνατείλων κατὰ πολὺ εὐτοχέστεραι ἡμέ-
ραι διὰ τήν χώραν μας.

Ἄξομίμητον παράδειγμα.

Προσφάτως ἰδρύθη ἐν Κοζάνῃ ὁ «Ὁρθόδοξος
Χριστιανικὸς Σύλλογος 40 μάρτυρες». Οὗτος συνε-
χίζει καί ἐπεκτείνει τήν δράσιν τῆς «Ἐστίας», ἥτις,
ὑπὸ τήν πνοὴν ἐμπνευσμένων ἐργατῶν τοῦ Ἐθαγγελ-
ίου, εἶχε προσφέρει ἐν τῷ καιρῷ τῆς κατοχῆς ἀνε-
κτιμήτους ὑπηρεσίας εἰς τὸν μαρτυρικὸν λαὸν τῆς
Δυτικῆς Μακεδονίας.

Ὁ σύλλογος οὗτος ἀπεφάσισε ν' ἀνεγείρῃ ἐν κτί-
ριον, πού θὰ εἶναι Κέντρον τῆς νεότητος. Εἰς αὐτὸ
θὰ εὐρίσκων στέγην καί προστασίαν ἐκλεκτοὶ ἄποροι
νεοί. Τὸ κτίριον, κατὰ τὸ ἐκπονηθὲν σχέδιον, θὰ ἔχη
τρεις ὀρόφους. Ὁ πρῶτος ὀρόφος, ἐκτὸς τῶν Γρα-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ίερά Σύνοδος

Ἡ Ἱ. Σύνοδος κατὰ τὴν Συνεδρίαν Αὐτῆς τῆς 3ης τρέχοντος ἤκουσε τοῦ Μακ. Προέδρου αὐτῆς ἀγγέλλοντος εἰς αὐτὴν τὸν ἐπισυμβάντα θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Μητρ. πρῶην Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κυροῦ Γερμανοῦ, καὶ πλέκοντας τὸ ἐγκώμιον αὐτοῦ διὰ τὰς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν παρασχεθείσας παρ' αὐτοῦ ὑπηρεσίας. Μετὰ τὴν λήξιν τῆς ὡς ἄνω Συνεδρίας ἐτελέσθη τρισάγιον εἰς τὸ Συνοδικὸν παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ μεταστάντος ἱεράρχου. Περί τῆς κηδείας αὐτοῦ καταχωρίζονται σχετικαὶ εἰδήσεις εἰς ἄλλην σελίδα τοῦ παρόντος.

— Ὁ Πρόεδρος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς «Θεμάτων Πανορθόδοξου Προσυνόδου» Σεβ. Μητρ. Ὑδρας κλ. κ. Προκόπιος κατὰ τὴν ὡς ἄνω Συνεδρίαν ἔθεσεν ὑπ' ὄψιν τῆς Ἱ. Συνόδου τὸν ἐπεξεργασθέντα ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς «Κατάλογον τῶν Θεμάτων τῆς Διορθόδοξου Προσυνόδου» ἐκ πέντε κεφαλαίων ἀποτελούμενον, τὸν ὁποῖον ἡ Ἱ. Σύνοδος τροποποίησασα, διεβίβασε δι' ἐγκυκλίου αὐτῆς πρὸς ἅπαντας τοὺς ἱεράρχας τῆς ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοὺς καθηγητὰς τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης διὰ νὰ ἐνεργήσωσι συμφώνως ταῖς ἐν τῇ Ἐγκυκλίᾳ περιλαμβανομέναις ὁδηγίαις. Κατὰ τὴν αὐτὴν Συνεδρίαν ἀπεφασίσθη ὅπως εἰς τὴν «Ἐπιτροπὴν Θεμάτων Διορθόδοξου Προσυνόδου», ἀποτελουμένην ἐκ τῶν Σεβ. Ὑδρας, Σάμου, Σερρών

καὶ τῶν καθηγητῶν κ. κ. Π. Μπρατσιώτου, Π. Τρεμπέλα καὶ Ἰω. Καρμίρη, συμπεριληφθῶσιν καὶ οἱ ὁμότιμοι καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου κ. κ. Β. Στεφανίδης, Δ. Μπαλάνος καὶ Ἀ. Ἀλιβιζάτος.

— Κατὰ τὴν ὡς ἄνω ἐπίσης Συνεδρίαν ἀπεφασίσθη ἡ ἀποστολὴ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς Σεβ. ἱεράρχας περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις συγκλήσεως τοῦ Α' Συνεδρίου τῶν Ἱεροκρητικῶν, ὅπερ θὰ πραγματοποιηθῆ ἀπὸ τῆς 28ης Ἰανουαρίου μέχρι τῆς 3ης Φεβρουαρίου τοῦ προσεχοῦς ἔτους 1957

— Ὁ Μακ. Πρόεδρος κατὰ τὴν Συνεδρίαν τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς 10ης τρέχοντος εἰσηγήθη ὅπως συγκροτηθῆ ἐπιτροπὴ πρὸς μελέτην τοῦ Ἐφημεριακοῦ ζητήματος (Ἐκπαίδευσις, μισθοδοσία κλπ.) καὶ ὡς μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐνεκρίθησαν ὁ Σεβ. Μητρ. Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰάκωβος, ὁ Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Παπαχρήστου, ὁ τέως Διευθυντὴς τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. βουλευτῆς κ. Ἄγγελος Καμβύσης καὶ ὁ Διευθύνων τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. κ. Ζαφείριος Κέπετζης.

— Εἶτα ὁ Μακ. Πρόεδρος τῆς Ἱ. Συνόδου ἠχρήθη τὰ δέοντα τοῖς Σεβ. Συνοδικοῖς ἐπὶ τῇ κατὰ τὴν ὡς ἄνω Συνεδρίαν γενομένη διακοπῇ τῶν Ἐργασιῶν τῆς Ἱ. Συνόδου, λόγω τῶν ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δωρόθεος τῇ 28 παρελθόντος μηνὸς Νοεμβρίου ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ρόδου κ. Σπιριδωνος, Καρπάθου καὶ Κάσου κ. Ἀποστόλου, Λέ-

φείων, θὰ περιλαμβάνῃ μίαν μεγάλην αἰθουσαν λαϊκῶν μαθημάτων καὶ διαλέξεων. Ὁ δεῦτερος ὄροφος θὰ εἶναι δωμάτια καὶ εὐρύχωροι κοιτῶνες διὰ τοὺς ἀπόρους μαθητὰς καὶ ἐργαζομένους νέους. Ὁ δὲ τρίτος ὄροφος θὰ στεγάσῃ μίαν λαϊκὴν βιβλιοθήκην καὶ θὰ εἶναι ἀναγνωστήριον τῶν νέων.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη, ἡ ὁποία ἤρχισεν ἤδη νὰ πραγματοποιηθῆ, δὲν εἶναι μόνον ἀξία θεομῶν συγχαρητηρίων, ἀλλ' ἀποτελεῖ καὶ ἀξιωματικὸν παράδειγμα. Ἀσφαλῶς ἡ πνευματικὴ κατάστασις τῶν ἐπαρχιῶν θὰ ἦτο πολὺ καλυτέρα, ἐὰν ὑπῆρχον εἰς αὐτὰς πολλοὶ τοιοῦτοι σύλλογοι μὲ τοιαύτην ἀγαθοεργὸν δρασίαν.

Ἀξιέπαινος ἀπόφασις.

Ἡ Παγκόσμιος Συνδιάσκεψις Κοινωνικῆς Προνοίας, κατὰ μίαν πρόσφατον σύνοδον αὐτῆς εἰς τὸ Μόναχον τῆς Γερμανίας, εἰς τὴν ὁποίαν μετέσχον ἐπιστήμονες καὶ ὀργανισμοὶ 52 κρατῶν, ἀπεφάσισε νὰ δίδῃ κατὰ διείλαν, εἰς μνήμην τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς καθηγητοῦ Ρενὲ Σάντ, ἐν βραβεῖον εἰς τὴν προσωπικότητα ἐκείνην, ἡ ὁποία συνετέλεσε περισσότερον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ καλλιέργειαν τῶν ἰδανικῶν τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη εἶναι ἀξία ἰδιαιτέρας ἐξάσεως καὶ παντὸς ἐπαίνου. Εἰς μίαν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν θεοποιῶνται οἱ σημειῶντες διὰ τῶν ποδῶν ἢ τῶν χειρῶν διάφορα ἀθλητικὰ «ρεκόρ» εἰς μίαν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν χορηγοῦνται τόσα βραβεῖα εἰς τὰ διάφορα «καλλιστεῖα», εἰς διαφόρους κινηματογραφικὸν ἀστῆρας καὶ διὰ ποικίλους ἐξωφρενισμούς, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ εὐρίσκωνται τρόποι

παροχῆς ἡθικῶν ἀμοιβῶν καὶ εἰς τὰς προσωπικότητας ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι σημειῶνουν ἀληθινὰ ρεκόρ εἰς τὸν στίβον τῶν πνευματικῶν ἀγωνισμάτων. Πνευματικὸν δὲ ἀγώνισμα ὑψίστης σπουδαιότητος εἶναι καὶ ἡ ἀσκήσις τῶν ἔργων τῆς κοινωνικῆς προνοίας καὶ τῆς ἀνακουφίσεως τῆς ποικίλης δυστυχίας. Εἶναι πλέον καιρὸς νὰ γίνωνται εὐρύτερον γνωστοὶ καὶ οἱ ἥρωες τῆς κοινωνικῆς δράσεως μὲ τὴν ποροχὴν ἡθικῶν βραβείων καὶ τιμητικῶν διακρίσεων εἰς αὐτούς.

Πρέπει νὰ εἴμεθα ὑπερήφανοι.

Τὸ διὰ πρώτην φορὰν διδόμενον βραβεῖον διὰ τὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν, περὶ τοῦ ὁποίου ἐκάμαμεν λόγον εἰς τὴν προηγουμένην παρατήρησίν μας, ἀπεφασίσθη νὰ δοθῆ εἰς τὴν Α. Μ. τὴν Βασίλισσαν τῶν Ἑλλήνων Φρειδερίκην δι' ὅσα αὕτη ὑπὲρ τῆς περιθάλψεως καὶ ἀνακουφίσεως τῆς κοινωνικῆς δυστυχίας ἔπραξε καὶ πράττει. Εἰς ἐκτέλεσιν δὲ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἦλθον πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς Ἀθήνας ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Διεθνούς Ὁργανώσεως Κοινωνικῆς Προνοίας κ. κ. Χάινες καὶ Σάρκ καὶ ἐνεχείρισαν εἰς τὴν Βασίλισσαν Φρειδερίκην τὸ βραβεῖον τοῦτο. Τοιοῦτοτρόπως ἡ λαοφιλεῖς Βασίλισσά μας εἶναι ἡ πρώτη προσωπικότης, ἡ ὁποία ἔτυχε τοῦ βραβεῖου τούτου.

Τὸ γεγονός αὐτὸ πρέπει νὰ γεμίσῃ ἀπὸ ὑπερηφάνειαν τὴν ψυχὴν ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Διότι πραγματικῶς ἡ Βασίλισσα τῶν Ἑλλήνων ἀναπτύσσει ἀκαταπόνητον δραστηριότητα εἰς τὸν τομέα τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας, δίδουσα εἰς πάντας τὸ παράδειγμα τῆς ἀσκήσεως τοῦ ἔργου τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης.

ρου κ. Ίσιδώρου, και Μελίτης κ. Ίακώβου ως και του κ. Κωστή Μπαστιά.

— Τῆ 29 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος μεταβὰς περὶ τὰς μεσημβρινὰς ὥρας εἰς τὴν Γιουγκοσλαβικὴν Πρεσβείαν συνεχάρη τὸν Πρεσβυτὴν κ. Παβίτσεβιτς ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ ἐορτῇ τῆς χώρας του.

— Τῆ 3. 30' μ. μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Μακαριώτατος προέστη τῆς κηδείας τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου πρ. Γόρτυνος κυροῦ Γερμανοῦ.

— Περὶ δὲ τὰς βραδυνὰς ὥρας τῆς ἰδίας ἡμέρας ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἀνταποδίδων τὴν πρὸ ἡμερῶν γενομένην ἐπίσκεψιν τοῦ Ἀμερικανοῦ Πρεσβυτοῦ κ. Γεωργίου Ἀλλεν ἐπισκέφθη αὐτὸν εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν Πρεσβείαν.

— Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος τῆ 30ῆς λήξαντος μηνὸς Νοεμβρίου ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ κ. Λαγάκου Εἰσαγγελέως, τοῦ κ. Βουρδουμπᾶ Βουλευτοῦ τ. Ὑπουργοῦ, τοῦ κ. Πουλίτσα Ἀκαδημαϊκοῦ τ. Προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

— Ἐπίσης τῆ αὐτῆς ἡμέρας ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ γλύπτου κ. Καπάντα, ὅστις καὶ παρέδωκεν εἰς τὸν Μακαριώτατον γλυπτὴν σύνθεσιν ἐπὶ μετάλλου παριστάνουσαν τὸν ἀειμνήστου Σμύρνης Χρυσόστομον προοριζομένην διὰ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου κ. Μακάριον. Τὸν ἐν λόγῳ καλλιτέχνην ὁ Μακαριώτατος ἠξαρτίστησεν θερμῶς.

— Τῆ αὐτῆς ἡμέρας ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐπεσκέφθη τὸν ἐορτάζοντα Ἀντιπρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως κ. Ἀνδρέαν Ἀποστολίδην.

— Τῆ 4ῃ λήγοντος μηνὸς Δεκεμβρίου ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος παρέστη κατὰ τὴν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ τελεσθεῖσαν πανηγυρικὴν θ. Λειτουργίαν ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν Ἱεροψαλτῶν.

— Τῆ αὐτῆς ἡμέρας ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Χριστουπόλεως κ. Ἀμβροσίου τοῦ καθηγητοῦ κ. Οἰκονομοπούλου τοῦ στρατηγοῦ κ. Κουρούκλη τῆς κ. Μαρίας Δερτιλῆ.

— Ἐπίσης τῆ αὐτῆς ἡμέρας ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος παρεκάθησε εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν παρετεθὲν γεῦμα εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον «Πτὶ Παλαί» πρὸς τιμὴν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Σεβ. Μητροπολιτῶν Σάρδεων Μαξίμου καὶ Ἰκονίου κ. Ἰακώβου.

— Ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τὴν μὲν πρωΐαν τῆς 5ῃς λήγοντος μηνὸς ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Δικηγόρου κ. Ροζάκη, τὰς δὲ ἀπογευματινὰς ὥρας παρεκάθησε εἰς τὸ παρὰ τῆς Ἱ. Συνόδου παρετεθὲν ἐν τῷ Μεγάρῳ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τέιον πρὸς τιμὴν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Σεβ. Μητροπολιτῶν Σάρδεων κ. Μαξίμου, Ἰκονίου κ. Ἰακώβου καὶ Μελίτης κ. Ἰακώβου. Μετὰ τῶν ἁγίων Συνοδικῶν παρεκάθησε καὶ ὁ παρὰ τῆ Ἱ. Συνόδου Β. Ἐπίτροπος καθηγητῆς κ. Ἱ. Καμίρης.

— Τῆ 11ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἀνεθῶν εἰς τὰ Ἀνάκτορα Τατοῦο ἐγένετο δεκτὸς εἰς μακρὰν ἀκρόασιν ὑπὸ τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης.

— Τῆ 12ῃ λήγοντος μηνὸς ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐχοροστάτησεν κατὰ τὴν ἐν τῷ Ἱ. Ναῶ τοῦ Ἁγίου Σπυριδωνος Πειραιῶς τελεσθεῖσαν πανηγυρικὴν λειτουργίαν.

— Ἐκπροσώπων τὴν Α. Μ. τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Εὐρίπου κ. Ἀλέξιος παρέστη τῆ 4ῃ λήγοντος, ἐορτὴν τῆς Ἁγίας Βαρβάρας, εἰς τὴν ἐν Μεγάλῳ Πεύκῳ ἐπίσημον τελετὴν τοῦ Πυροβολικοῦ.

Ἡ τελετὴ τῆς εἰσόδου τῶν νέων φοιτητῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν

Κατὰ τὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν γενομένην τῆ 29ῃ Ὀκτωβρίου 1956 ἐπίσημον τελετὴν ὀρκωμοσίας τῶν νέων φοιτητῶν παρισταμένων τοῦ Πρυτάνεως, τῆς Συγκλήτου, τῶν Καθηγητῶν καὶ τῶν Πανεπιστημιακῶν Ἀρχῶν, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σάμου κ. Εἰρηναῖος, ἐκ προσώπου τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δωροθέου καὶ τῆς Ἱερᾶς

Συνόδου προσεφώνησε τούτους διὰ τῆς κατωτέρω μεστῆς ὑψηλῶν ἐννοιῶν προσλαλιᾶς:

« Ἀγαπητοὶ νέοι φοιτηταί,

Ἐξ ὀνόματος τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Μακαριώτατου Προέδρου της, παρίσταμαι κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ὀρκωμοσίας σας, ἵνα μεταδώσω καὶ μεταδίδω τὰς εὐχὰς καὶ ἐδ-λογίας τῆς Ἐκκλησίας εἰς ὅλους ὑμᾶς ὅσοι ἐνεγράφητε ἐφέτος εἰς τὰς διαφόρους σχολὰς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ ἀνωτάτου τοῦτον ἐκπαιδευτικοῦ ἰδρυμάτος τῆς χώρας.

Εἶναι ἀληθές ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον διὰ τῶν σοφῶν διδασκάλων του πρόκειται νὰ καταρτίσῃ τὰς προσωπικότητάς σας εἰς ἐπιστήμονας καὶ νὰ σᾶς ἀναδείξουν ὡς τοὺς μέλλοντας ἡγέτας τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας. Αἱ ἐπιστημονικαὶ γνώσεις πρόκειται νὰ πλουτίσουν τὸν νοῦν σας ἀλλὰ συγχρόνως νὰ καθίσουν εἰς τὴν συνειδήσιν σας βαθυτέραν τὴν εὐθύνην τῆς ζωῆς. Ἡ ἐπιστημονικὴ γνώσις ἐξηγεῖ τὸ νόημα τῆς ζωῆς ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων, ἀλλὰ τὸ νόημα τῆς ἱστορίας τοῦ ἔθνους τὸ ἀποσαφηνίζει περισσότερο ἢ ἑλληνοχριστιανικῆς μας παράδοσις. Ὅταν μὲ τὴν θείαν ἐδ-λογίαν διανύσῃτε τὰ ἔτη τῆς φοιτήσεώς σας, δὲν θὰ πρέπει νὰ κωριαρχηθῆτε μόνον ἀπὸ τὰς ἐπιστημονικὰς σας γνώσεις, διὰ νὰ σχηματίσῃτε ἐξ αὐτῶν ἰδιὴν σας κοσμοθεωρίαν πρὸς λύσιν τῶν μεγάλων προβλημάτων τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς. Ὑπάρχουν ἀλήθειαι, τὰς ὁποίας ἀναστηλώνουν αἱ θετικαὶ ἐπιστήμαι καὶ ἀναφέρονται εἰς τὴν Φύσιν καὶ εἰς τοὺς Νόμους ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐκφράζονται αἱ κινήσεις τῆς, αἱ λειτουργίαι της. Ὑπάρχουν ἐμπειρίαι τῶν γενεῶν, αἱ ὁποιαὶ ἐπωφελέθησαν τῆς προόδου τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν καὶ ἐδημοσίωσαν τὸν θαυμαστὸν καὶ περίπλοκον τοῦτον τεχνικὸν πολιτισμὸν, ὁ ὁποῖος συνεκέντρωσε κολοσσιαίαν δύναμιν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀνθρώπου. Ἐν τοῖτοις τὸ πνεῦμα, ἡ Ἐλευθερία, ὁ ἄνθρωπος ὡς προσωπικότης, εἶναι ἀλήθεια πὸν παραμένουν ἀνεξερεύνητοι ἀπὸ τὰς ἐπιστημονικὰς μεθόδους ποὺ ἐπίσκοπονται εἰς τὴν χώραν τοῦ μυστηρίου. Ἡ δολοκλήρωσις τοῦ πολιτισμοῦ συντελεῖται ἀπὸ τὴν βίωσιν τῶν μυστηριωδῶν ἀληθειῶν ὅς εἶναι ὁ Θεός, ὁ ἄνθρωπος ὡς πρόσωπον, ἡ Ἐλευθερία ὡς πηγὴ δημιουργικῆς δυνάμεως, ὡς πηγὴ τοῦ δικαίου, ὡς αἰσθημα ἀλληλεγγύης καὶ ἀγάπης μεταξὺ τῶν λαῶν. Ὁ ἀρχαῖος Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς ὡς τὸν ἐδιδάχθητε εἰς τὰ κλασσικὰ γυμνάσια ἀπὸ τὰ ὁποῖα προέρχεσθε, συνυφάνθη μὲ τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐφανίσθη ὡς Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία. Ἐντεῦθεν ὅλη ἡ ζωὴ τοῦ ἔθνους κατὰ τὸν μεσαίωνα ὑπέβησε μεγαλειώδης, καὶ ὁ Βυζαντινὸς πολιτισμὸς τοῦ ὁποῖου ὁ ἔντονος χαρακτήρ εἶναι χριστιανικὸς ἐσημειώθη ὡς ἓνα φῶς ποὺ ἐφώτιεν ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς. Οἱ Ἥρωες, οἱ Μάρτυρες, οἱ Ἅγιοι, οἱ Μεγάλοι Ἑλληνες Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι σήμερον μὲ τὴν ἀρετὴν τῶν καθοδηροῦν ὅλους μας καὶ αὐτὴν τὴν Νεότητά εἰς τὴν δόξαν τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ δοξασμοῦ τῆς ζωῆς, εἶναι γεννήματα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου ἐμπνεομένου ἀπὸ τὴν Θεανδρικὴν προσωπικότητα τοῦ Ἰησοῦ.

Αἱ ἐπὶ μέρους ἐπιστημονικαὶ ἀλήθειαι ἐνῶ εἶναι χρησιμότητες εἰς τὴν ζωὴν δὲν δύναται νὰ ἱκανοποιήσουν πλήρως τὸν πονεμένον ἄνθρωπον, ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται μίαν ὀδύνην βαθεῖαν, ὅταν βλέπῃ ὅτι ἡ ζωὴ εἰς μὲν τὴν βιολογικὴν της σειρὰν ἐμφανίζεται ὡς ἀσθένεια, ὡς θάνατος, εἰς δὲ τὴν ἠθικὴν της γραμμὴν ὡς κακία, ὡς φθόνος, ὡς φόβος, ὡς πόλεμος. Δὲν δύναται ὁ ἄνθρωπος διὰ τῶν ἰδίων του δυνάμεων νὰ ὑπερικήσῃ τοὺς νόμους τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου καὶ ἀναζητῆ ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του λυτρωτικὴν δύναμιν, τὴν ὁποῖαν ἀνεύρισκε μόνον εἰς τὸν Θεόν. Ἡ πορεία τῆς ἱστορίας εἶναι ἓνας ἀγὼν τῆς ἐλευθέρως προσωπικότητος τοῦ ἀνθρώπου πὸν πραγματοποιεῖ ἐκάστοτε τοὺς παλμὸς τῆς ἐλευθερίας, πὸν τὸν μεταβάλλει εἰς ἀνωτέρας μορφὰς πολιτισμοῦ. Μόνον μὲ τὸν Θεόν συνδυαζομένη ἡ Ἐλευθερία, μόνον μὲ τὴν σύμπραξιν Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου προάγεται ἡ ζωὴ καὶ μεγαλοῦρη καὶ ἀπαιτοβλεπὴ καὶ κατακτᾷ τὴν αἰωνιότητα καὶ τὴν ἀθανασία. Αὐτὸς εἶναι ὁ δρόμος τῆς ἀληθείας ὡς διεκέρυξεν ὁ Κύριος «Ἐγὼ εἰμὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ».

Ὀδοὶ ματαίως αἱ Ἑλληνίδες μητέρες σας διέπλυσαν τὴν ψυχὴν σας μὲ τὰς παραδόσεις τοῦ ἔθνους, τὰς ἐσφράγισαν μὲ τὰ ἑλληνοχριστιανικὰ βιώματα τῶν γενεῶν καὶ ἀνεστήλωσαν εἰς τὴν συνειδήσιν σας τὰς ἠθικὰς καὶ πνευματικὰς ἀξίας, πὸν εἶναι οἱ θεμελιώδεις κανόνες τῆς ζωῆς. Ἐπὶ τῆς γραμμῆς

τῆς ἑλληνοχριστιανικῆς ἱσταμένοι θὰ δυνηθῆτε νὰ συνειδητοποιήσετε μὲ τὰς ἐπιστημονικὰς γνώσεις σας βαθύτερον ὅσα ἔχετε παραλάβει ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν οἰκόν σας καὶ τὰ γυναικεία σας ὡς θρησκευτικὴν καὶ ἔθνικὴν παραδόσιν. Ἐντὸς αὐτῆς τῆς παραδόσεως καταρτιζόμενοι μέλλετε νὰ δικαιώσετε τὰς ἐλπίδας καὶ προσπάθειάς τῶν σοφῶν διδασκάλων σας, νὰ ἀποβῆτε ἢ χαρὰ τῶν γονέων σας καὶ τὸ κῆρυγμα τῆς Ἁγίας μας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Ἔθνους».

ΕΠΑΡΧΙΑΙ

Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος

Καθ' ἃ ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν, τῆ 6ῃ Ἰσταμένου μηνὸς ἐπραγματοποιήθη τὸ τέταρτον Γενικὸν Ἱερατικὸν Συνέδριον τῶν Ἱερέων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Κυρίλλου. Παρέστησαν 220 ἱερεῖς. Τὸ Συνέδριον ἤρχισε διὰ θείας Λειτουργίας, χοροστανοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου. Γενικός εἰσηγητὴς ἦτο ὁ Σεβασμιώτατος, ὁμιλήσας διὰ μακρῶν καὶ διαγράψας τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ ἐφημερίου

Ἐν συνεχείᾳ ἀνεπτύχθησαν τὰ κάτωθι θέματα : 1) Αὐτοκριτικὴ καὶ Βίβλος, 2) Ἡ μορφή τοῦ Ἱερέως καὶ τὸ ἔργον του, 3) Ὁ Ἱερεὺς ὡς λειτουργός, ὡς πνευματικός καὶ ὡς κοινωνικός παράγων, 4) Ἐνας ἔχθρος τῆς Ἐκκλησίας (χιλιασμός), 5) Πῶς βλέπουν τὸν ἱερὸν Κλήρον οἱ λαϊκοί. Ἐν τέλει τοῦ Συνεδρίου ὁ Σεβασμιώτατος ὁμίλησε περὶ τῆς ἀνάγκης ἰδρύσεως ἐν Καρδίτῃ Ὁρφανοτροφείου.

Συγκέντρωσις Ἐπιστημόνων. Τὴν ἐσπέραν τοῦ Σαββάτου 24 τρέχοντος μηνὸς ἐγένετο ἐν Καρδίτῃ ἡ ἑναρξίς τῶν συγκεντρώσεων τῶν ἐπιστημόνων Καρδίτσης καθ' ἣν ὁμίλησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος κ. Κύριλλος ἀναπτύξας τὸν σκοπὸν τῶν συγκεντρώσεων αὐτῶν ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ δημιουργία χριστιανικῆς κινήσεως μεταξὺ τῶν ἐπιστημόνων τῆς Μητροπολιτικῆς περιφέρειᾶς Θεσσαλιώτιδος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Κερκύρας καὶ Παξῶν

Ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν, ὅτι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Μεθόδιος ἐξαπέλυσε πρὸς τὸ εὐσεβὲς πλήρωμα τῆς Ἱερᾶς αὐτοῦ Μητροπόλεως παραινετικὴν ἐγκύκλιον.

Διὰ ταύτης κάμνει ἐκκλησίαν στροφῆς πρὸς τὰς ἑλληνικὰς καὶ ὀρθοδόξους παραδόσεις, ὅπου εὐρίσκεται ὁ γνήσιος πολιτισμός. «Προσήλωσις, ἐπιλέγει, ὄλων εἰς τὴν ὀρθόδοξον πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν, εἰς τὸ ἑλληνορθόδοξον φρόνημα, ἀνάκλησις εἰς ἠθικὴν ἐλευθερίαν, δι' ἀπομακρύνσεως πάσης αἰσχροτήτος, θὰ μᾶς κατευθύνῃ εἰς ἀνώτερον πολιτισμὸν. Καὶ τοιοῦτος εἶναι μόνον ὁ γνήσιος ἑλληνοχριστιανικός».

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας

Καθ' ἃ γράφει ἡ «Διδαχὴ», μηνιαῖον ἐπίσημον ὄργανον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, τῆ 10ῃ παρ. μηνὸς Νοεμβρίου καὶ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ Ἑσπερινοῦ ἔλαβε χώραν ἡ ἱεροτελεστία τῆς ρασοφορίας τῶν ἱεροσπουδαστῶν τῆς Α' τάξεως τοῦ Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου προστάντος τῆς ἱεροτελεστίας καὶ προσφωνήσαντος καταλλήλως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομου.

—Τῆ 14ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐγένετο ἡ ἑναρξίς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας εἰς ἅπασαν τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν. Τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἀνέρχονται εἰς 217, ἐξ ὧν 12 Ἀνωτέρου κύκλου, 15 Μέσα καὶ 190 Κατώτερα. Θὰ διδάξουν δὲ εἰς αὐτὰ οἱ κληρικοί τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ λαϊκοὶ θεολόγοι καθηγηταὶ καὶ ἱεροσπουδασταί.

—Ἐπίσης τῆ 20 π. μ. ἤρξαντο ἐν Καλάμαις καὶ Μεσσήνῃ καὶ τὰ ἑσπερινὰ κηρύγματα καθ' ἕκαστον Σάββατον καὶ καθ' ἕκαστην Κηριακὴν.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς ἀνορθώσεως τῶν κατεστραμμένων Ἐκκλησιῶν, ἡ διατελοῦσα ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶ, συνεχίζει τὰς συσκέψεις τῆς ἐξετάζουσα τὰς ἐκθέσεις καὶ τοὺς καταλόγους ζημιῶν, τὰς ὁποίας ὑποβάλλουν αἱ Ἐφοροεπιτροπῆ καὶ αἱ Ἐπιτροπῆ τῶν διαφόρων Κοινοτήτων. Οἱ δὲ Ἀρχιτέκτονες περιέρχονται τοὺς ἱ. Ναοὺς καὶ διαπιστώνουν ἐπὶ τόπου τὰς ζημίας ἐπὶ τῆ βάσει τῶν ὑποβληθεισῶν ὑπὸ τῶν Κοινοτήτων ἐκθέσεων. Μετὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν ζημιῶν θὰ ἀρχίσουν ἀμέσως αἱ ἐπισκευαί.

Ἅγιον Ὅρος

Ὅταν ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος, ὁ Ἀθωνίτης, ἐκτίζε τὴν Λαύραν του ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, περὶ τὰ μέσα τοῦ 10ου αἰῶνος, διερεθίζων οὕτω τὴν εὐσέβειαν τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου εἰς μίμησιν, ἦτο ἀδύνατον νὰ φαντασθῆ, ὅτι ὁ ἀπόκοσμος Ἄθως θὰ ἐφείλκε κάποτε τὸ πολυεθνὲς ἐνδιαφέρον τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου, ἐπὶ ζημίᾳ τῆς ἀπερισπάστου διαβιώσεως τῶν μοναχῶν.

Τὸ Ἅγιον Ὅρος, δὲν εἶναι τῶρα ἀπλῶς μοναστικὸν κέντρον. Εἶναι καὶ ἓνα ἀπέραντον ἀγιογραφικὸν καὶ ἀγιολογικὸν μουσεῖον, ἀπόλοιπον βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ. Αἱ ἐργασίαι τοῦ Φαλμεράδερ πρὸ ἑνὸς καὶ πλείον αἰῶνος, τοῦ Κρουμπάχερ πρὸ ἡμίσεος, εἰς τὰς κοινοβριθεῖς Βιβλιοθήκας τῶν χειρογράφων, καὶ τὸ πρὸ 40ετίας τοῦ Μιλλὲ εἰς τὰς νωπογραφίας τῶν ἱερῶν Μονῶν, προεκάλεσαν τὴν καχυποψίαν τῶν Ἀγιορειτῶν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ὅμως τῆς καταγραφῆς εἰς τὸν περίφημον κατάλογον τοῦ Λάμπρου τῶν πολυτίμων Κωδίκων, καὶ τῆς εἰς μέγα λεύκωμα δημοσιεύσεως τῶν νωπογραφιῶν, οἱ ἀγαθοὶ μοναχοὶ ἀπώλεσαν κυριολεκτικῶς τὴν ἡσυχίαν των ἀπὸ τοῦ ἐπισκόπευτος.

Ἐφέτος ἰδιαιτέρως, ἀλλεπάλληλα κύματα ἐπισκεπτῶν διὰ μελέτας, προσκνητῶν καὶ τουριστῶν κατέκλυζον τὰς Μονὰς καὶ τὰς Σκήτας, γεγονός ὀφειλόμενον εἰς τὸ αὐξηθὲν ἐνδιαφέρον, ἰδίᾳ τῶν Δυτικῶν, διὰ τὸν Βυζαντινὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν Μυστικὴν Θεολογίαν τῆς Ἀνατολῆς, ἡ πρὸς τὴν ὁποίαν διψαλέα αὐτῶν στροφῆ, τεκμηριούται ἀπὸ τὰς πολλὰς, ἐν τῇ Δύσει, ἐκδόσεις περὶ Ἁγίου Ὄρους καὶ ὀρθοδόξων κειμένων. Ἐνώπιον τοιοῦτου φαινομένου, καθ' ὃ εὐλαβῶς ἀποτιθένται τὰ ἄνητ τῶν στοχασμῶν τοῦ δυτικοῦ κόσμου, πρὸς τὴν μεσαιωνικὴν ταύτην Ἀκρόπολιν, ποῖον τὸ καθήκον ἡμῶν τῶν Ἀγιορειτῶν; Ἰδοὺ τί πρέπει νὰ σκεφθῶμεν σοβαρῶς.

—Δὲν εἶναι ἔξω ἀπὸ τὰ σύγχρονα διαφέροντα τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ τῆς ἱστορικῆς του πορείας τὰ πρόσωπα, ἄτινα, ὡς φορεῖς κρατικῆς ἐξουσίας, διαδραματίζουν σημαντικὸν ρόλον ἐν τῇ διοικήσει αὐτοῦ. Ὡς γνωστὸν, δυνάμει τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ Ἁγ. Ὄρους, τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, οὕτινος ἀναφαίρετον τμήμα ἀποτελεῖ ἡ ὁμώνυμος χερσόνησος ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ τοῦ μονοπροσώπου θεσμοῦ τοῦ πολιτικοῦ Διοικητοῦ, ὅστις συνεργάζεται στενῶς μετὰ τῆς Ἱερᾶς Κοινοτήτος. Ἀπὸ τετραετίας τὸ Κράτος συμπάθες ἔστρεψε βλέμμα πρὸς τὸν γηραιὸν Ἄθωνα. Καὶ μᾶς ἀπέστειλε, κατόπιν μακρᾶς τάλαιπωρίας διὰ τὴν ἐποπτεῖαν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τὸν κ. Κωνσταντόπουλον, ἀνθρωπὸν γνωρίζοντα τὴν τεραστίαν ἀξίαν τοῦ μοναχικοῦ θεσμοῦ καὶ ὅστις τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ἁγ. Ὄρους ἐνεστερνίσθη ὡς ἰδικὴν του. Εἰς αὐτὸν, κατὰ μείζονα λόγον, ὀφείλεται ἡ μεταπολεμικὴ Ἀθωνιάς, ἡ εἰρηνοποίησις τῆς ἀμφικτυονίας τῶν Ἀντιπροσώπων, ἡ προβολὴ τοῦ Ἁγ. Ὄρους εἰς ἡμετέρους καὶ ξένους, καὶ αἱ ἀναστηλωτικαὶ τῶν μνημείων τοῦ Βυζαντίου ἐργασίαι. Ὅ,τι ἀποτελεῖ σήμερον τὴν εὐχὴν τῶν Ἀγιορειτῶν, εἶναι ἡ παράτασις τῆς θητείας του, διότι, ὁμολογουμένως, δι' αὐτοῦ ἀναμένομεν εἰσέτι πολλὰ.

Ἐκκλησία Κρήτης

Καθ' ἃ ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν, τῆ 22ᾳ λήξαντος Ὀκτωβρίου συνεκροτήθη ἐν Ἡρακλείῳ καὶ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κρήτης κ. Εὐγενίου τὸ Δ' Ἱερατικὸν Συνέδριον τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου αὐτοῦ. Παρέστησαν ὁ θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀρκαδίας κ. Τιμόθεος, αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως, οἱ διευθύνται τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας καὶ τῶν Σχολείων τῆς

μέσης 'Εκπαιδευσεως 'Ηρακλείου. Κατ' αυτό συνεζητήθησαν τὰ ἐξῆς θέματα: 1) Τὸ πρόβλημα τοῦ 'Εκκλησιασμοῦ. 2) 'Ο 'Ιερεὺς καὶ τὰ σύγχρονα ρεύματα. 3) Τί διδάσκουν οἱ 'Ι. Κανόνες περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς 'Ι. 'Εξομολογήσεως. 4) Τὸ Διοικητικὸν καθεστὼς τῆς ἐν Κρήτῃ 'Εκκλησίας εἶναι προνόμιον καὶ ἰδεῶδες σύστημα διοικήσεως. 5) 'Η πνευματικότης τοῦ 'Ιερέως καὶ αἱ ἐκδηλώσεις αὐτῆς εἰς τὴν δημοσίαν αὐτοῦ ζωὴν. 6) Τὰ σύγχρονα προβλήματα τῆς χριστιανικῆς οἰκογενείας. 7) 'Η πρεσβυτέρα ὡς συνεργάτις τοῦ 'Ιερέως. 8) 'Ο 'Ιερεὺς καὶ τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον.

—'Η Α. Σ. προσέλαβεν ὡς Πρωτοσύγκελλον αὐτοῦ τὸν παν. 'Αρχιμ. κ. Φιλόθεον Βουζουναράκη, ἀπόφοιτον τῆς ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

'Αρχιεπισκοπὴ 'Αμερικῆς

'Η 'Ελληνικὴ 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία 'Αμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου μετὰ πέντε ἄλλων ἀδελφῶν 'Εκκλησιῶν τῆς 'Αμερικῆς, ἥτοι τῆς Ρουμανικῆς, τῆς Ρωσικῆς, τῆς Συριακῆς, τῆς Οὐκρανίας καὶ τῆς 'Αρμενο-Καρχαθο-ρωσικῆς καταρτίζουσιν κοινὸν ἐκδαιδευτικὸν 'Εκκλησιαστικὸν Πρόγραμμα ἀναφερόμενον εἰς τὸ δόγμα, τὴν ἠθικὴν, τὴν λειτουργικὴν καὶ τὴν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν τῶν νέων. Πρώτῃ ἐπίσημος συνάντησις τῶν ἀντιπροσώπων τῶν 'Ορθόδοξων τούτων 'Εκκλησιῶν ἐγένετο ἐν τῇ Πολιτείᾳ τῆς Νέας 'Υόρκης ἀπὸ 25-27 παρελθόντος μηνὸς 'Οκτωβρίου.

'Αρχιεπισκοπὴ Κύπρου

Καθ' ὅς ἔχει πληροφορίας τὸ ἐν 'Αθήναις Γραφεῖον 'ΙΠανελληνίου 'Επιτροπῆς Αὐτοδιαθέσεως Κύπρου» αἱ ἀρχαὶ κατοχῆς Κύπρου, συνεχίζουσαι τὰς ἐναντίον τοῦ κλήρου βιαιότητάς των, συνέλαβον τὴν 21 Νοεμβρίου καὶ ἀπήλασαν ἐκ τῆς Νήσου τὸν 'Ελληνα ἱερέα Θεόδωρον Καραναμῆν, ἐφημέριον τοῦ χωρίου Πραστίου ἐπὶ μίαν δεκαπενταετίαν περίπου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

'Η 'Ιερά Σύνοδος τῆς Ρωσικῆς 'Εκκλησίας εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς τῆς 18ης καὶ 23ης 'Ιουλίου ἐ. ἔ. ἀπεφάσισε: 1) τὴν μετάθεσιν τοῦ Μητροπολίτου τοῦ Χάρμπιν Νέστορος εἰς τὴν χηρεύουσαν Μητρόπολιν Νοβοροσίτσκις, 2) τὴν συνταξιοδότησιν τοῦ 'Αρχιεπισκόπου τοῦ Ζιτομίρ Βλαδιμηρου κατόπιν σχετικῆς αἰτήσεώς του, 3) τὴν μετάθεσιν τοῦ 'Αρχιεπισκόπου 'Ιβανόβσκις Βενεδίκτου εἰς τὴν Μητρόπολιν Ζιτομίρ, 4) τὴν μετάθεσιν τοῦ 'Επισκόπου Λούζσκκις Ρωμανοῦ εἰς τὴν 'Επισκοπὴν 'Ιβανόβσκις, 5) τὴν μετάθεσιν τοῦ 'Αρχιεπισκόπου Λβόβου Παγκρατίου εἰς τὴν ἐπαρχίαν Βολνίας, 6) τὴν προαγωγήν τοῦ 'Επισκόπου Βολνίας Παλλαδίου εἰς 'Αρχιεπίσκοπον καὶ τὴν τοποθέτησιν του εἰς τὴν ἐπαρχίαν Λβόβου καὶ 7) τὴν ἐκλογήν τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τοῦ Σεμιναρίου τοῦ Νισοκ ἀρχιμανδριτοῦ Λεοντίου ὡς ἐπισκόπου Μπομπρούϊσκκις καὶ βικαρίου τῆς ἐπαρχίας Μίνσκ.

—'Απὸ τῆς 21ης 'Ιουνίου μέχρι τῆς 13ης 'Ιουλίου ἐ. ἔ. παρέμεινε εἰς τὴν Ρωσίαν ὡς φιλοξενούμενος τῆς Ρωσικῆς 'Ορθόδοξος 'Εκκλησίας ὁ Μητροπολίτης Βηρυττοῦ 'Ηλίας Σαλίμπι. 'Ο Μητροπολίτης 'Ηλίας μετὰ τῆς συνοδείας του ἐπεσκέφθη τὴν Μόσχαν, τὸ Λένινγκραντ, τὸ Κίεβον καὶ τὴν 'Οδησσόν, ὅπου ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ Οὐσπένσκις παραθερίζοντος Πατριάρχου Μόσχας κ. 'Αλεξίου. 'Ο Πατριάρχης 'Αλέξιος παρέθεσε ἐπίσημον γέυμα πρὸς τιμὴν τοῦ Μητροπολίτου Βηρυττοῦ. Κατὰ τὴν ἐν Ρωσίᾳ παραμονὴν του ὁ Μητροπολίτης Βηρυττοῦ 'Ηλίας ἐπεσκέφθη διάφορα ἐκκλησιαστικὰ καὶ κρατικὰ ἱδρύματα, ἱεροὺς ναοὺς καὶ ἱστορικὰς Μονὰς. Οὗτος ἀνεκνήρυχθη καὶ ἐπίτιμον μέλος τῆς Θεολογικῆς 'Ακαδημίας τῆς Μόσχας. Καθ' ὅς γράφει τὸ ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, ὁ Μητροπολίτης Βηρυττοῦ 'Ηλίας φέρεται δηλώσας, ὅτι ἡ 'Εκκλησία Ρωσίας δρᾷ σύμφωνα με τοὺς Κανόνες καὶ τὰς Παραδόσεις τῆς 'Εκκλησίας, ὅτι ἀπολαύει πλήρους ἐλευθερίας καὶ ὅτι ἡ ἐπίσκεψίς του αὐτῆ θὰ ἐδραίωνη ἀκόμη περισσότερο τοὺς ἐγκορδίους δεσμοὺς μεταξύ τῆς Ρωσικῆς 'Εκκλησίας καὶ τοῦ Πατριαρχείου 'Αντιοχείας.

—Τὸ ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας (τεύχος Σεπτεμβρίου 1956) δημοσιεύει ἐπιστολὴν τοῦ Μητροπολίτου

Κρουτίσκκις καὶ Κολόμνης Νικολάου, κατὰ τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ἔπαυσε ἰσχύουσα ἡ ἀπόφασις τῆς 'Ιεραῆς Συνόδου τῆς Ρωσικῆς 'Εκκλησίας ὅπως ὁ ρωσικὸς ὀρθόδοξος κλῆρος ἐν τῇ ὑπερῶρι ἀπογράφῃ δηλώσει νομιμοφροσύνης ἐναντι τῆς σοβιετικῆς κυβερνήσεως. Ὡς γνωστὸν, ἡ ὡς ἄνω ἀπόφασις ἐλήφθη τὸ 1927. 'Ο Μητροπολίτης Νικόλαος γράφει ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη εἶχε προσωρινὸν χαρακτῆρα καὶ ὅτι ὑπηρευεῖται ὑπὸ τῶν περιστάσεων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅτε ἡ Ρωσικὴ 'Εκκλησία ἐπεδίωκε τὴν ἀποκατάστασιν ὁμαλῶν σχέσεων μετὰ τὴν Πολιτείαν ὑπὸ τὰς νέας συνθήκας ζωῆς, αἱ ὁποῖαι ἐδημιουργήθησαν μετὰ τὴν ἐπανάστασιν.

—Εἰς τὸ ἴδιον τεύχος τοῦ ἐπισήμου ὄrganου τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας δημοσιεύεται καὶ ἐμπεριστατωμένη ἔκθεσις περὶ τῆς παραμονῆς εἰς τὴν Ρωσίαν τῆς ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ 'Αρχιεπισκόπου 'Υόρκης κ. Ράμσεϋ ἀντιπροσωπείας τῆς 'Αγγλικανικῆς 'Εκκλησίας καὶ τῶν θεολογικῶν συζητήσεων, τὰς ὁποίας διεξήγαγε μετὰ τὴν ἀντιπροσωπείαν Ρώσων ὀρθόδοξων θεολόγων, ὀρισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Μόσχας. Αἱ θεολογικαὶ συζητήσεις διεξήχθησαν εἰς τὴν Μόσχαν τὴν 16ην, 17ην, 19ην, 20ήν, 21ην καὶ 23ην 'Ιουλίου ἐ. ἔ. Αἱ συζητήσεις περιεστράφησαν περὶ σπουδαιότατα θέματα καὶ ἐπὶ σειρᾷ ζητημάτων διεπιστώθη ταυτοῦς ἀντιλήψεις.

Τὴν 16ην 'Ιουλίου ἐγένετο ἀνασκόπησις τῆς ἱστορίας τῶν σχέσεων μεταξύ τῆς Ρωσικῆς 'Ορθόδοξος 'Εκκλησίας καὶ τῆς 'Αγγλικανικῆς 'Εκκλησίας. 'Ακολουθῶς ἀνεγνώσθησαν ἑκατέρωθεν εἰσηγήσεις «Περὶ τῆς φύσεως τῆς 'Εκκλησίας» καὶ «Περὶ τοῦ ρόλου τῶν λαϊκῶν ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ». Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσαντα συζήτησιν οἱ Ρῶσοι θεολόγοι ὑπεγράμμισαν ὅτι βασικὴ προϋπόθεσις διὰ τὴν ἔνωσιν εἶναι ἡ ὁμοφωνία ὅσον ἀφορᾷ τὴν περὶ πίστεως διδασκαλίαν, τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴν τῆς 'Ιεραρχίας καὶ τὰ μυστήρια. Μόνον ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ταύτην ἡ 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία δύναται νὰ ἀναγνωρίσῃ ἑτέραν 'Εκκλησίαν ὡς μέλος τῆς μίας πραγματικῆς 'Εκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. 'Αμφότερα αἱ ἀντιπροσωπείαι συνέφωνον ὅτι ἡ πλήρης ἔνωσις δύναται νὰ γίνῃ πρακτικῶς δυνατὴ ἂν ἐπιτευχθῇ ὁμοφωνία ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω ζητημάτων.

Τὴν δευτέραν ἡμέραν αἱ συζητήσεις περιεστράφησαν περὶ τὴν 'Αγίαν Γραφήν καὶ τὴν 'Ιεράν Παράδοσιν. Ὡς πρὸς τὴν ἔνοιαν τῆς θεοπνευστίας, ἥτις δὲν ἀνελύθη λεπτομερῶς, παρετηρήθη διαφωνία τις σχετικῶς μετὰ τὴν ἔκτασιν τοῦ ἀνθρωπίνου στοιχείου εἰς τὴν 'Αγίαν Γραφήν. 'Η 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία ἀποδίδει εἰς τὴν 'Ιεράν Παράδοσιν τὴν αὐτὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν ἀποδίδει καὶ εἰς τὴν 'Αγίαν Γραφήν, ἡ δὲ 'Αγγλικανικὴ 'Εκκλησία φρονεῖ ὅτι ἡ 'Ιερά Παράδοσις οὐδὲν τὸ ἀπαραίτητον διὰ τὴν πίστιν δύναται νὰ προσθέσῃ εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς 'Αγίας Γραφῆς.

Αἱ συζητήσεις τῆς τρίτης ἡμέρας ἀφεώρων τὸ θέμα «Δόγμα καὶ Λόγος». «Τὸ Δόγμα καὶ ἡ διατύπωσις του». Κατ' αὐτὰς ἀνελύθησαν αἱ ἔνοιαι «δόγμα», «θεολογούμενον» καὶ «ἑξωριστὰ θεολογικὰ γνῶμαι». Οἱ Ρῶσοι θεολόγοι ἐτόνισαν ὅτι τὰ σύμβολα καὶ οἱ ὅροι τῶν ἐπτά Οἰκουμινικῶν Συνόδων ἀποτελοῦν ἀναλλοιώτους ἀληθείας τῆς διδασκαλίας τῆς Μιάς, 'Αγίας, Καθολικῆς καὶ 'Αποστολικῆς 'Εκκλησίας καὶ ὅτι τὰ δόγματα δὲν ἀναπτύσσονται ὑπὸ τὴν ἔνοιαν τῆς μεταβολῆς τοῦ περιεχομένου των.

'Η τετάρτη ἡμέρα τῶν συζητήσεων ἦτο ἀφιερωμένη εἰς τὸ θέμα «Τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως καὶ αἱ Σύνοδοι». Οἱ 'Αγγλοὶ θεολόγοι ἀνεγνώρισαν ὅτι τὸ 'Filioque προσετέθη εἰς τὸ Σύμβολον ἀντικανονικῶς, προσθέσαντες ὁμῶς ὅτι δὲν θεωροῦν αἰρετικὴν τὴν φράσιν αὐτὴν.

Τὸ θέμα τῆς ἐπομένης ἡμέρας ἦτο «Τὰ μυστήρια, ἡ οὐσία των καὶ ὁ ἀριθμὸς των». Οἱ 'Αγγλοὶ θεολόγοι ἐδήλωσαν ὅτι ἡ ὀρθόδοξος ἀποψις ἐπὶ τῶν μυστηρίων συμφωνεῖ κατὰ βάσιν μετὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς 'Αγγλικανικῆς 'Εκκλησίας, ἡ ὁποία ποιεῖται διάκρισιν μεταξύ τῶν μυστηρίων τοῦ Βαπτίσματος καὶ τῆς θείας Εὐχαριστίας, ὡς ἱδρυθέντων ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ὑπολοίπων πέντε μυστηρίων. Κατὰ τὴν συζήτησιν διεπιστώθη ὅτι οἱ θεολόγοι τῆς 'Αγγλικανικῆς 'Εκκλησίας ἀποδέχονται καθ' ὅλοκλήριαν τὴν ὀρθόδοξον ἀποψιν ἐπὶ τῆς μετουσιώσεως

των Τιμίων Δώρων εις τὸ μυστήριον τῆς θείας Ἐυχαριστίας.

Τὴν ἕκτην ἡμέραν, μετὰ τὴν εἰσήγησιν περὶ τῆς ἐνοίας καὶ τῆς σημασίας τῶν ἱεροτελεστιῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, οἱ Ρῶσοι ὀρθόδοξοι θεολόγοι ἐτόνισαν ὅτι ἡ εἰς τὴν Θεοτόκον ἀπονεμομένη τιμὴ, ἡ ἐν ταῖς προσευχαῖς ἐπὶ κλήσις τῶν ἁγίων, ἡ χρῆσις εἰκόνων καὶ αἱ δεήσεις ὑπὲρ τῶν πεθνεῶτων δὲν εἶναι ἕθιμα, ἀλλὰ ἀμετάβλητα δόγματα τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Τὸ τελευταῖον φύλλον τοῦ ἐπισήμου ὄργάνου τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας «Γκλάσνικ» (τεύχος Νοεμβρίου 1956) ἀφιερώνει 22 σελίδας εἰς τὴν εἰς Γιουγκοσλαβίαν ἐπίσκεψιν τῆς ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Δωροθέου ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τονίζεται ὅτι ἡ περυσινὴ ἐπίσκεψις εἰς Ἑλλάδα τοῦ Πατριάρχου τῆς Σερβίας κ. Βικεντίου καὶ ἡ ἐφετεῖν ἔπισκεψις εἰς Γιουγκοσλαβίαν τοῦ προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Δωροθέου εἶναι σπουδαῖα γεγονότα ὄχι μόνον εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν γένει. Αἱ ἡμέραι τῆς εἰς Γιουγκοσλαβίαν παραμονῆς τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος χαρακτηρίζονται ὡς «ἡμέραι χάριτος» καὶ ὡς «θερμαὶ σιγμῶν πλήρεις ἀγάπης». Διὰ τὸν ὀρθόδοξον κόσμον ἔχει ξεχωριστὴν σημασίαν ἡ ἐπίσκεψις αὐτῆ τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διότι κατ' αὐτὴν ἐπεβεβαιώθη — ὡς ὑπογραμμίζει τὸ περιοδικὸν — «ὁ οἰκουμενικὸς χαρακτὴρ τῆς Ὁρθοδοξίας» ἡ ὁποία καὶ σήμερον αἰσθάνεται τὸ βῆρος τῶν συνεπειῶν τῆς διασπάσεως. «Αἱ ἡμέραι τὰς ὁποίας διήλθομεν μετὰ τοὺς Ἕλληνας ἀδελφούς ἀπὸ τῆς 4ης μέχρι τῆς 19ης Σεπτεμβρίου — λέγεται περαιτέρω — εἶναι πράγματι ἡμέραι διὰ τὰς ὁποίας ἡ ἱστορία θὰ εἴπῃ ὅτι ἀποτελοῦν τὴν ἀρχὴν μιᾶς νέας περιόδου ἀδελφικῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας, ἡ ὁποία ἐξαλαφρώθη πρὸ τῶσαν ἐτῶν συνεπειᾶ τῶν δυσχερῶν ἡμερῶν ἐνὸς μεγάλου καὶ καταστρεπτικοῦ πολέμου. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἐξεχύθη ἐφ' ἡμᾶς ἐν ὅλῃ τῇ πληρότητι τοῦ ἐλέους καὶ τῆς ἀγάπης. Ἡμεῖς ἐπετελέσαμεν σημαντικὸν βῆμα πρὸς τὰ ἐμπρός, πρὸς τὰ μεγάλα καὶ ὑψηλὰ καθήκοντά μας, τὰ ὁποία δύνανται νὰ ἐκπληρωθοῦν ἐπιτυχῶς μόνον τότε ὅταν τὸ πνεῦμα τῆς ἐνότητος εὐρίσκειται εἰς τὸ ὕψος τῆς ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ ὡς Θεῷ καὶ Σωτῆρι θεομῆς ἀγάπης καὶ ὁμοφρονίας».

Ἀκολουθῶς τὸ περιοδικὸν περιγράφει τὰ τῆς παραμονῆς τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν, παραθέτοντας τὸς ἀνταλλαγέντας χαιρετιστηρίους λόγους καὶ δημοσιεῖον πλείστας φωτογραφίας.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ ἀπελευθερωθεὶς Πριματός τῆς Πολωνίας Καρδινάλιος Βυσζίνσκυ δι' ἐγκυκλίου του ἠυχάριστησε τὸν Πολωνικὸν λαὸν διὰ τὰς προσευχὰς τῶν ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεώς του.

— Κατὰ δημοσιογραφικὰς πληροφορίας ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία καὶ τὸ Πολωνικὸν Κράτος διαπραγματεύονται διὰ τὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀπόδοσιν ὄλων τῶν δημευθεισῶν ἐκκλησιαστικῶν περιουσιῶν.

— Ἡ Α. Α. Πάπτος Πίος ΙΒ' ὠνόμασεν Ἐπίσκοπον τὸν ἱερέα Πέτρον Κιμπόντο, ἀνήκοντα εἰς τὸν αὐτόχθονα Κλήρον τοῦ Κισαντοῦ τοῦ Βελγικοῦ Κογκό. Ὁ Σεβ. Κιμπόντο εἶναι ὁ πρῶτος Νέγρος Ἐπίσκοπος τοῦ Βελγικοῦ Κογκό.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΩΝ

Τῆ 26 λήξαντος μηνὸς Νοεμβρίου ἀπεβίωσεν ἐν Βέρνη τῆς Ἑλβετίας εἰς ἡλικίαν 87 ἐτῶν ὁ Ἐπίσκοπος τῶν Παλαιοκαθολικῶν Ἀδόλφος Κύργ. Οὗτος διὰ λόγους ὑγείας εἶχε παραιτηθῆ τὸ παρελθὸν ἔτος 1955. Ἐπίσκοπος ὦν ἐπὶ μίαν 30ετίαν ἀπὸ τοῦ 1924-55 διετέλεσε καὶ καθηγητὴς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῶν Παλαιοκαθολικῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βέρνης. Ἰδρυσε τὸν ὄργανο

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Αριθ. { Πρωτ. 2677
Διεκπ. 1508

'Αθήνησι τῆ 26 Νοεμβρίου 1956

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 885

Πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἐρμηνεύουσα ἡ Ἱερά Σύνοδος τὴν ὑπ' ἀριθμ. 880 καὶ ἀπὸ 31ης Αὐγούστου ἐ. ἔ. Ἐγκύκλιον Αὐτῆς καὶ ἀποδίδουσα τὸ ἀληθὲς πνεῦμα ταύτης, καθορίζει ὅτι ἡ ἀνωτέρω Ἐγκύκλιος δὲν ἔχει τὴν ἐννοίαν τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς ἀναγωγῆς ὡς ὑπὸ τῶν Κληρικῶν οἰουδῆποτε περιοδικῶ ἢ ἐφημερίδος, διότι τοῦτο ὑπερβαίνει τὰ ὅρια καὶ τῆς λογικῆς, ἀποτελοῦν παράλογον ἐξέλιξιν δεσμεύσεως, ἀλλὰ τὴν ἐννοίαν μόνον τῆς διὰ τῶν Μητροπολιτικῶν Γραφείων καὶ ὑπαλλήλων αὐτῶν ἐγγραφῆς συνδρομητῶν καὶ ἀναλήψεως τῆς εἰσπράξεως τῶν συνδρομῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν Δωροθέος, Πρόεδρος, † Ὁ Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος, † Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Προκόπιος, † Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εἰρηναῖος, † Ὁ Σερρών καὶ Νιγρίτης Κωνσταντῖνος, † Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Ἱερόθεος, † Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως Ἰωακείμ, † Ὁ Δράμας Γεώργιος, † Ὁ Χίου Παντελεήμων, † Ὁ Φλωρίνης Βασίλειος.
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς: Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Θέμελης.

σὸν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Βοηθείας τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐβοήθησε τοὺς Ρῶσους Ὁρθόδοξους πρόσφυγας τοῦ Α' καὶ τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου. Ἦτο Διευθυντὴς τῆς «Internationale Kirchliche Zeitschrift» καὶ ἔλαβεν ἐνεργῶν μέρος εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν κίνησιν καὶ τῆς Διεθνούς κινήσεως «Πίστεως καὶ Τάξεως» τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ κηδεὶα του ἐγένετο ἐν Βέρνη τὴν 29 Νοεμβρίου.—

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τὴν 26ην Ὀκτωβρίου, ἡ Ἐνωσις «Ἅγιος Ἀλβανὸς καὶ Σέργιος», σωματεῖον σκοπὸν ἔχον τὴν προσέγγισιν καὶ ἀλληλοκατανόησιν τῶν Ἐκκλησιῶν Ὁρθόδοξων καὶ Ἀγγλικανικῆς, ἐνεκαινίσασεν ἐν Ὁξφόρδῃ τὸ χερμεῖνον πρόγραμμα ὁμιλιῶν καὶ συγκεντρώσεων. Πρῶτος ὁμιλητὴς ἦτο ὁ Ἀγγλικανὸς ἱερεὺς R. Peter Hammond γνωστὸς εἰς τοὺς Ὁρθόδοξους κύκλους ἀπὸ ἐργασίας του ἀναφερομένης εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, καὶ κυρίως ἀπὸ τὸ τελευταῖον ἔργον του: «Τὰ ὕδατα τῆς Μαρρᾶ», ὡς καὶ ἀπὸ τὴν διετῆ παραμονὴν του εἰς τὴν Ἐγγύς Ἀνατολήν. Τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας του ἦτο: «Ἡ σημασία τῆς Ὁρθοδοξίας διὰ τοὺς Ἀγγλικανούς».

Ἡ διάλεξις ἐδόθη εἰς τὸ Christ Church College. Ὁ ὁμιλητὴς μεταξὺ ἄλλων ἀνεφέρθη εἰς τὴν λατρείαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἐτόνισεν ὅτι αὕτη ἔχει Τριαδικὸν χαρακτῆρα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον παραμελεῖται εἰς τὰς Δυτικὰς Ἐκκλησίας, ἡ λατρεία τῶν ὁποίων τονίζει κυρίως τὸ Δεύτερον Πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος. Κατόπιν ἀνεφέρθη εἰς τὴν τέχνην τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἥτις, ὡς εἶπεν, ἐκφράζει τὰς ὑψηλὰς ιδέας τοῦ Χριστιανισμοῦ διὰ τῆς ἐξαυλώσεως τῶν ὑλικῶν στοιχείων τῆς. Ἐξέφρασε δὲ τὴν θλίψιν του, ὅταν παρετήρησε κατὰ τὴν παραμονὴν του εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὅτι ὑπῆρχεν ἡ τάσις εἰς ὀρισμένους περιπτώσεις νὰ ἀντικαθιστοῦν τὴν Βυζαντινὴν τέχνην με ἀτυχεῖς ἀπομιμήσεις τῆς τέχνης τῆς ἀναγεννήσεως. Γενικῶς ἐξεφράσθη λίαν εὐμενῶς περὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ εἶπεν ἐν τέλει τῆς ὁμιλίας του ὅτι: Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία, διὰ νὰ εὕρη τὴν πληρότητά τῆς ἰσως θὰ πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν ὁδὸν πρὸς τὰς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς, παρὰ τὴν πρὸς τὴν Ρώμην.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΤΟΜΟΥ ΛΓ' (1956) ΤΗΣ "ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,"

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΑ

Ο ἐθρονιστήριος λόγος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δωροθέου 139. — Τὰ κατὰ τὴν τὴν ἐκλογὴν καὶ ἐθρονίσιν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Δωροθέου 141. — Ἡ διαβεβαίωσις 143. — Ἡ τελετὴ τῆς ἐθρονίσσεως 145. — Βιογραφικὰ τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Δωροθέου 147. — Ἡ πρώτη συνεδρία τῆς Ἱεραῆς Συνόδου ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ νέου Προκαθημένου 150. Ὁ ἐθρονιστήριος λόγος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἰωαννίνων κ. Δημητρίου 188. — Τῆς Συντάξεως, Ἡ μετὰ-βασίς τοῦ Μακαριωτάτου εἰς Λάρισαν, Κατερίνην καὶ ἄλλας πόλεις 208. — Ἐθρονιστήριοι λόγοι νέων Μητροπολιτῶν: τοῦ Σεβ. Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος κ. Δημητρίου 210. — τοῦ Σεβ. Γυθείου καὶ Οἰτύλου κ. Φιλήμονος 210. — τοῦ Σεβ. Μηθύμνης κ. Κωνσταντίνου 212. — Ὄνομα-στήρια τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου 218. — Ὁ ἐθρονιστήριος λόγος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κυθήρων κ. Μελετίου 239. — Ἡ ἐπίσκεψις τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου εἰς Ὑδραν 313. — Ἐνθρόσιος τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀρκαδίας (Κρήτης) κ. Τιμοθέου 347. — Κ. Μωραϊτάκη, Ἡ Ἀρμενικὴ Ἐκκλησία καὶ ἡ ἐκλογὴ τοῦ Καθολικοῦ Πατριάρχου Ζαρεῆ τοῦ Α' 372. — Ἡ πρώτη Συνεδρία τῆς Ἱ. Συνόδου 375.

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Τὰ εἰρηνικὰ Γράμματα τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δωροθέου 140. — Γράμματα εἰρηνικὰ 174. — Εἰρηνικὰ γράμματα 219. — Περὶ τῆς Κύπρου 234. Εἰρηνικὰ γράμματα 236. Κυπριακὰ 329. — Κυπριακὰ 361.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Μητρ. Σάμου Εἰρηναίου, Ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ τοῦ νέου ἔτους 1956 5. — Τῆς Συντάξεως, «Καιρὸς εὐπρόσδεκτος» 65. — Τῆς Συντάξεως, Ἐπὶ τῷ νέῳ ἀνοσιουργήματι 81. — Κυπριακὰ 190, 436.

ΕΘΡΙΑ

Σπυρίδωνος Ἀρχιεπισκόπου (†), Ἐόρτιον μῆνυμα πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν 3. — Τοῦ αὐτοῦ, Ποιμαντορικὴ Ἐγκύκλιος πρὸς τὸ πλήρωμα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν 3. — Τοῦ αὐτοῦ, Ἐόρτια Γράμματα 5. — Πασχάλιον ραδιοφωνικὸν μῆνυμα τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δωροθέου πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν 171. — Τοῦ αὐτοῦ, Ποιμαντορικὴ πασχάλιος Ἐγκύκλιος πρὸς τὸ πλήρωμα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν 172. — Τοῦ αὐτοῦ, Ἐόρτια γράμματα 173. — Β. Ἰωαννίδου, Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε! 419.

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Θεοδοσίου Κ. Σπεράντσα, Τὸ Ἑλληνικὸν Πάσχα 169. — Τοῦ αὐτοῦ, Μετὰ τὰς ἀγχόνας. 201. — Τοῦ αὐτοῦ, Μείνατε πιστοὶ 217. — Τοῦ αὐτοῦ, Ὁ Παῦλος ἐν Ἀθήναις 233. — Τοῦ αὐτοῦ, Μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν 249. — Τοῦ αὐτοῦ, Ἀγρυπνοῦμεν ἐπὶ τῶν ἐπάλλεσιν 273. — Τοῦ αὐτοῦ, Ἀσπίλος, ἀμόλυτος... Θεόνημος Δέσποινα 289. — Τοῦ αὐτοῦ, Μετὰ τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἐκεχειρίας 305. — Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ ἐπίσκεψις εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν 337. — Τοῦ αὐτοῦ, Ἀρχαῖα τραγῳδία καὶ Χριστιανισμὸς 353. — Τοῦ αὐτοῦ, Μετὰ τὸν πανηγυρισμὸν 369. — Σάμου Εἰρηναίου, Ὁ Ο.Η.Ε. καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία 387. — Θεοδοσίου Σπεράντσα, Ν' ἀρθῇ ἀμέσως τὸ ἄτοπον 401. — Θ. Σπεράντσα, Ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία 417.

ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ

Ἀρχιμ. Παντελεήμ. Μπαρδάκου, Ἡ Ἁγία Γραφή καὶ ἡ Παράδοσις 54. 153. Ἐπισκόπου Ἐλαίας Ἀθηναγόρου, Τὸ μετὰ τὴν Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας σχίσμα 237. 261. 278. 293. Κ. Καβάρνου, Ὁρθοδοξία καὶ Παράδοσις 308. — Σοφοκλέους Δ. Λώλη,

Una Sancta 321. — Ἰωάννου Καρμίρη, Τὸ δόγμα τῆς σωτηρίας 324. 338. 356. — Θεοκλήτου μον. Διονυσιάτου, Ἡ ἐλπίς τῆς Ἐκκλησίας 425.

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Ἐπισκόπου Νύσσης Γερμανοῦ Πολυζωίδη, Βασικαὶ διαφοραὶ Κομμουνισμοῦ καὶ Ἐκκλησίας 153. — Κωστή Μπαστιᾶ, Ἡ ἱστορικὴ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ 175. — Σοφοκλέους Δ. Λώλη, Οἱ πρῶτοι Μάρτυρες τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ 187. — Σάμου Εἰρηναίου, Τὸ νόημα τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς Παραδόσεως 204. 223. — Μεσσηνίας Πολυκάρπου (†) Περὶ Μασσονίας 221. — Α. Καλομοίρου, Ἡ πίστις 390.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ

Εὐαγγέλου Θεοδώρου, Χριστιανικὸς ἀνθρωπισμὸς καὶ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν πνεῦμα 225.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

Κ. Κωνσταντινίδη, Ὁ Χριστιανισμὸς παράγων ψυχικῆς ὑγείας 310. 328. — Ν. Λούβαρι, Θρησκεία καὶ ἠθικὴ 343.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Βασιλείου Ἀτέση, πρ. Λήμνου, Προηγούμενος Νεόφυτος Λαυριώτης 9. 70. — Ἰακώβου, Μητροπολίτου Σιωνίου καὶ Σιατίστης, Ὁ ἐθνομάρτυς Μητροπολίτης Κυδωνίων Γρηγόριος, ὁ ἀπὸ Στρωμνίστης 11. 73. 131. — Κ. Μωραϊτάκη, πρωτοπρεσβυτέρου, Ἡ σύγχρονος Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας 20. 55. — Κωνσταντινούπολις, ἡ πόλις τῶν δακρύων (Σοφοκλῆς Δ. Λώλης). 24. — Αἰδ. Ζ. Γουγούτᾶ, Ἡ Ἀμερικανικὴ θεολογία καὶ τὸ ποιμνίον μας 422.

ΘΗΚΟΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Π., Ὁ χριστιανισμὸς ἐν τῇ καρποφορίᾳ καὶ ἐπιτυχίᾳ 7. — Ἀμίλκα Ἀλιβιζάτου, Τὰ νεῖατα καὶ ἡ θρησκεία 14.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ — ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

Ι. Κ. Κορναράκη, Διεθνῆς παιδαγωγικὸν Συνέδριον ἐν Σέβραις 58. — Ἀρχιμ. Πολυκάρπου Κοντογεωργάκου, Ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε' καὶ ἡ ἑλληνικὴ παιδεία 154. — Σάμου ἡλ. Τατέφε, Ὁ λόγος τῆς Α. Μ. τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Αἰθιοπίας ἐπὶ τῇ θεμελίωσιν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς 263. — Νικόλαος Χρυσόγελοσ 312.

ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Θ. Μοσχονᾶ, Κοπτικὸν χειρόγραφον περὶ τοῦ ἁγίου Θεράποντος 226. — Ἀρχιδ. Π. Καρανικόλα, Τὰ ἀνακαλυφθέντα χειρόγραφα τῆς ἐρήμου τῆς Ἰουδαίας 427.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑΙ ΚΑΛΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Σταύρου Νικολαΐδου, Ἡ μουσικὴ τέχνη τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ 255.

ΛΟΓΟΙ

Σάμου Εἰρηναίου, Ἐπιμνημόσυνοσ λόγος εἰς τὸν τὸν ἀειμνηστον Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Τιμόθεον 69. — Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἰακώβου, Λόγος ἐπιμνημόσυνοσ εἰς Γρηγόριον Παπαμιχαήλ 90. — Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη, Ἀρχιγραμματέωσ τῆς Ἱ. Συνόδου. Ὁ εἰς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πόγου πανηγυρικὸσ 250. — Σεβ. Σάμου Εἰρηναίου, Ἐπικήδειοσ εἰς τὸν Γόρτυνοσ καὶ Μεγαλοπόλεωσ Γερμανὸν 538. — Τοῦ αὐτοῦ, Προσλαλιὰ ἐπὶ τῇ τελετῇ τῆς εἰσόδου τῶν νέων φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν 441.

ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

Ἀμίλκα Ἀλιβιζάτου, Προσηλυτισμὸσ καὶ θρησκευτικὴ ἐλευθερία 47. — Σάμου Εἰρηναίου, Ἡ Ὁρ-

θόδοξος Καθολική Ἐκκλησία καὶ αἱ ξένα προπαγάνδα (διὰ τὸ Οἰκουμενικὸν Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν) 87.—Πρωτοπρεσβ. Κ. Μωραϊτάκη, Οἱ ἐν Ρουμανίᾳ Οὐνίται 184.—Τοῦ αὐτοῦ, Οἱ ἐν Ρουμανίᾳ Οὐνίται. Ὀφειλομένη ἀπάντησις 359.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Μία ἱστορική ἀπάντησις 274.—Ἐκτακτος Σύγκλησις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου 277.—Περὶ Κονκορδάτου 278.—Β. Ἡλιάδη, Παλαιότεραι συναντήσεις 307.—Ι. Καρμίρη, Τὸ ἱερὸν αἷτημα τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν 387. 403.—Μητροπολίτου πρ. Νευροκοπίου Γεωργίου, Τὸ ζήτημα τῆς ἐνώσεως Κοπτῶν καὶ Ὀρθοδόξων 405.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Μιχαήλ Πούρικα, Μία φοιτητικὴ ἱεραποστολικὴ σύσκεψις 60.—Ἡ βοήθεια τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν 93.—Β. Σταυρίδη, Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας καὶ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν 160. 179.—Εὐθ. Θεοδώρου, Τὸ Ζ' «Γερμανικὸν Εὐαγγελικὸν Συνέδριον» (Kirchentag) ἐν Φρανκφούρτῃ 346

ΝΟΜΟΙ — ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

Βασιλικὸν Διάταγμα «Περὶ καταστάσεως καὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δωροθέου» 138.—Ἀνάκλησις τοῦ περὶ τεκτονισμοῦ Β. Διατάγματος 282.—Νομοθετικὸν Διάταγμα περὶ τῆς μισθοδοσίας τοῦ Κλήρου 377.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Χ. Ι. Ν., Νομολογία τῶν πολ. Δικαστηρίων. Οἱ ἱεροὶ ναοὶ καὶ αἱ ἱεραὶ μοναὶ κοινωφελῆ ἰδρύματα κατὰ τὸ ἐνοικιοστάσιον 23.

ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ἀρχιμ. Τιμ. Παπουτσάκη, Τὸ Ἰωβηλαῖον τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου 51.—Ε. Γ. Μ., Τὸ μαρτύριον τοῦ ἱεροῦ Πολυκάρπου 66.—Ἀρχιμ. Νικοδήμου Βαλληνδρᾶ, Ὁ ἅγιος Λεωνίδης 76.—Φωτίου Κόντογλου, Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ἀγιογραφίᾳ 177.—Θεοκλ. κλητ. Διονυσίου, Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης καὶ τὰ ὁρθόδοξα αἰτήματα 258.—Φ. Κόντογλου, Ὁ προφήτης Ἡλίας ἐν τῇ εἰκονογραφίᾳ 260. Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ εἰκὼν τῆς Μεταμορφώσεως 281. Τοῦ αὐτοῦ, Αἱ εἰκόνες τῆς Θεοτόκου καὶ τῆς κοιμήσεως Αὐτῆς 291.—Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ ὕψωσις τοῦ τιμίου Σταυροῦ ἐν τῇ εἰκονογραφίᾳ 309.—Τοῦ αὐτοῦ, Ὁ ἅγιος Εὐστάθιος ὁ προφήτης Ἰωνᾶς ἐν τῇ εἰκονογραφίᾳ 327.—Τοῦ αὐτοῦ, Ἀπὸ τὸ Ἁγιολόγιον τοῦ Ὀκτωβρίου 345.—Τοῦ αὐτοῦ, Ὁ ἅγιος Δημήτριος ἐν τῇ εἰκονογραφίᾳ 362.—Τοῦ αὐτοῦ, Οἱ ἀγιογραφικοὶ χαρακτήρες ἁγίων ἑορταζομένων κατὰ τὸν μήνα Νοεμβρίου 370. 389.—Τοῦ αὐτοῦ Οἱ ἀγιογραφικοὶ χαρακτήρες ἁγίων ἑορταζομένων κατὰ τὸν μήνα Δεκέμβριον 407, 424.—Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ Γέννησις ἐν νῆ Ὀρθοδόξω εἰκονογραφίᾳ 423.—Λ. Οὐσπένσκυ, Ἡ «ἑορτὴ τῆς ἀναδημιουργίας» 422.—Κ. Μπαστιᾶ, Τὸ ἔργον τοῦ μεγίστου βυζαντινοῦ ζωγράφου Πανσελήνου 429.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Π. Γλέζου, Ἡ ἀνάγκη ἐνὸς κηρύγματος 392.—Θ. Μοσχονᾶ, Παναγία ἡ Κρυπτοφερρήτισσα 408.—Π. Γλέζου, Ἡ Ἑλληνικὴ ἑορταστικὴ λογοτεχνία 433.—Α. Παπαδιαμάντη (†), Τὸ θαῦμα τῆς Καισαριανῆς 434.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Περὶ τῶν πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον ἀναφορῶν τῶν Ἐφημερίων (829) 28.—Περὶ τῶν ἀλλοιούντων τὰ ἀγιογραφικὰ κείμενα (830) Περὶ τῶ ἑτεροδόξων παρανύμφων καὶ ἀναδόχων (831). Περὶ τῆς ἀποκρούσεως τῶν πόρων τῶν ἱερῶν Ναῶν (837) 29.—Περὶ τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου» (845) 61.—Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος (853) περὶ ἐκλογῆς ὡς Ἀρχιεπι-

σκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος τοῦ ἀπὸ Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος κ. Δωροθέου 138.—Ἐγκύκλιος τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. περὶ Κληρικῶν 192.—Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος (865), Περὶ τοῦ τρόπου τοῦ ἀναφέρεσθαι καὶ ἀλληλογραφεῖν τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας 228.—Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος (868), Περὶ διατηρήσεως τῶν παραδεδομένων καὶ παραδεγεμένων 247.—Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος (876) Περὶ Μονῶν καὶ Μοναχῶν 269.—Ἀρχιεπισκοπὴς Ἀθηνῶν, περὶ τῶν ἐν τοῖς συνταξιοδοτικοῖς βιβλιαρίων τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. 287.—Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος (877) Περὶ τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου» 303.—Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος (878), Ἀκολουθία ὀρκωμοσίας στρατιωτικῶν κλπ. 368.—Συνοδικὴ ἐρμηνευτικὴ (885) ἐγκύκλιος τῆς ὑπ' ἀριθ. 888 τοιαύτης 44.

Ἐπιτολαί: Θεοδώρου Νανκάμα, περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἑτεροδόξων 167.—R. P. Patride Gerard, Κρίσεις περὶ Ὀρθοδοξίας 354.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Διὰ τὸ νέον ἔτος. Ἱερὸν Ἰωβηλαῖον. Καθῆκον παντός Ἑλληνοῦ. Διπλῆ ἀσέβεια 27.—Τὸ «Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον» 28.—Ἡ ἑορτὴ τῆς Μητρότητος. Ἡ 1800ετηρις τοῦ ἱεροῦ Πολυκάρπου 62.—Τὸ χριστιανικὸν λάβαρον. Τὸ Ἐθολογικὸν Οἰκοτροφεῖον. Πῶς μᾶς βλέπουν οἱ ξένοι 78.—«Λαμπρὰ τὰ προοίμια». Καταισχύνουσα πράξις 91.—Ἀμείλικτα ἐρωτήματα. Καὶ παρήγορα σημεῖα. Τὸ Ἐφημερικὸν Σῶμα 92.—Διὰ τοὺς κρούοντας τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου 93.—Ἄξιοι ἐπαίνων καὶ εὐλογιῶν. Ὁ τριπλοῦς ἑορτασμός. «Νηστεῖαν δεκτὴν...» 135.—Ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ. Τὰ βασιανιστήρια 164.—Ὅπισσι ἀντινομία!... Κακοποιοὶ πλαστογράφοις 164.—Ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἀγγλοῦ Ἀρχιεπισκόπου 192.—Ἄλλως ματαιοπονοῦμεν. Μία λαμπρὰ διαθήκη. Ἀδικία πρὸς τὴν Ριζάρειον 193.—Πρωτοφανὴς θηριωδία 194.—Ἀναστερότης τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς. Ὅχι χριστιανικὴ πρᾶξις. Συνέδριον Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ 213.—Ἐλπιδοφόρα μηνύματα 214.—Θὰ πληρῶσῃ ἀναιτις. Πρὸς σύσφιγγιν τῶν Ὀρθοδόξων δεσμῶν 227.—Ἡ κοινωνικὴ πρόνοια. Ἀστοχος κρίσις 228.—Ἡ ἀπέλασις τοῦ Ἑλληνοῦ ἀρχιμανδρίτου. Αἱ ἀνταλλαγεῖσαι ἐπιστολαί. Τὸ μνημόσυνον τοῦ Παλαιολόγου. Ἡ ἀναστολὴ τῶν μικροδανεισῶν 243.—Μὲ τὸν ἴδιον ζῆλον. Μία ἐκκλησιαστικὴ ἐπέτειος. Καὶ μία ἄλλη ἐπέτειος. 244.—Οἱ νέοι σεισμοί. Βανδαλισμὸς πρὸς τὰ νεκροταφεῖα. Ὁ «σταθμὸς πρῶτων κοινωνικῶν βοηθειῶν» τοῦ Ἐθνικοῦ Βασιλικοῦ Ἰδρύματος. 264.—Ἡ πνευματικὴ συνεργασία μετὰ τὴν Ἐπαρχίαν. Νὰ ἀνακληθῆ ἀμέσως. Κάποιαν ὑπομονὴν 265.—Αἱ διπλωματικαὶ σχέσεις μας μετὰ τὸ Βατικανόν. Τὰ μικροδάνεια τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. 283.—Ἀνάγκη οὐσιαστικοῦ ἐλέγχου. Ἡ ἑλληνικὴ καλλιτεχνικὴ παραγωγή. Ἀπαιτεῖται καὶ πνευματικὴ τόνωσις 284.—Ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει. Τὰ χειμαζόμενα Πατριαρχεῖα. Νὰ μὴ ἀγνοοῦν τὴν μάνδραν 297.—Ἡ «δικαίρως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου». Εἰδοποιούμεν καὶ πάλιν. Ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Τσίτσσεστερ 298.—Ἀληθὴς ποιμὴν. Νὰ προστατευθῶν τὰ τέκνα τῆς Ἑλλάδος. Αἰσθανόμεθα ὀδύνην. Ἡ φύσις τῆς ἐγκρατείας 314. Διὰ τοὺς ἀνυπομόνους. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ 315.—Ὁ ἀποκεφαλισμὸς τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου. Αἱ τρεῖς ἀποπράδες. Ἡ φωτεινὴ παρηγορία τοῦ κ. Λεβαντῆ 331.—Ταυρομαχία μᾶς λείπουν. Πληροφροῦμεν τοὺς ἐμβριθεῖς 332. Εὐδώσωσιν τῶν προσπαθειῶν 333.—Νέον ἀπλοῦν στίγμα. Διδακτικώτατον μάθημα 348.—Ἡ Ἱερά Μονὴ τῆς Πάμου. Ἐπὶ τῇ ἐπαναλήψει τῶν μαθημάτων. Ἀγρυπνὸς ἐποπτεία. Ὁ στρατὸς μας εἰς τὰ ἔργα κοινῆς ὠφελίας 349.—Υπουργεῖον Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ. Ἄς ὑψώσωσιν τὴν φωνὴν των. Ἀνάγκη δραστηκῶν μέτρων. 363.—Δὲν θὰ ἦτο διάλογο περὶ τῆς 364.—Ἡ Πολωνία ἀναγεννᾶται. Νὰ ἐξαλειφθῇ τὸ στίγμα 379.—Ἀπευθύνομεν τὰς εὐχαριστίας μας 380.—Νέον πνεῦμα γεννᾶται 393.—Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία χαίρει. Ἡ ἑορτὴ τῆς Ἁγίας Σκέπτης. Οἱ νέοι χοροὶ 394.—Ἀφελὴς καὶ σοφιστικὴ ἀποψις. Ἀποχρωματισμὸς ὀρθοδόξων Ἱερέων 395.—Ἡ διακομματικὴ ἐπιτροπὴ Παιδείας 410.—Τὸ σχολικὸν ἑορτολόγιον. Θρησκεία καὶ ἐπιστήμη. Ἡ πίστις σὺζῆι 411.—Ἐπίσκεψις εἰς Γιουγκοσλαβίαν 438.—Ἡ καλύτερα ἀντιμετώπισις. Τὸ κήρυγμα τῆς λιτότητος. Ἀξιόμιτητον παράδειγμα 439.—Ἀξίειπανος ἀπόφασις. Πρέπει νὰ εἴμεθα ὑπερῆφανοι 440.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

Ὁ Ἱεροσολύμων Τιμόθεος 26. — Ὁ Λάμπης Εὐμένιος 28. — Γρηγόριος Χ. Παπαμιχαήλ 33. — Β. Βέλλα, Ὁ Γρηγόριος Παπαμιχαήλ 34. — Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἰακώβου, Ὁ Γρηγόριος Παπαμιχαήλ καὶ τὸ ἔργον του 36. Δ. Μπαλάνου, Ἀποχαιρετιστήριος προσφώνησις Π. Τρεμπέλα, Ἐπικήδειος λόγος 44. — Ὁ Ἀθηνῶν Σπυριδῶν 98. — Μητροπ. Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Θάσου κ. Χρυσοστόμου Ὁ ἐπικήδειος λόγος 106. Δηλώσεις ἐπισήμων 109. Σπ. Λαμπρίδη, Ραδιοφωνικὴ δμιλία 109. Συλλυπητήρια τηλεγραφήματα 112. Ψηφίσματα 114. Ὁ Ἀθηναϊκὸς τύπος περὶ τοῦ μεταστάντος Πρωθυεράρχου 126. Τὸ τελευταῖόν του κείμενον 130. — Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Ἀγαθόνικος 316 — Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Γερμανὸς 437.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ὁ Μέγας Ἀντώνιος 52. — Τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου 67. — Ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ 178. — Ἡ Μεταμόρφωσις 281. — Παναγία ἡ Ὁδηγήτρια 289. — Ἡ κοίμησις τῆς Θεοτόκου 292. — Ἡ ὕψωσις τοῦ τιμίου Σταυροῦ 309. — Ὁ ἅγιος Εὐστάθιος 327. — Ὁ προφήτης Ἰωνᾶς 327. — Ὁ ἅγιος Λουκάς 345. — Ὁ ἅγιος Δημήτριος 362. — Ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ 371. Ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ 371. — Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας 389. — Νεάνιδες, τμήμα τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου 389. — Ὁ ἅγιος Νικόλαος 407. Ὁ προφήτης Δανιήλ 407. — Ἡ Γέννησις 417. 421. — «Τί σοι προσενέγκωμεν χριστιανοί» 423. — Ὁ ἅγιος Πάυλος ὁ ἐν τῷ Λάτρῳ 424. — Ἡ Ἁγία Ἀναστασία ἡ Φαρμακολύτρια 424. — Ὁ Ἰησοῦς Παντοκράτωρ 429. — Ἡ ψηλάφησις τοῦ Θωμᾶ 430. — Οἱ Ἅγιοι Ἰωάννης ὁ Θεολόγος καὶ Πρόχορος 431.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ἱεροσολύμων Τιμοθέου 26. — Γρηγορίου Παπαμιχαήλ 33. — Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Σπυριδῶν 97. — Ὁ αὐτὸς ὁμιλῶν εἰς τὸν ραδιοφωνικὸν Σταθμὸν Ἀθηνῶν 99. — Ὁ αὐτὸς ὑπογράφων τὴν σύμβασιν μετὰ τοῦ Κράτους περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας 101. — Εἰκόνες ἀπὸ τὴν κηδεῖαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σπυριδῶνος 103.105. 110. 111. 113. 115. 117. 119. 121. 123. 125. 129. — Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Σπυριδῶν κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ὑπὸ τῶν Κυπρίων προσφορᾶς «δεμάτων ἐπαναπατρισμοῦ» 127. — Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δωρόθεος 137. — Ἡ Ἱερά Σύνοδος 142. — Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Ἀλέξανδρος 143. — Ἀπὸ τὸ μέγα Μήνυμα τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Δωροθέου 144. — Ἀπὸ τὴν τελετὴν τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δωροθέου 146. — Ἡ Ἱερά Σύνοδος 151. — Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Δημήτριος 189. — Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λαρίσης κ. Δημήτριος 210. — Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γυθείου καὶ Οἰτύλου κ. Φιλήμων 211. — Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Δωροθέου κατὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἁγ. Τριάδος Πειραιῶς 237. — Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυθήρων κ. Μελέτιος 239. — Ἀπὸ τὸν πανηγυρικὸν ἑσπερινὸν ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου 251. 253. — Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀπονέμων τὰ βραβεῖα εἰς τὴν Σχολὴν «Ἐργάνη Ἀθηνᾶ» 267. — Ἡ ἐκκλησιαστικὴ Χορωδία τοῦ ἱ. Ναοῦ τῆς Σεούλ, Κορέα 296. — Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου εἰς Ὑδραν 313. — Ἀπὸ τὴν ἀναχώρησιν τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου διὰ Σερβίαν 323. — Ἀπὸ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἐκ Σερβίας, 342. — Ὁ θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀρκαδίας (Κρήτης) κ. Τιμόθεος Παπουτσάκης 347. Ἀπὸ τὴν ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ Ἀθηνῶν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου Δήμων καὶ Κοινοτήτων 355. Ὁ Παναγιώτατος Καθολικὸς Πατριάρχης τοῦ Ἐτσομαντζίμ Βαλγίαν καὶ ὁ Μ. πρωτοπρεσβύτερος Κ. Μωραϊτάκης 372. — Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Γερμανὸς 437.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Σύνοδος: 30. 62. 79. 93. 136. 165. 194. 214. 229. 245. 266. 285. 299. 333. 350. 364. 380. 396. 412.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν: 30. 63. 80. 94. 136. 166. 195. 214. 299. 245. 266. 285. 299. 316. 333. 350. 365. 380. 380. 396. 412.

Ἱεραὶ Μητροπόλεις: Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος 31.94. Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων 31. 317. 413. 442. Μεσσηνίας 31. 442. Κίτρους 94. 334. Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης 95. 196. Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας 95. Ἰωαννίνων 195. Θεσσαλονίκης 196. 246. Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος 215. Γυθείου καὶ Οἰτύλου 215. Μηθύμνης 215. 317. 350. 381. Σάμου 246. Κυθήρων 246. Ἐδέσσης καὶ Πέλλης 268. 413. Σύρου 268. Φθιώτιδος 268. Χίου 285. Ξάνθης 396. Κερκύρας 442.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως: 95. 136. 196. 230. 299. 396. 413. 442. Ἁγιον Ὄρος 269. 413. 442. Ἱ. Σταυρ. Μονὴ Πάτμου: 286. Ἀρχιεπισκοπὴ Κύπρου: 95. 414. 443. Ἐκκλησία Κρήτης: 196. 300. 317. 334. 442. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικής: 196. 246. 286. 350. 443. Ἀρχιεπισκοπὴ Αὐστραλίας: 300. Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων: 300. Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία Κορέας: 296. Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία Ἰαπωνίας: 302. Ρωσικὴ Ἐκκλησία τῆς Διασπορᾶς: 246. 300. 366. Ἐκκλησία Φιλλανδίας: 382. 398. Ἐκκλησία Πολωνίας: 398. Ἐκκλησία Οὐγγαρίας: 415.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας: 95. 196. 230. 301. 317. 396. Ἱερά Μονὴ Σινᾶ: 381. ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ: 136. 196. 397. 413. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΜΑΛΑΜΠΙΤΑΡ ΤΩΝ ΙΝΔΙΩΝ: 382. ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ: 136. 301. 317. 334. 366. 397. 414. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ: 196. 215. 230. 269. 301. 317. 334. 382. 414. 443. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ: 197. 215. 230. 246. 269. 286. 301. 350. 366. 382. 397. 444. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ: 397. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ: 197. 301. 367. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑΣ: 197. 318. 398. ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ: 197. 230. 318. 398. 415. 444. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΩΝ: 383. 444. ΚΟΠΤΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ: 318. 415. ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ: 136. 197. 286. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΙΘΙΟΠΙΑΣ: 312. ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ: 197. 302. 318. 444. ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ: 198. 230. 318. ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ: 198. 367. 399. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ: 215. 415. ΒΟΥΔΔΙΣΜΟΣ: 198. ΜΩΑΜΕΘΑΝΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ: 198. ΔΙΑΦΟΡΑ: 96. 230. 287. ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ: 200. 231. 247. 270. 320. 336. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: 32. 168. 198. 231. 247. 271. 336. 352. 384. 400. 416.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 καὶ 47 Α. Ν. 2200/40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα (πτυχίον Θεολογίας) ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικῶ Ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Κοιμήσεως Θεοτόκου (Νέα Παναγία) Θεσσαλονίκης, ἵνα ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 4ῃ Δεκεμβρίου 1956

† Ὁ Θεσσαλονίκης Παντελεήμων.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Ἀνακοινοῦται ὅτι ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων ζητεῖ δύο κληρικούς διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῶν ἐν Βελγίῳ Ἑλλήνων ἀνθρακωρύχων. Προτιμῶνται οἱ ἔχοντες πτυχίον Θεολογίας καὶ ἐν ἀνάγκῃ τῆς ἐπομένης κατηγορίας, δυνάμενοι πάντως νὰ διδάξωσιν εἰς τοὺς Ἑλληνόπαιδας τὰ θρησκευτικὰ μαθήματα καὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Διὰ περισσοτέρας πληροφορίας οἱ βουλούμενοι ἀποταθῆτωσαν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱεραῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασιλείου Σταυρίδου, Καθηγ. Θεολ. Σχολῆς Χάλκης, Ὁ Βασιλεὺς Ἀντωνιάδης καὶ τὸ Θεολογικὸν αὐτοῦ ἔργον. (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Ὁρθοδοξίας» 1956). Κωνσταντινούπολις 1956, σελ. 49.

Νεκταρίου Κεφαλᾶ (†) Μητροπολίτου Πενταπόλεως, Περὶ ὄρκου. Ἐπιμελεῖα Ἀρχ. Τίτου Ματθαϊάκη. Ἀθήναι 1956, σελ. 18.

Τοῦ αὐτοῦ, Ἱστορικὴ μελέτη περὶ τῶν διατεταγμένων νηστειῶν. Ἐπιμελεῖα Τίτου Ματθαϊάκη. (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας» 1956). Ἀθήναι 1956, σελ. 22.

Φωτογραφικὸν Δεῦκωμα Δωδεκανήσου, Ἐκδοσις Νομαρχίας Δωδεκανήσου, Ρόδος 1956.

Π. Τρεμπέλα, Ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας. Βίος, δράσις καὶ μαρτύριον αὐτοῦ ἐν Πάτραις. Πάτραι 1956, σελ. 57.

Berni von Heiseler, Ὅρα τῆς ἐνανθρωπήσεως. Ἀπόδοσις εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπὸ Μιχ. Γ. Πούρικα. Ἀθήναι 1955, σελ. 48.

Βασ. Ἀτέση, Μητροπ. πρ. Λήμνου, Ὁ Εὐβοίας Νεόφυτος Ἀδάμ. Ἀθήναι 1956, σελ. 44.

Θ. Π. Παπαζογλου, Ἀπὸ τὸ δράμα τῆς Κύπρου. Ἡ φίλια εἶναι συμφέρον. Ἀθήναι 1956, σελ. 74.

Ε. Δ. Παυλίδου, Πῶς καὶ διατὶ ἐματαιώθη ἡ Δημοκρατία τοῦ Πόντου. Ἀθήναι 1956, σελ. 100.

Eduard Spranger, Ψυχολογία τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. Μετάφρασις Ν. Ι. Λούβαρι. Ἐκδοσις Β'. Ἀθήναι 1956, σελ. 424.

Παναγῆ Δ. Ζούβα, Ἡ Βασίλισσα Φρειδερίκη. Εἰς τὴν ἕψησιαν τοῦ Ἔθνους. Πρόλογος Γερασίμου Ι. Κονιδάκη. Τακτ. καθ. τοῦ Ἰαννεπ. Ἀθηνῶν. Ἀθήναι 1956, σελ. 99.

Μητροπολίτου Νουβίας Ἀνθίμου Σίσκου, Καθηγ. τοῦ Πανετ. Θεσφης. Τὸ Κανονικὸν Δίκαιον καὶ ἡ φιλοσοφικὴ ἀρχὴ «nullum crimen et nulla poena sine lege». Ἐναρκτήριος λόγος ἐκφωνηθεὶς τὴν 15 Ἀπριλίου 1952 ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Παν. Θεσφνης. Θεσσαλονίκη 1956, σελ. 29.

ἘΚΚΛΗΣΙΑ,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΔΩΡΟΘΕΟΣ

† Ὁ Σάμου καὶ Ἱκαρίας ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

† Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως ΙΩΑΚΕΙΜ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Ἡ «Ἐκκλησία» ἐκδίδει ἐπίσης τὸν «Ἐφημέριον» διανεμόμενον δωρεάν εἰς ἅπαντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ἐφημερίους, ὡς καὶ τὸ ἐπιστημονικὸν περιοδικὸν «Θεολογία», τὴν ὁποῖαν λαμβάνουν ἐπίσης δωρεάν ἅπαντες οἱ Ἱεράρχαι καὶ οἱ ἐφημέριοι Θεολόγοι Κληρικοί.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ»

Θ. Σπεράντσα, Ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

Β. Ἰωαννίδου, Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε!

Δ. Οὐσπένσκυ, Ἡ ἁΐορτῆ τῆς ἀναδημιουργίας.

Φ. Κόντογλου, Ἡ Γέννησις ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ εἰκονογραφίᾳ. — Οἱ ἀγιογραφικοὶ χαρακτῆρες Ἁγίων ἑορταζομένων κατὰ τὸν μῆνα Δεκεμβρίου. Β'. Θεολόγου μου. Διονυσίου, Ἡ ἐλπίς τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀρχιμ. Παντ. Καρανικόλα, Τὰ ἀνακαλυφθέντα χειρόγραφα τῆς ἐρήμου τῆς Ἰουδαίας.

Κ. Μπαστιᾶ, Τὸ ἔργον τοῦ μεγίστου βυζαντινοῦ ζωγράφου Πανσελήνου.

Αἰδεσ. Ζ. Γουγοντᾶ, Ἡ ἀμερικανικὴ θεολογία καὶ τὸ ποιμνίον μας.

Π. Γλέζου, Ἡ ἑλληνικὴ ἑορταστικὴ λογοτεχνία.

Α. Παπαδιαμάντη (†), Τὸ θαῦμα τῆς Καισαριανῆς.

Κυπριακά.

Νεκρολογία.

Παρατηρήσεων Στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Τὰ περιεχόμενα τοῦ ΔΙ' (1956) Τόμου τῆς Ἐκκλησίας.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων.

Ἀνακοινώσεις.

Βιβλιογραφία.

Οἱ ἱερεῖς, ἀπευθύνεσθε πάντοτε ἀνενοδοιάστως πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Ἐκκλησίας», διὰ πᾶν ζήτημα ποῦ σᾶς ἀπασχολεῖ. Ἀπάντησιν θὰ λαμβάνετε ἀμέσως διὰ τοῦ «Ἐφημερίου».

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Ἡ ἀλληλογραφία τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιεύεται πάντοτε εἰς τὸν «Ἐφημέριον».

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Εἰδοποιοῦνται οἱ ἀναγνώσται τῶν περιοδικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἐκκλησίας», «Ἐφημερίου» καὶ «Θεολογίας», ὅπως συνδρομᾶς ἢ ἄλλα ἐμβάσματά των ἀποστέλλουν δι' ἐπιταγῆς μόνον ἐπ' ὀνόματι τῆς Διαχειρίσεως τῆς «Ἐκκλησίας».

*Υπεύθυνος Τυπογραφείου: ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΡΟΥΤΣΗΣ

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις, Ἰαοίου 1.